cesul revanşarzilor vest-germani la arma nucleară.

La Washington se încearcă să se prezinte lucrurile într-o lumină tot mai nebuloasă. Principalele ziare americane afirmă în ultimul timp că Pentagonul „a recunoscut că propunerea americană cu privire la crearea unei flote a N.A.T.O. înzestrată cu rachete nucleare este condamnată". Se afirmă de asemenea că „planul McNamara" în curs de discutare şi care prevede crearea unui „comitet atomic" al N.A.T.O. ar trebui să-şi modifice caracterul iniţial.

Foarte mult zgomot au provocat „divergenţele anglo-americane" care, după cum afirmă presa, s-au relevat cu prilejul dezbaterii temelor nucleare de către secretarul de stat Rusk şi ministrul de externe englez Stewart.

Nu încape nici o îndoială că nu toate aceste lucruri ţin de capitolul manevrelor diplomatice. O bună parte a cercurilor politice americane au o atitudine critică faţă de planurile nucleare ale N.A.T.O. Faptul acesta se manifestă într-o măsură şi mai mare în cercurile conducătoare engleze. Lupta de opinii în principalele ţări din N.A.T.O. este evidentă. Dar trebuie să constatăm că elementele atitudinii realiste nu au deocamdată o influenţă definită asupra politicii propriu-zise a acestor ţări.

A fost suficient ca Bonnul să ceară „explicaţii" la Londra, pentru ca reprezentantul Ministerului de Externe, referindu-se la declaraţii din S.U.A., să precizeze că „interpretarea potrivit căreia Marea Britanie intenţionează să renunţe la planul de creare a forţelor nucleare atlantice merge prea departe". Şi că, „Anglia recunoaşte necesitatea (?!) unei hotărîri în problema acordării unui mai mare drept de vot Germaniei occidentale în determinarea politicii nucleare a N.A.T.O.". A urmat declaraţia purtătorului de cuvînt al Departamentului de Stat. El a subliniat în mod oficial că S.U.A. nu intenţionează să renunţe nici la propriul proiect „multilateral", nici la varianta engleză a forţelor nucleare atlantice, nici la alte sisteme care „ar constitui răspunsul la cerinţele nucleare" ale altor ţări membre ale N.A.T.O., practic ale Bonnului.

După cum se vede, cercul s-a închis în acelaşi punct. În interiorul său se activizează pregătirea unui nou complot nuclear în cadrul N.A.T.O. Ministrul de externe al R.F.G. Schröder a declarat recent în mod categoric că „rezolvarea trebuie găsită repede", iar semioficiosul *Frankfurter Allgemeine* a subliniat din nou zilele acestea că „guvernul federal concepe această hotărîre sub forma creării forţelor nucleare multilaterale".

E. GRIGORIEV

Le Monde
PARIS

„PLANUL FRANCEZ" DE REFORMĂ A N.A.T.O.

CELE DOUĂ ziare americane publicate la Paris au apărut recent cu titluri senzaţionale privitoare la problemele atlantice. *New York Herald Tribune* se referă la un „plan francez pentru izgonirea S.U.A. din Europa" (articolul a fost reprodus în numărul precedent al revistei *Lumea* — n.r.), în timp ce *New York Times* evocă, sub un titlu mai discret, acelaşi plan şi anunţă că Washingtonul a renunţat la planul de creare a unei flote atomice. Putem afirma că în ambele cazuri există multă exagerare.

1) „Planul francez" se rezumă, de fapt, la un articol apărut în ultimul număr al revistei *Politique Étrangère*, publicaţie bilunară a Centrului de studii de politică externă. Semnat XXX, acest articol expune, sub titlul „Alianţa atlantică trebuie oare reformată?", un proiect prevăzînd „suprapunerea a două sisteme: unul, a-

→

Interiorul biroului român de turism din Copenhaga

REFLECTOR

Erhard oferă un plan nuclear

Von Hase, purtător de cuvînt al guvernului de la Bonn, a declarat că în cursul vizitei pe care o va face anul acesta preşedintelui Johnson, cancelarul Ludwig Erhard va prezenta „propuneri concrete" în vederea creării unei forţe nucleare comune în cadrul N.A.T.O.

Von Hase a declarat că pentru moment nu vor fi dezvăluite amănunte asupra acestei propuneri vest-germane.

Purtătorul de cuvînt a dezmințit energic ştirile din Washington potrivit cărora Departamentul de Stat şi-ar fi pierdut în parte entuziasmul pentru o forţă nucleară comună. El a declarat că „trebuie asigurată apărarea nucleară comună" şi că „unul din elementele acestui sistem trebuie să fie un sistem integrat de arme nucleare".

Între timp, într-un discurs rostit la Frankfurt, George C. McGhee, ambasadorul S.U.A. în Germania occidentală, a subliniat că S.U.A. vor continua să sprijine crearea unei forţe comune şi a declarat că se aşteaptă ca „împărtăşirea răspunderilor nucleare să constituie un subiect important" în cursul convorbirilor Johnson-Erhard.

McGhee a declarat că S.U.A. nu adoptă „o poziţie doctrinară" şi nu resping dinainte nici propria lor propunere americană, nici propunerea britanică, nici vreo altă propunere „urmînd a fi eventual elaborată" care ar „face faţă în mod adecvat problemei nucleare a alianţei".

Thomas J. HAMILTON
(Din **New York Times**)

„Noul val american"

Aşa ceva nu s-a mai văzut în Statele Unite de peste 25 de ani. În cadrul „zilelor internaţionale de protest împotriva războiului din Vietnam", 20 000 de persoane au manifestat la New York, 15 000 la Berkeley, 2 000 la Boston. Toţi aceştia nu s-au rezumat să manifesteze în numele unui umanitarism vag: „Vietnamul este ca şi Mississippi oglinda Americii, scrie buletinul lui **Vietnam Day Committee**. Nu este vorba de o simplă greşeală, ci de însăşi politica externă a Statelor Unite, aşa cum izvorăşte din structurile societăţii noastre".

Manifestanţii de săptămîna trecută — aproape în totalitatea lor studenţi, — reprezintă o nouă generaţie. Ea nu a cunoscut războiul rece şi maccarthysmul. Ea nu acceptă tabuurile societăţii americane. Este prima generaţie intelectuală de 35 de ani încoace pentru care opoziţia nu merge mînă în mînă cu respectul faţă de autorităţi. În timp ce cei mai vîrstnici nu concep opoziţia decît ca o tactică de infiltrare în cercurile conducătoare, noua opoziţie radicală se plasează de la bun început în afara sistemului şi, în loc să murmure „la urechea stîngă a conducătorilor", îi atacă pe aceştia frontal şi duce o muncă de mase.

Întreaga mişcare a pornit, doar cu un an în urmă, din Berkeley, în California, unde, iniţial, nu era vorba decît de apărarea libertăţii de exprimare a studenţilor în cetăţile universitare. Opt luni mai tîrziu, cu toate că 800 de studenţi fuseseră arestaţi şi condamnaţi, 35 000 de persoane veneau să-i asculte pe profesori, ziarişti, intelectuali explicînd şi condamnînd politica vietnameză a Statelor Unite.

Desigur, această nouă stîngă radicală nu reprezintă decît o fracţiune a opiniei publice americane. Ea însăşi este conştientă de acest lucru. Ea ştie însă, de asemenea, că dacă, aşa cum arată ultimul sondaj Gallup, 25 la sută din americani sînt împotriva războiului din Vietnam (în timp ce 33 la sută „nu ştiu"), acest lucru se datoreşte poate în parte acestei noi generaţii intelectuale, care refuză tăcerea şi respectul faţă de ordinea stabilită.

(După **Le Nouvel Observateur**)

tlantic, excluzînd orice integrare dar comportînd «coordonarea permanentă a strategiilor de descurajare» ; celălalt, european, «acceptînd o doză destul de marcată de integrare», şi unind ţările «legate printr-o comunitate reală de destine»".

Al doilea sistem ar îndepărta participarea R.F.G. de la hotărîrea de a folosi arma atomică, fiind stabilit că problema s-ar pune din nou în cazul constituirii unui guvern european, că Franţa ar da Republicii Federale Germane o garanţie de intervenţie atomică şi s-ar angaja să promoveze, prin toate mijloacele de care dispune, reunificarea ei în cadrul actualelor frontiere germane. Autorul articolului nu pare prea impresionat de eventualitatea unei retrageri a trupelor americane din Europa, ca urmare a adoptării planului său.

Publicarea acestui studiu pare să fi provocat o anumită emoţie în unele cercuri, în care paternitatea lui este atribuită Palatului Elysée. De fapt, sîntem în măsură să arătăm că el este opera unui grup de funcţionari, că nu a fost comandat de nimeni şi nici prezentat nimănui, şi că nu poate fi considerat decît în mod greşit ca fiind expresia intenţiilor guvernului francez. Este exact că studiul se situează pe linia gîndirii gaulliste, dar nimic nu permite să se afirme că şeful statului ar fi de acord cu propunerile făcute, în special atunci cînd se referă la integrarea militară europeană, la eventualitatea unui guvern european sau la garanţia atomică franceză acordată Republicii federale.

În momentul de faţă, un singur lucru este cert în ce priveşte proiectele generalului de Gaulle faţă de alianţa atlantică : de două ori cel puţin în cursul acestui an, el a avertizat Washingtonul că Franţa nu va rămîne în sînul N.A.T.O. mai tîrziu de 1969, dacă pînă la acea dată organizaţia nu va fi considerabil transformată pentru a ţine seama de propriile lui concepţii. El i-ar fi dat de înţeles lui Bohlen că anul viitor vor fi formulate propuneri precise şi că personal este în favoarea înlocuirii alianţei multilaterale prin tratate bilaterale.

2) Cît despre forţa nucleară atlantică, în ultimele zile nu a intervenit nici un element nou. Se caută în continuare să se stabilească lista membrilor comitetului restrîns propus de McNamara, în cursul vizitei făcute la Paris la începutul verii pentru a studia această problemă. Dacă conducătorii americani au renunţat într-adevăr în mod practic la orice speranţă de a reînvia forţa multilaterală, ei ştiu perfect că noul guvern federal vest-german va relua problema. De aceea, ei resping orice idee de renunţare publică la ideea unei forţe colective, aşteptînd vizita cancelarului Erhard în luna noiembrie pentru a-şi stabili poziţia faţă de o eventuală soluţie de schimb. Într-adevăr, dacă mulţi sînt convinşi de necesitatea acestei soluţii, toţi îşi dau seama de complexitatea ei, iar preşedintele Johnson, care în orice caz va avea de spus ultimul cuvînt, este departe de a-şi stabili poziţia.

André FONTAINE

CROISSANCE DES JEUNES NATIONS
PARIS

PIERRE MENDES-FRANCE despre PROBLEMELE MONETARE INTERNAŢIONALE

GUVERNELE statelor care au cele mai mari răspunderi monetare discută. Oricare ar fi divergenţele lor, ele caută în comun bazele pe care va fi schimbat „Gold Exchange Standard", căci dacă nimeni nu este pe de-a întregul satisfăcut de regimul monetar actual, de fapt nimeni nu se gîndeşte serios să-l înlocuiască pur şi simplu prin etalonul-aur.

E necesar să fie găsită o altă soluţie, care să aibă un caracter de autoreglementare. Ea ar trebui să prezinte avantajele automatismului pe care unii teoreticieni îl atribuie etalonului-aur, dar fără a presupune inconvenientele acestuia : baza prea îngustă pe care o constituie o singură marfă ale cărei cantităţi disponibile sînt limitate, a cărei producţie este neregulată şi care constituie obiectul unor speculaţii capricioase. Din cauza acestor inconveniente rezultă o gravă discordanţă între evoluţia volumului bazei monetare pe care o asigură aurul şi evoluţia economică mondială. Pentru a asigura un paralelism mai bun ar fi suficient în principiu, conform adepţilor teoriei „monedei-marfă", ca garanţia să nu o mai constituie numai aurul, ci şi alte mărfuri într-un număr şi într-o varietate pe cît de mare cu putinţă.

De fapt este puţin probabil ca această teorie să fie acceptată astăzi de guvernele răspunzătoare. Dar se poate pune întrebarea dacă propuneri inspirate din aceleaşi principii nu ar avea mai multe şanse de a fi luate în seamă.

Desigur, nu s-ar pune problema garantării nici măcar parţiale a lichidităţilor prin ansamblul producţiei ; fie numai din cauza multitudinii şi varietăţii bunurilor sau a mărfurilor brute sau prelucrate, din cauza modificărilor pe care le suferă în timp, a dificultăţii de stocare, măsurării valorii lor etc., etc. Sistemul s-ar mulţumi cu aproximaţia pe care o asigură un sortiment, judicios dozat, de produse de bază omogene, neperisabile şi stocabile. Adică s-ar adăuga încasărilor-aur unele încasări complementare constituite din materii prime a căror listă ar fi stabilită în aşa fel încît să furnizeze o mostră ale cărei evoluţii ar fi semnificative pentru dezvoltarea şi fluctuaţiile economiei mondiale. Deoarece noile state sînt cele care vînd în principal aceste materii prime şi obţin astfel cea mai mare parte a veniturilor lor din exporturi, s-ar crea prin aceasta o strînsă corelaţie între problema monetară internaţională, cursul materiilor prime şi ajutorul destinat lumii slab dezvoltate.

O instituţie internaţională ar putea fi însărcinată cu deschiderea creditelor şi, la nevoie, cu emiterea monedei în raport cu mărfurile alese care i-ar fi aduse acesteia, constituind o rezervă pentru piaţă şi frînînd scăderile excesive. Deschiderea creditelor create ar aduce de data aceasta folos nu numai ţărilor industrializate, dar în primul rînd ţărilor slab dezvoltate.

Instituţia internaţională ar stoca produsele cumpărate de ea, aşa cum toate băncile de emisiune îşi stochează încasările. Ea le-ar restitui în schimbul monedei emise de ea. În fiecare moment s-ar putea cumpăra de la această instituţie mărfurile necesare economiei mondiale pe baza unor preţuri apropiate de cele practicate atunci cînd s-au constituit stocurile (ţinînd cont de majorările provenite din cheltuielile de gestiune).

„Libertate lui Henri Martin"

Dacă este adevărat că experienţa dobîndită este greu transmisibilă de la o generaţie la alta, cum ar putea fi oare transmisibilă de la popor la popor ? Pentagonul s-ar simţi grav frustrat dacă ar fi lipsit de cei şapte ani de război în Indochina care, cu zece ani înainte, au făcut deliciile statului major francez. Militarii americani vor să treacă ei înşişi prin această experienţă. Chiar dacă le-am trimite o misiune formată din Salan, Navarre, Letourneau şi Pleven pentru a le explica că „aceste probleme sînt dificile", ei ar dori totuşi să se convingă că sînt aşa, altfel decît din auzite...

Pentru moment, istoria se repetă cu fidelitate faţă de originalul ai cărui autori eram noi. („Noi" este un mod de a vorbi : este vorba mai degrabă de o anumită Franţă oficială care făcea războiul fără să creadă în el sau în victorie.)

Pe scurt, la Saigon, americanii sînt în etapa „Bao Dai". Ei au depăşit chiar într-o măsură această etapă, în sensul că nimeni nu ştie în mod precis numele preşedintelui de consiliu sud-vietnamez care este presupus că exercită puterea. Noi aveam mai multe posibilităţi şi ştiam în ce localuri de noapte să-l găsim pe împăratul nostru, atunci cînd aveam nevoie de el.

Omul de paie al C.I.A. este oare un civil sau un militar ? De altfel aceasta nu are nici o importanţă. Este suficient să se ştie sau să se spună : 1) că este un „campion al democraţiei" ; 2) că este ferm ataşat „lumii libere" şi idealurilor ei ; 3) că a cerut — şi a obţinut — ajutorul american împotriva Vietcongului ; 4) că în fiecare dimineaţă, în genunchi şi cu mîinile împreunate, îi imploră pe americani să nu plece şi să continue „să ajute" Vietnamul de sud.

Dacă aceste patru condiţii nu ar fi îndeplinite, cum ar putea Johnson să explice studentului de la Universitatea Berkeley, purtător de pancarte pacifiste, 1) că Vietcongul ar fi „agresorul" ; 2) că ţăranul, atacat cu mitraliera în mînă pe cîmpul de orez unde a muncit toată viaţa, este în mult mai mare măsură „agresor" decît „băiatul" din Connecticut care a trebuit să treacă Pacificul şi să înconjoare lumea pentru a ajunge pe cîmpul de luptă din Vietnam ?

Căci şi americanii, la rîndul lor, fac experienţa opoziţiei naţionale faţă de „războiul murdar". Într-o zi sau alta, vor avea şi ei un Henri Martin al lor. Va fi un universitar, un artist, un negru — nu are importanţă. El va striga şi va fi auzit. Mai mult încă decît manifestaţiile recente trebuie subliniată atitudinea favorabilă faţă de ele a opiniei publice. Potrivit telegramelor de presă, pentru a-i insulta pe manifestanţi, nu s-a putut recurge decît la acei „mîndri democraţi", ataşaţi cu trup şi suflet la idealurile „lumii libere", care sînt neonaziştii americani...

În ciuda puterii S.U.A., fructul este ros de un vierme. Pentru un regim este o situaţie foarte puţin plăcută să aibă împotriva lui pe aproape toţi intelectualii : aceasta înseamnă ceva „nu merge bine".

F. FONVIEILLE-ALQUIER
(După **Combat**)

Manifestație la Stokholm împotriva agresiunii americane în Vietnam

DIE WELTWOCHE

CURSA CU OBSTACOLE

ÎN PREZIUA realegerii sale în funcția de cancelar federal, Ludwig Erhard a reușit, cu greu, cum s-ar zice în ceasul al 12-lea, să înlăture obstacolele ce stăteau în calea formării cabinetului său. Încă nu se știe în ce măsură cel de-al doilea guvern al său, născut cu multă greutate, va reuși să supraviețuiască defectelor congenitale care îl marchează.

În aceste împrejurări, pronosticurile privind activitatea noii coaliții de la Bonn par premature. Dar o retrospectivă asupra făuririi ei ni se pare necesară.

La 19 septembrie, cînd au început să se contureze rezultatele alegerilor pentru Bundestag, domnea impresia că prin votul său neașteptat de limpede alegătorul a măturat toate fin țesutele combinații ale oamenilor politici, ca și cum ar fi fost o vastă pînză de păianjen. El s-a pronunțat în favoarea întoarcerii lui Erhard în fruntea unui guvern compus dintr-o coaliție între U.C.D. și P.L.D. De aceea, Dufhues, președintele administrativ al U.C.D., prezicea „cea mai rapidă formare a guvernului din 1949 încoace". Rainer Barzel, încercata mînă dreaptă a lui Erhard, asigura de asemenea de fiecare dată că trenul formării guvernului merge după „itinerar", chiar dacă mai scîrțîie puțin din cînd în cînd. Cînd negocierile dintre partidele de coaliție au ajuns la un punct mort, Barzel a oferit o altă variantă a acestei imagini optimiste, făcînd remarca de rău augur că trenul a intrat într-un tunel despre care încă nu se știe dacă are o ieșire la capătul celălalt.

Ce se întîmplase? De ce victoria repurtată în alegeri de Ludwig Erhard l-a ajutat atît de puțin să lichideze greutățile cu cei din coaliție?

Incontestabil este următorul lucru: germanul de rînd era derutat și parcă buimăcit de manevrele potentaților partidelor, care se desfășurau la Bonn.

Expresiile de mînie și dezgust, care s-au făcut auzite în ultimele săptămîni pretutindeni în R.F.G., sînt lesne de înțeles, dar ele trec pe lîngă sîmburele problemei, căci în realitate în spatele înverșunatului tîrg cu toate aspectele sale neîmbucurătoare ce se concretizau în amenințări voalate și crize deschise, se ascunde mult mai mult: un ghem întreg de probleme încîlcite care nu sînt determinate nicidecum de considerente pur tactice sau de simplu orgoliu personal; în realitate s-a demonstrat cît de complicată a devenit treptat structura în aparență simplă a politicii vest-germane.

Konrad Adenauer avea destulă bătaie de cap înainte de a-și forma guvernele, înainte de a aduce la un numitor comun pretențiile diferiților parteneri de coaliție și cele ale diferitelor „aripi" sociale, confesionale și religioase din propriul său partid, care adoptau destul de deseori o atitudine voluntară. Dar în general nu era vorba decît despre o foarte concretă politică de interese: atunci cînd pretențiile unui grup erau satisfăcute, imediat se prezenta și celălalt pentru a-și primi compensația.

Astăzi însă, în spatele contradicțiilor dintre personalități și grupuri ies la iveală din ce în ce mai deschis divergențe de păreri politice care străbat de-a curmezișul, în special rîndurile U.C.D. — U.C.S. Acest lucru l-a demonstrat înverșunata ceartă în jurul întoarcerii lui Schröder în fruntea Ministerului de Externe.

Dacă P.L.D. a insistat cu o consecvență atît de neobișnuită ca șeful său, Erich Mende, să rămînă în orice caz ministru pentru problemele intergermane, nu s-a urmărit pur și simplu menținerea unei

→

REFLECTOR

Europa înșelată...

Fără îndoială nu există european sincer și lucid care să primească fără neliniște și consternare ultimele declarații ale lui Schröder, dacă se va confirma că ele oglindesc punctul de vedere real și definitiv al guvernului federal vest-german asupra obiectivelor politicii lui europene.

Într-adevăr, ce rost are să se vorbească despre „Europa politică" și despre „Europa" pur și simplu, dacă de fapt i se refuză posibilitatea sau chiar dreptul de a avea într-o zi politica ei externă, politica ei militară, politica ei economică — independent de Washington?

Lipsit de toate acestea, ce ar fi de fapt o pretinsă Europă politică? Putem vedea ce este, după peste 7 ani de încercări de colaborare militară vest-europeană: de pildă, nu a fost posibil — exceptînd programul de construire a avionului Transall, adoptat după atîtea vicisitudini și în ciuda atîtor presiuni americane! — nici măcar să se construiască în comun un car blindat, un avion de vînătoare sau o pușcă europeană...

De fapt, este evident că R.F.G. nu are mîinile libere. „Dacă le-am avea...", spunea recent fostul cancelar Adenauer. Dar lucrurile nu stau așa. Și în unele cercuri politice vest-europene, totul se petrece ca și cum s-ar încerca să se atribuie Franței — deoarece poate vorbi mai liber decît alții — răspunderea pentru insuccesele cele mai grave ale politicii europene, la originea cărora găsim atît de des, dacă nu totdeauna, Statele Unite.

Europa este obișnuită să fie înșelată, ea care este privită atît de des, înainte de toate, prin prisma portocaleior din Sicilia, a intrărilor vapoarelor în portul Rotterdam, sau a interesului cutărui sau cutărui oraș de a-i găzdui pe funcționarii Comunității europene — dacă nu cumva este apreciată în funcție de susceptibilitățile Washingtonului în legătură cu vînzarea puilor de găină americani sau a avioanelor de transport americane.

Fără îndoială, în rîndul maselor vest-europene este deja perceptibilă o evoluție a ideilor. Oamenii încep să se întrebe dacă, în cele din urmă, Europa pe care pretind s-o creeze unii, într-o capitală, sau alta pornind în primul rînd de la postulatul deplinei și permanentei comunități de interese între vest-europeni și americani, nu este o himeră înșelătoare sau un pretext. Dacă se preferă Europei liberul schimb atlantic, este mai bine să se spună acest lucru...

O luare de poziție ca aceea a lui Schröder nu va avea alt rezultat decît să îngreuieze unificarea unui continent despre care guvernul de la Bonn ar trebui să recunoască faptul că poate nu dorește în totalitatea lui, să aibă, potrivit expresiei lui Schröder, „drept obiectiv suprem al politicii lui, obiectivul politicii S.U.A.".

Hervé LAVENIR
(După **Le Monde**)

„Controverse estetice"

Turnul poștei din Londra, recent construit și intrat în limbaj familiar sub denumirea POT, stîrnește în continuare controverse estetice printre locuitorii din capitala britanică. Nu de mult, ministrul poștelor încerca să stabilească o paralelă între însemnătatea turnului Big Ben pentru secolul al XIX-lea și a noului turn pentru secolul al XX-lea — „o mărturie practică a măiestriei tehnice și arhitectonice din epoca celei de a doua revoluții industriale". Alții sînt de părere contrară și noul edificiu este bombardat cu epitetele: „cea mai urîtă construcție londoneză", „deget înfipt în ceață", „ornament supărător".

Istoricii notează că obsesia turnurilor datează din vremuri îndepărtate, de la turnul Babel pînă la cele 13 turnuri care s-au mai păstrat în orașul italian San Gimignano. Se afirmă că englezii n-au scăpat de această obsesie, deoarece pentru următorii ani s-a planificat construirea a încă 120 de turnuri pentru comunicații.

poziţii, ci realizarea unei concepţii, şi anume a unei politici mai receptive şi mai elastice în problema germană.

Fără îndoială că aceste divergenţe concrete au fost agravate şi amplificate de considerente tactice. Desigur că liber-democraţii au adoptat o poziţie atît de dură, deoarece doreau în primul rînd să demonstreze că nu sînt un partid de capitularzi întotdeauna gata să se răstoarne. Dar şi Erhard a fost nevoit să adopte o tactică prudentă şi nu a putut ceda pur şi simplu presiunilor prietenilor săi liberali: el se afla sub presiunea adversarilor apropiaţi din propriul său partid, strînşi în jurul lui Adenauer şi Strauss, pe care trebuia să-i mulţumească dacă nu voia ca guvernul său să fie subminat de o opoziţie permanentă în cadrul celui mai puternic partid guvernamental; de dragul acestora a vrut el să-i smulgă lui Mende ministerul pentru problemele intergermane cu scopul de a le prezenta măcar o mică jertfă adusă de liber-democraţi.

Socoteala de acasă nu s-a potrivit însă cu cea din tîrg. P.L.D. a respins cu încăpăţînare toate propunerile de compromis. Astfel lui Erhard nu i-a rămas altceva de făcut decît să cedeze — şi să provoace prin aceasta pentru a doua oară, după ce îl susţinuse pe Schröder, mînia prietenilor săi de partid din aripa Adenauer-Strauss. Dar tocmai această dilemă lasă să se întrevadă în ce mare măsură orice construcţie guvernamentală bazată pe „mica coaliţie" echivalează cu un act de echilibristică.

Fritz René ALLEMAN

l'Unità

ROMA

FOAMETEA ÎN LUME

CIFRELE sumare publicate în anuarul Organizaţiei Naţiunilor Unite pentru Agricultură şi Alimentaţie (F.A.O.) au o singură semnificaţie: lupta împotriva foametei în lume nu a dobîndit succese încurajatoare. Două treimi din populaţia globului suferă din cauza foametei; trei pătrimi au o alimentaţie insuficientă.

În anul 1964—1965 s-a înregistrat o creştere a producţiei mondiale (în agricultură, industria de pescuit şi forestieră) de 2 la sută faţă de 1963—1964. Tot cu 2 la sută a crescut populaţia mondială.

Deci, dacă se ia în considerare că alimentele au înregistrat o creştere cantitativă mai mare (uneori considerabilă) în ţările dezvoltate din punct de vedere industrial, se deduce că foametea a crescut în ţările în curs de dezvoltare, care reprezintă zonele de mare concentraţie demografică.

Raportul F.A.O. examinează, cu ocazia celei de-a 20-a aniversări a Naţiunilor Unite şi a F.A.O., evoluţia situaţiei în ultimul deceniu, în raport cu cel precedent. Reiese din această prezentare că în decursul ultimilor zece ani ţările în curs de dezvoltare „au înregistrat progrese foarte însemnate în producţia alimentară şi în exporturile agricole" (o sursă pentru achiziţionarea de valută care să permită cumpărarea alimentelor ce lipsesc în ţările în curs de dezvoltare). Totuşi, aceste progrese, în afară de faptul că nu sînt comparabile cu cele înregistrate în ţările dezvoltate din punct de vedere industrial, „au fost în mare parte anulate de creşterea rapidă a populaţiei, în timp ce creşterea volumului comerţului de produse agricole a rămas neînsemnată faţă de scăderea preţurilor".

Potrivit primelor aprecieri — se specifică în raport — „producţia alimentară pe cap de locuitor în 1964—1965 raportată la media anilor 1952—1957 indică o creştere de 14 la sută în ţările dezvoltate şi de numai 1 la sută în ţările în curs de dezvoltare".

O singură concluzie: foametea a crescut în ultimii zece ani. Pînă şi un fapt foarte pozitiv ca acela reprezentat de victoriile obţinute în sfera „geografiei bolilor" nu dă satisfacţia pe care ar trebui să o dea.

Aşadar, nu de paleative este nevoie. Directorul general al F.A.O., dr. Sen, este convins de acest lucru şi aduce în sprijin cifre dezarmante: „Pe baza rezultatelor studiilor F.A.O., rezervele alimentare totale ale ţărilor în curs de dezvoltare vor trebui să fie multiplicate de patru ori în viitorii 35 de ani, dacă se va urmări ca acestor ţări să li se dea o alimentaţie cel puţin adecvată, dacă nu abundentă. Bazele acestei creşteri a producţiei trebuie să fie puse în viitorii ani..."

El începe, în legătură cu această problemă, prin a afirma: „Doresc sincer ca în această nouă fază a istoriei F.A.O. să fie acordată o atenţie tot mai mare factorilor umani legaţi de progresul economic şi social, dat fiind că scopul ultim al activităţilor noastre, ca şi instrumentul pentru a le realiza, este omul". Apoi sînt sugerate următoarele măsuri: să se stimuleze progresul agricol în ţările în curs de dezvoltare, în aşa fel încît să se poată depăşi stagnarea actuală a producţiei pe cap de locuitor şi să se îmbunătăţească nivelurile de nutriţie; agricultura să devină mai dinamică în cadrul dezvoltării economice generale a ţărilor rămase în urmă; pe de altă parte trebuie să se permită ţărilor dezvoltate să menţină neschimbate veniturile din agriculturile lor; să se reglementeze comerţul internaţional, în aşa fel încît ţările în curs de dezvoltare să poată obţine mai multe cîştiguri de pe urma unor cantităţi mai mari de produse agricole vîndute.

Acest ultim apel este important în lumina afirmaţiilor privind problema preţurilor dezavantajoase impuse de imperialişti ţărilor producătoare de produse agricole destinate exporturilor: produse care adesea sînt rodul unei limitări a nomenclaturii economiilor ţărilor celei de-a treia lumi; în sfîrşit, ele reprezintă singura „bogăţie" a zecilor de ţări care trăiesc în mizerie. Este evident că, prin creşterea venitului ţărilor în curs de dezvoltare, ele vor putea să recurgă mai uşor la importurile de produse alimentare din ţările mai dezvoltate, din punct de vedere industrial şi agricol, în aşteptarea unor succese hotărîtoare în producţia locală; dar trebuie subliniat şi un aspect politic al acestei probleme: cu venituri mai mari ţările celei de-a treia lumi pot să se elibereze de şantajul „ajutoarelor" pe care marii producători de grîne (de exemplu S.U.A., Marea Britanie, aceasta din urmă cu ajutorul ţărilor Commonwealthului, Canada, Australia etc.) le acordă întotdeauna în schimbul unor concesii de natură politică, militară şi strategică.

În concluzie, problema luptei împotriva foametei în lume reprezintă o mare problemă economică, socială şi politică a timpului nostru. Nu putem să considerăm că numai F.A.O. este angajată să ducă această luptă. Toate naţiunile înaintate din punct de vedere tehnic şi industrial trebuie să-şi unească eforturile în această direcţie.

Mario GALLETTI

Problemele petrolului latino-american

Ca principal rezultat al conferinţei de la Rio de Janeiro, nouă republici latino-americane, care pînă în prezent îşi făceau concurenţă şi îşi dăunau reciproc în concurenţa lor cu marile trusturi internaţionale ale aurului negru, anume Argentina, Bolivia, Brazilia, Chile, Columbia, Mexic, Peru, Uruguay şi Venezuela, au hotărît să-şi unească întreprinderile petroliere de stat în cadrul unei asociaţii al cărei sediu va fi în Lima.

La 19 noiembrie, delegaţii vor alege pe secretarul general al noului organism, chemat să prezideze viitoarea adunare prevăzută pentru aprilie 1966. În momentul de faţă, candidatul care are cele mai multe şanse să fie numit la conducerea asociaţiei este mareşalul Adhemar de Queiroz, preşedintele Companiei de hidrocarburi braziliene „Petrobras".

În urmă cu cinci ani, în baza tratatului de la Montevideo, reprezentanţii a 8 ţări de pe continent puseseră primele jaloane ale Asociaţiei latino-americane a liberului schimb, devenită o realitate în 1962.

În ianuarie 1964, la Brasilia, toate statele latino-americane îşi stabiliseră de comun acord poziţia şi revendicările în vederea Conferinţei pentru comerţ şi dezvoltare a O.N.U. de la Geneva. În mod paralel, Alberto Sola, secretar general al Asociaţiei americane a liberului schimb, obţinuse concesii reciproce pentru o proporţie de 35 la sută din comerţul statelor membre, proporţie care în 1972 va trebui să atingă aproape 90 la sută.

Dar America Latină nu reuşeşte decît cu greu să iasă de sub tutela economică a S.U.A. Noua asociaţie pentru exploatarea coordonată a petrolului va permite celor interesaţi să facă faţă în mod mai eficient marilor trusturi nord-americane şi internaţionale ale aurului negru.

În mod evident succesul programului noii asociaţii depinde în mare măsură de evoluţia politică a partenerilor, cu atît mai mult cu cît resursele subsolului şi gradul de dezvoltare ale celor nouă republici sînt foarte diferite.

Cea mai avansată este Venezuela, unde producţia de petrol, devenită intensivă începînd din 1928 în statele Monagas şi Anzoategui, creşte cu regularitate. În primul semestru al anului 1965 extracţia a crescut cu 3,8 la sută faţă de perioada corespunzătoare a anului 1964, în ciuda puternicei concurenţe străine. În acelaşi timp activitatea de rafinare a crescut cu 8,5 la sută, producţia zilnică atingînd 92 mii de barile. La sfîrşitul anului 1967, în statul Zulia va intra în funcţiune o nouă rafinărie cu o capacitate de 50 de mii de barile pe zi. Anul acesta exportul de petrol brut şi produse derivate al Venezuelei a crescut cu 5,4 la sută.

La rîndul ei, Argentina, care în 1940 trebuia să importe 42,6 la sută, în 1950— 67,5 la sută, iar în 1957 — 68,4 la sută din petrolul necesar, continuă să facă progrese importante în domeniul hidrocarburilor. Producţia internă, care în 1957 nu atingea decît 5 400 000 mc, a crescut la 13 700 000 mc în 1960, la 17 000 000 mc în 1962, şi dacă astăzi Argentina vinde griu în schimbul petrolului, la Buenos Aires se speră că în 1966 ţara va produce suficient petrol pentru a renunţa la importuri.

(După COMBAT, Paris)

O echipă de arheologi examinează presupusul mormînt al lui Arhimede, descoperit la Siracusa (Italia)

LE NOUVEL
OBSERVATEUR
PARIS

SUCCESORII LUI IOAN AL XXIII-lea

CONCILIUL nu s-a terminat încă, dar papa Paul al VI-lea îl consideră terminat. El are alte preocupări, unele mai imediate, altele mai îndepărtate. Cel puțin, așa se apreciază la Roma.

Conciliul nu este opera lui Paul al VI-lea. El a reprezentat inspirația bruscă a lui Ioan al XXIII-lea. Nimeni nu se aștepta la acest lucru, dar aproape toată lumea din cadrul bisericii a aplaudat. A fost așadar o adunare deliberantă de un fel deosebit aceea care s-a întrunit la Roma. O adunare agitată la care participă în permanență vreo 2 300 prelați și unde clocotesc și ies la iveală contradicțiile, conflictele, meschinăriile și elanurile, speranțele și temerile bisericii ; de asemenea, obsesiile și coșmarurile sale...

Coșmaruri ? Cu puțin în urmă, un ziarist italian, Carlo Falconi [1]), îmi vorbea de cele trei coșmaruri ale lui Paul al VI-lea : teama față de o schismă în biserică ; teama de o înfruntare permanentă, flagrantă și brutală între membrii Curiei romane și aceia ai episcopatelor naționale ; în sfîrșit, teama față de criticile adresate Vaticanului de presa catolică. Un alt ziarist din Roma, catolic practicant, căruia i-am comunicat aceste păreri, mi-a spus : „Numai trei coșmaruri ? Dar Paul al VI-lea are mult mai multe !"

Astăzi, Conciliul se apropie de sfîrșit și Paul al VI-lea consideră că este timpul să termine cu această adunare pentru a reveni la un ritm mai ordonat, mai autoritar, de natură a-i permite să reia în mînă frînele bisericii.

O încheiere grabnică a lucrărilor Conciliului îi pare cu atît mai naturală cu cît, după părerea sa, marile linii sînt acum trasate : se știe pînă unde se vrea și pînă unde se poate merge și nu mai poate exista nimic cu adevărat nou.

Nu s-a terminat încă totul, dar se consideră că există două mari axe semnificative ale ansamblului și că totul decurge din ele.

Prima se referă la organizarea internă a bisericii. Ea se numește : „Constituția cu privire la biserică". Se spune : „Vă dați seama ? Este prima dată în istorie cînd biserica își dă o Constituție !"

Este vorba în special de puterea în interiorul bisericii. Este de la sine înțeles că nu se repune în cauză suveranitatea absolută și infailibilitatea papei, dar se insistă mai mult asupra unei mai mari participări a episcopilor la guvernul central al bisericii, asupra unei întăriri a conferințelor episcopale naționale, asupra rolului laicilor.

În acest spirit, participanții au aplaudat în mod masiv la 14 septembrie anunțarea de către papa însuși a creării unui „Sinod episcopal". Este un lucru important și foarte nou. În trecut exista papa, apoi, în fața lui, mai degrabă ceva mai jos, fărîmițarea îngrozitoare a episcopilor izolați în întreaga lume. Nici un organ intermediar. Papa își exercita puterea în mod direct, prin statul său major, Curia. Faimoasă instituție, Curia. Este formată din peste 1 000 de persoane, dacă se ține seama de toți funcționarii săi mari și mici. Este vorba îndeosebi de vreo 15 dicastere (ministere), dintre care cele mai importante sînt sfîntul oficiu și secretariatul de stat.

A doua axă nu este încă definitiv votată dar ea ar urma să fie, conform expresiei papei, „încoronarea operei Conciliului". Este vorba de faimoasa schemă 13, care se ocupă de biserică în lumea de astăzi.

→

1) Un fost preot care a părăsit biserica în 1950 și care a publicat două cărți destul de senzaționale cu privire la secretele Conciliului.

Școli pentru negri și școli pentru albi

Anul acesta a fost anul integrării școlilor în sud și el a început cu foarte puține conflicte și foarte puțină integrare. Pe hîrtie, Oficiul învățămîntului al S.U.A. a primit promisiuni de respectare a îndrumărilor privitoare la desegregare din partea majorității celor 3 900 de școli districtuale din regiune, cu excepția a 71 dintre ele. Ca răsplată pentru aceste promisiuni ele vor primi ajutor federal în sumă de aproximativ 800 milioane de dolari. Dar în orașele mari ca și în cele mici, 92 la sută din elevii negri continuă să învețe în școli separate și, în mare măsură, mai proaste.

Ce anume a fost greșit ? La bază a stat lipsa de energie a autorilor politicii respective, pînă sus la președinte, în ceea ce privește impunerea integrării. Conform capitolului 6 al Legii drepturilor civile de anul trecut, guvernul federal poate refuza fonduri școlilor publice care aplică discriminarea. Agențiile federale sînt acelea care trebuie să hotărască ce anume înseamnă „discriminare". În îndrumările sale publicate la 29 aprilie (după o lungă amînare), Oficiul învățămîntului a decretat că oficialitățile locale „trebuie să elimine toate practicile caracteristice sistemului școlilor dualitare sau segregate". S-a lăsat însă pe seama unui personal redus și supraaglomerat să hotărască ce anume implică eliminarea acestor practici.

Aceștia au acceptat aproape tot ceea ce le-a fost propus de consiliile școlare locale. Mai multor districte din Mississippi li s-au acceptat planuri incluzînd două clase pe an, deși îndrumările prevedeau un minimum de patru clase desegregate în cursul primului an, și desegregarea tuturor claselor pînă în septembrie 1967. Districtelor care au primit din partea tribunalelor ordinul de a desegrega, li s-a permis să aplice planurile aprobate de tribunale, deși majoritatea acestora erau sub standardele prevăzute în îndrumări și se aflau de obicei în apel în fața tribunalelor superioare. Ceea ce-i mai rău, Oficiul a aprobat planuri de desegregare implicînd „libertate de alegere", care au pus întreaga povară a desegregării pe umerii acelor școli care sînt astăzi segregate.

În lipsa unei posibilități efective de a impune sau a controla aplicarea acestei legi, sistemul obișnuit de intimidare și evaziune s-a dezvoltat. Negrii din sud care îndrăznesc să exercite „libertatea de alegere" sînt supuși presiunilor pentru a fi obligați să se retragă : „Trebuie ca părintele unui negru să dispună de o mare doză de îndrăzneală și de un venit independent pentru a-și plasa copilul într-o școală rezervată albilor", a declarat un alt conducător al Oficiului.

În unele districte, studenții negri au fost aruncați în închisoare pentru că ar fi „falsificat" semnături pe cererile de admitere în școli rezervate albilor. Părinți negri sînt amenințați de patroni (în regiunea Neshoba, Mississippi) ; copii aflați pe șosea în așteptarea autobuzelor școlare sînt intimidați de către albi (șoseaua 80, Alabama) ; iar unele școli au fost mai degrabă închise decît să admită negri (regiunea Bertie, N.C.).

Procedurile de suprimare a fondurilor federale par să fie prea lente și vulnerabile la presiunile politice pentru a da rezultate, decît doar pe termen lung, după ce elevii care au avut de suferit se vor afla în afara sistemului școlar. Congresul nu a fost de prea mare ajutor : a fost refuzată o cerere de fonduri suplimentare pentru activitatea secției de control a Oficiului învățămîntului. Congresmenii din sud exercită presiuni asupra celor mai bine intenționate oficialități din Washington, fără a exista însă o presiune integrationistă echivalentă.

Nici un înalt funcționar federal nu a declarat vreodată că integrarea școlilor reprezintă o politică publică. Fără existența unor planuri hotărîte de a se asigura un echilibru rasial în școli, negrii și albii vor continua să stea unii în fața altora, despărțiți de o mare prăpastie.

La 11 ani după ordinul Curții Supreme ca școlile publice să fie desegregate în cel mai scurt timp posibil, copiii negri și albi din întreaga Americă învață în școli separate.

(După **The New Republic**)

Este fără îndoială aceea care a provocat cele mai multe speranțe, atît în interiorul bisericii, între clerici și laici, cît și în afara ei.

Este clar că redactarea finală a textelor nu exprimă vigoarea și inspirația inițială, și nici elanul și pasiunea dezbaterilor. Redactarea textelor de compromis cere încă destul timp. Unele au fost întocmite de peste 15 ori, cu atît mai mult cu cît papa dorește, și a făcut cunoscut acest lucru în diferite feluri, ca ele să fie votate cu o foarte mare majoritate. De asemenea, trebuie înlăturate uneori unele presiuni ca acelea, intense, care s-au exercitat în privința textului cu privire la evrei ; sau să se dejoace manevrele întunecoase ca aceea, foarte recentă, a unor membri ai Curiei, care voiau să modifice un text împotriva dorinței celor răspunzători.

În sfîrșit, urmează votul final, apoi promulgarea. La 28 octombrie va avea loc o sesiune publică și ar urma să fie promulgate texte importante.

La Roma domnește optimismul. Se consideră că, chiar dacă textele votate nu sînt atît de avansate pe cît fusese prevăzut, trebuie ținut seama în special de intenție și de faptul că biserica a dat dovezi despre dorința sa de reînnoire și de deschidere spre lume.

Acest lucru nu-i împiedică pe unii, care sînt cîteodată catolici, să considere că actualul Conciliu vorbește de pace și de război, de mizeria lumii, de explozia demografică, de dragoste, de viața economică, politică, socială, de libertatea religioasă, că ar dori din toată inima mari răsturnări în toate domeniile, dar că în fapt, biserica rămîne legată de ordinea stabilită și se opune în majoritatea cazurilor răsturnării structurilor. Ei afirmă că există deseori o contradicție între atitudinea mesianică a bisericii și propria sa realitate cotidiană și că, dacă există cu adevărat o stare de spirit nouă în biserică, se așteaptă ca ea să se și manifeste în mod concret.

Înainte ca acest Conciliu să fi luat sfîrșit, se vorbește mult la Roma despre ceea ce va urma după Conciliu. Fiecare se teme de această epocă și o pregătește în felul său. Există de exemplu teama ca elanul să nu dispară și ca prelații, reîntorși acasă, să nu se regăsească izolați. Se citează cazul unui cardinal belgian care, pe o poziție avansată în Conciliu, redevine „reacționar" atunci cînd reintră în diocesa sa.

Se exprimă, de asemenea, teama ca nu cumva Curia să încerce să reia în mîinile sale frînele a ceea ce ea a fost obligată să abandoneze în cursul Conciliului. Este citat un cardinal al Curiei care ar fi spus : „Să-i lăsăm să spună tot ce au de spus. Vom relua toate acestea în mînă după Conciliu".

Se pune de asemenea întrebarea ce va face papa. Căci este evident că dezvoltarea spiritului conciliar depinde înainte de toate de Paul al VI-lea. Cazul sinodului episcopal este exemplul cel mai flagrant. Acesta poate provoca o răsturnare în viața internă a bisericii, poate tempera monarhia absolută și suprima dictatura Curiei. Dar sinodul se află cu totul în mîinile papei, căruia îi revine convocarea sa, ratificarea alegerii membrilor, stabilirea subiectelor de discutat, stabilirea ordinii lucrărilor, prezidarea sa... Totul va depinde deci, în acest caz ca și în multe altele, de spiritul în care Paul al VI-lea va dori să aplice hotărîrile Conciliului.

Yvon LE VAILLANT

THE CHRISTIAN SCIENCE MONITOR
BOSTON

CAMPANIE ELECTORALĂ ÎN FILIPINE

CEL MAI BUN prieten al S.U.A. din Asia de sud-est se află în toiul unei campanii electorale de mare importanță pentru viitor. În Filipine urmează să aibă loc alegeri prezidențiale și parlamentare care, după părerea observatorilor politici, vor fi cele mai înverșunate din istoria țării.

Pînă în prezent nu s-au produs violențe fizice. Dar campania constă în atacuri la persoană : nici o acuzație nu este considerată excesivă și nu sînt cruțate de loc reputațiile personale. Data alegerilor a fost stabilită pentru 9 noiembrie, dar de săptămîni de zile populația țării — 31 milioane de locuitori — s-a consacrat cu totul campaniei electorale.

Ca urmare, orice activitate guvernamentală a încetat. Afacerile particulare au de suferit din cauza incertitudinii politice. Mulți experți afirmă că și înainte de campania electorală economia filipineză stagna. Se manifesta de asemenea un fel de neliniște generală în legătură cu orientarea Filipinelor.

În arenă se află trei candidați la președinție. Dintre aceștia numai doi au perspective serioase. Primul este actualul președinte Diosdado Macapagal, candidatul partidului liberal. Celălalt este președintele Senatului, Ferdinand Marcos, candidatul celui de-al doilea partid ca importanță, partidul național. Desigur, pentru străini, deosebirile politice dintre principalele două partide filipineze par inexistente. Singura alternativă reală oferită pare a fi cea a Partidului pentru progresul filipinez (PPP) care prezintă al treilea candidat la președinție pe senatorul Raul Manglapus.

PPP se adresează generației mai tinere din Filipine. Dar experții afirmă că senatorul Manglapus are puține perspective de a cîștiga. După părerea lor, tot ceea ce poate realiza Manglapus la urne este să consolideze partidul său în opoziție, pentru a se prezenta din nou în alegeri peste 4 ani.

Problemele de politică externă au o mică importanță în actuala campanie electorală. Cei trei candidați sprijină cu toții orientarea proamericană ca bază a politicii externe filipineze. Toți trei fac însă rezerva că S.U.A. trebuie să-i trateze pe filipinezi pe picior de egalitate.

Astfel, fără nici o mare problemă de politică externă și cu puține deosebiri în platforma politică internă, alegerile au devenit pentru principalii doi concurenți o luptă între personalități.

Candidatul care va fi înfrînt va fi dat uitării din punct de vedere politic. Miza fiind atît de mare, campania electorală este înverșunată. Corupția este una din acuzațiile cotidiene lansate de fiecare candidat la adresa celuilalt.

Naționaliștii afirmă că președintele Macapagal trăiește pe picior mare. Liberalii au ca argument politic o veche acuzație, potrivit căreia în tinerețea lui senatorul Marcos ar fi ucis un adversar politic al tatălui său.

Între timp, un film de propagandă despre cariera senatorului Marcos, pe care el intenționa să-l folosească în campania electorală, a fost interzis de cenzură — în mod aproape cert, pare-se, din ordinul președintelui Macapagal. După o bătălie în fața tribunalelor, filmul a fost autorizat.

Trei regizori lucrează febril la un film despre Macapagal, urmînd să fie folosit în campania electorală. Se recunoaște că atunci cînd a devenit președinte, Macapagal a promis senatorului Marcos că va renunța la funcția sa după un mandat, permițîndu-i lui Marcos să candideze ca succesor al său. Dar întrucît multe din promisiunile sale electorale au rămas neîndeplinite, președintele Macapagal și-a schimbat părerea. În prezent el candidează pentru un al doilea mandat.

În semn de nemulțumire, senatorul Marcos a demisionat din partidul liberal și s-a alăturat naționaliștilor, reușind să fie desemnat drept candidat. Experții politici afirmă că senatorul Marcos a obținut desemnarea nu în sala de conferință a partidului național, ci prin activitatea sa de lobby la elegantul Hotel Manila.

În ultimele zile, chiar și erupția catastrofală a vulcanului Taal, din apropiere de Manila, a devenit o problemă politică. Erupția a provocat multe victime omenești și pagube. Autoritățile trebuie să se preocupe acum de miile de sinistrați.

În același timp, fiecare partid l-a acuzat pe celălalt că depune o activitate ostentativă de ajutorare a refugiaților în scopuri politice. După cum se relatează, un avion cu provizii pentru refugiați pe bordul căruia se afla soția senatorului Marcos nu a primit din partea guvernului autorizația să aterizeze pe un aerodrom militar situat în apropiere de regiunea sinistrată.

Dacă aceste metode provoacă indignare, unii observatori reamintesc că cumpărarea de voturi, corupția și scandalurile politice nu sînt o particularitate a Filipinelor. Într-adevăr, nu este nevoie să privești prea departe pentru a găsi un stat american care oferă evenimente „senzaționale" similare.

Pe măsură ce campania electorală se apropie de sfîrșit, manevrele politice se vor înmulți, probabil. Guvernul a depozitat în întreaga țară trei milioane saci de orez, pe care îi va distribui în scopuri electorale, în ajunul alegerilor. Probabil că partidul naționalist plănuiește o demonstrație asemănătoare.

Deși filipinezii sînt obsedați de campania electorală, nici un candidat nu pare să se bucure de o simpatie deosebită în ochii alegătorilor.

Mulți filipinezi mi-au spus : „Nu se pune problema de a alege pe omul cel mai bun, ci de a alege pe cel mai puțin rău".

„Pentru ce ardem, torturăm și ucidem pe vietnamezi ?" se întreabă studenții Universității din Texas

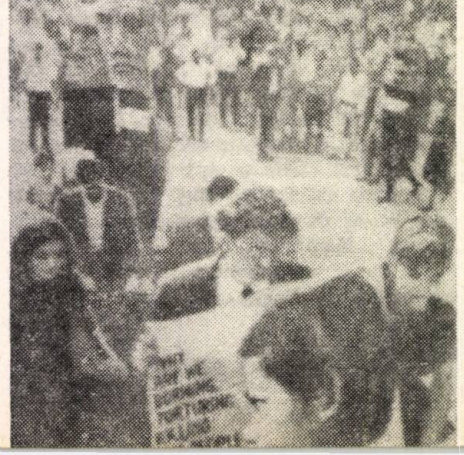

Profil

LUDWIG ERHARD

Alegerile legislative de la 19 septembrie l-au confirmat pe Ludwig Erhard în funcția de cancelar al Republicii Federale Germane, în care i-a succedat lui Adenauer în 1963.

S-a născut la 4 februarie 1897, în orașul bavarez Fürth. Tatăl său, fiu de țăran din Rhön, avea în Fürth o mică prăvălie de pînzeturi. După ce a terminat cei șase ani ai școlii reale, Ludwig Erhard a urmat cursurile școlii de comerț din localitate. Între 1916—1918 a luat parte la primul război mondial, fiind rănit la Ypres. După război, s-a înscris la Universitatea din Frankfurt, pe care a terminat-o cu titlul de doctor în științe economice și politice. Aici a fost elevul profesorului Franz Oppenheimer (1864—1943), care a avut o mare influență asupra formării sale. După terminarea studiilor a fost numit asistent la școala superioară de comerț din Nürnberg, apoi conducător al Institutului de cercetare a consumului. Venirea lui Hitler la putere a întrerupt pentru multă vreme cariera sa universitară. Pentru că a refuzat să facă parte din partidul național-socialist, Ludwig Erhard a fost silit să părăsească universitatea. A creat însă un institut particular de cercetare industrială și, pînă în 1945, s-a ocupat aproape în exclusivitate cu studii economice de conjunctură.

În aprilie 1945, Erhard s-a prezentat la comandamentul militar american pentru a-și oferi serviciile ca economist. A fost numit consilier pentru problemele științifice și, cîtăva vreme, a condus lucrările de reorganizare a industriei din zona Nürnberg-Fürth. La sfîrșitul lunii iulie a plecat la Frankfurt pe Main, la cartierul general al comandamentului suprem american, unde l-a întîlnit pe generalul Eisenhower, căruia i-a prezentat un proiect de reformă monetară. La 25 septembrie 1945, a fost numit ministru de stat pentru comerț și industrie în cabinetul Högner, al landului Bavaria, iar peste un an, la 22 decembrie 1946, a devenit ministrul economiei în primul guvern al aceluiași land. Tot în această perioadă și-a reluat activitatea universitară. În 1947 a fost numit profesor onorific la facultatea de științe politice de pe lîngă Universitatea din München. Din 1953, timp de zece ani, a fost profesor și la Universitatea din Bonn.

În 1947, intră în administrația bi-zonală anglo-americană unde deține postul de șef al secției speciale „monetă și credit" de la Frankfurt. Aici, împreună cu expertul american Tannenbaum lucrează la proiectul viitoarei reforme monetare. La 3 martie 1948 este ales director economic al bi-zonei. Trei luni mai tîrziu, la 20 iunie 1948, Erhard face reforma monetară, măsură considerată prologul împărțirii Germaniei în două state.

Erhard este unul din discipolii școlii economice de la Frieburg. În cărțile sale (și mai ales în „Politica economică (vest-)germană" — 1962), Erhard face deseori referiri la măsurile economice introduse de el în anul 1948, după reforma monetară.

Din 1948 Erhard este membru al U.C.D. În 1949 a fost numit în postul de ministru federal al economiei, în primul cabinet Adenauer, iar în al treilea guvern Adenauer (25.X.1957) a devenit vicecancelar și conducător al cabinetului economic.

La 16 octombrie 1963, cînd Adenauer a renunțat la funcția de cancelar pe care o deținuse timp de 14 ani, locul său a fost luat de Erhard.

În contextul relațiilor interoccidentale, pe plan economic Erhard s-a dovedit a fi partizanul Europei celor șase. Nu însă fără unele reticențe pe care de altfel și le manifestase încă de la constituirea Pieței comune. Aceasta — este el de părere — nu reprezintă un cadru suficient pentru economia R.F.G. Și, de la început, el a preconizat un echilibru între cele șase țări ale Pieței comune și cele șapte state ale zonei liberului schimb, între care și Anglia. În aceeași ordine de idei, Erhard a promovat din primii săi ani de cancelariat, o și mai strînsă colaborare cu S.U.A. Desele sale călătorii transoceanice au confirmat această tendință. „Ritmul întîlnirilor vest-germano-americane la nivel înalt — declara o dată ziariștilor purtătorul de cuvînt al guvernului vest-german, von Hase — este de aproximativ o întîlnire la fiecare șase luni". În orice caz, a făcut mai multe decît cele pe care le prevede tratatul de prietenie franco-vest-german. Cele două întîlniri ale lui Erhard cu generalul de Gaulle — în februarie 1964 la Paris și în iulie la Bonn — i-au făcut pe observatori să constate existența „unei mari prăpastii între concepția Bonnului și cea a Parisului cu privire la ceea ce ar trebui să însemne unitatea vest-europeană" (Le Monde). Concepțiile sale în această problemă care domină tot mai mult viața politică interoccidentală l-au adus în conflict acut cu fostul cancelar Adenauer.

În relațiile Est-Vest, Erhard consideră necesară o atitudine mai flexibilă a R. F. Germane, aceasta împotriva prescripțiilor doctrinei Hallstein. El și-a exprimat însă întotdeauna fidelitatea față de N.A.T.O. și s-a dovedit un partener convins al F.N.M., proiectata forță nucleară multilaterală, care ar facilita R.F.G. accesul la arma nucleară.

Recent, Erhard și-a anunțat încă o călătorie în S.U.A. și totodată dorința de a se întîlni din nou cu președintele Franței, la Paris.

R. P.

Presa acum 50 de ani

Lordul Kitchener a pornit într-un turneu ale cărui obiective sînt Dardanelele, Egiptul, Macedonia și Grecia. La Paris se apreciază că vizitele lui Kitchener pe diferitele fronturi din Orientul Apropiat vor contribui la întărirea simțitoare a pozițiilor Quadruplei Înțelegeri în aceste regiuni.

La Atena a fost anunțată lista noului guvern. Noul prim-ministru Skuludis, care a făcut parte și din guvernul precedent, deține și departamentul afacerilor externe. Se anunță că în cazul în care guvernul său nu va obține vot de încredere în parlament, acesta din urmă va fi dizolvat. Pe marginea situației din Grecia, presa italiană apreciază că guvernul Skuludis nu este decît o copie a precedesorului său. „El constituie o nouă dovadă a gravelor neînțelegeri ce dăinuie între Coroană și parlament". Giornale d'Italia consideră că echivocul elin ar putea dispărea definitiv numai prin rechemarea la guvern a lui Venizelos sau prin dizolvarea parlamentului. La rîndul său, ziarul elvețian, Baseler Nachrichten, scrie că 27 de deputați din partidul venizelist au anunțat că vor sprijini guvernul Skuludis, astfel încît acesta ar putea obține o mică majoritate în parlament.

Emil Prum, fost deputat al Luxemburgului, a fost arestat de autoritățile germane din Belgia pentru că a publicat o serie de articole împotriva conducătorilor armatei germane de ocupație. Prum — liderul partidului catolic luxemburghez — protestase printr-o scrisoare adresată lui Erzberger, președintele Centrului german, împotriva atrocităților făptuite de soldații germani pe teritoriul belgian.

Pentru prima oară în cursul ultimelor opt luni, Kaiserul Wilhelm a primit în audiență un diplomat al unei țări neutre (Gorand — ambasadorul Statelor Unite la Berlin).

Academia de Științe a Suediei a hotărît să acorde premiul Nobel pentru fizică pe anul 1914 profesorului Laus de la Universitatea din Frankfurt pe Main, pentru descoperirea difracțiunii razelor Roentgen în cristale, iar premiul pentru chimie pe anul 1914 profesorului Theodore Williams Richard, de la Universitatea Harvard din Cambridge — Massachusetts, pentru stabilirea greutăților atomice ale unor elemente chimice.

Fișier

Federația Internațională de Documentare (F. I. D.)

Umanitatea acumulînd de-a lungul timpului un volum uriaș de cunoștințe, cuprinse în cărți și documente, a apărut necesitatea punerii la dispoziția celor interesați a materialelor existente în fiecare domeniu de activitate.

Din cele mai vechi timpuri pe lîngă marile biblioteci au existat lucrări cu caracter bibliografic, cataloage și îndrumătoare, care ușurau munca cercetătorilor pentru cunoașterea mesajului intelectual al epocilor precedente.

Imperativul organizării unei activități de sine stătătoare de documentare pe baze științifice a fost arătat pentru prima oară de Francis Bacon în „New Atlantis" urmat la scurt timp de Gottfried Leibnitz ; ideile marilor gînditori au dat roade curînd și astfel apar primele centre de informare și documentare pe lîngă academiile din Berlin (1700) și Petersburg (1724).

Cu timpul au apărut centre specializate în documentare în aproape toate țările din lume, știința documentării cunoscînd însă mai ales în secolul XX o mare dezvoltare.

Prima organizație internațională de documentare a fost Institutul internațional de bibliografie, înființat ca urmare a hotărîrilor Congresului I din septembrie 1895 de la Bruxelles.

La Congresul al X-lea din 1931 de la Haga se schimbă denumirea în Institutul Internațional de Documentare iar la Congresul al XIII-lea de la Paris din 1937 organizația capătă denumirea actuală de Federația Internațională de Documentare. Sediul actual al Federației este la Haga.

România este afiliată la Federația Internațională de Documentare de peste un sfert de secol.

Scopurile acestei organizații internaționale sînt : coordonarea, organizarea și dezvoltarea pe plan internațional a muncii de documentare în toate domeniile și sub toate formele ; schimbul de informații și stabilirea unor principii de orientare în această activitate ; ținerea unor congrese internaționale de documentare, stabilindu-se legături și cu alte organisme internaționale de specialitate.

Federația este compusă din :

— **Membrii naționali** — cîte o organizație de documentare reprezentativă pentru un stat membru ; în momentul de față la F.I.D. sînt afiliate organizații din 38 de țări. Din partea Republicii Socialiste Romînia participă, din anul 1957, Institutul de documentare tehnică.

— **Membrii asociați,** constituiți din alte organizații decît cele reprezentative sau din persoane fizice, în total 147 din 42 de țări.

— **Membrii specializați** — actualmente 3 organizații specializate, care au fost stabilite de conducerea F.I.D.

— **Membrii de onoare.**

Federația colaborează cu o serie de organizații internaționale afiliate, care au statut de membri internaționali, și are legături cu Comitetul Economic și Social O.N.U., F.A.O., U.N.E.S.C.O. etc. Numai în 1964 F.I.D. a participat la reuniunile a 12 organizații internaționale.

Conducerea F.I.D. este asigurată prin :

— **Adunarea generală** a membrilor efectivi (naționali și specializați) care are puteri depline și se ține sub forma congreselor sau conferințelor internaționale.

— **Consiliul de administrație,** compus dintr-un delegat al fiecărui membru național sau specializat, se reunește anual și alege membrii biroului executiv ; tot în atribuțiile sale intră convocarea congreselor internaționale, admiterea de noi membri etc.

— **Biroul Executiv,** ales pe 3 ani, execută sarcinile date de Consiliul de Administrație între reuniunile acestuia.

— **Secretariatul,** condus de secretarul general, se ocupă de lucrările curente ale federației.

A 30-a Conferință Internațională a F.I.D. a avut loc între 21—26 septembrie 1964 la Scheveningen — lîngă Haga cu participarea a peste 100 delegați din 27 țări și 9 reprezentanți a 7 organisme internaționale. Cu această ocazie s-a subliniat nevoia deosebită a documentării în țările în curs de dezvoltare și s-a hotărît crearea unui grup de lucru special care să stabilească atribuțiile și programul unui comitet specializat pe această linie. Totodată au fost examinate probleme ale organizării federației, printre care și necesitatea lărgirii reprezentării membrilor în cadrul Consiliului de Administrație.

Radu NEGREA

BREVIAR

20 octombrie

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R., a primit în audiență pe Wieslaw Sobierajski, ambasador extraordinar și plenipotențiar al Republicii Populare Polone la București, la cererea acestuia.

Cu acest prilej a avut loc o discuție prietenească.

A avut loc la Palatul Republicii ședința Consiliului de Stat prezidată de tovarășul Chivu Stoica, președintele Consiliului de Stat.

Președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Chivu Stoica, a primit pe ambasadorul extraordinar și plenipotențiar al Republicii Tunisia, Mahmoud Maamouri, care și-a prezentat scrisorile de acreditare.

Președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Chivu Stoica, a primit pe trimisul extraordinar și ministru plenipotențiar al Iranului în Republica Socialistă România, Ahmad Eghbal, care și-a prezentat scrisorile de acreditare.

Președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, Ion Gheorghe Maurer, a primit în audiență de prezentare pe trimisul extraordinar și ministru plenipotențiar al Iranului Ahmad Eghbal.

A participat George Macovescu, adjunct al ministrului afacerilor externe.

Tovarășul Alexandru Drăghici, membru al Comitetului Executiv și al Prezidiului Permanent al C.C. al P.C.R., secretar al C.C. al P.C.R., a primit delegația de activiști ai P.S.U.G., condusă de tovarășul Karlheinz Schäfer, șeful secției industrie grea a C.C. al P.S.U.G., care, la invitația C.C. al P.C.R., a făcut o vizită în țara noastră.

21 octombrie

Președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, Ion Gheorghe Maurer, a părăsit Capitala, îndreptîndu-se spre Iran, unde, la invitația primului ministru al acestei țări, Amir Abbas Hoveida, va face o vizită între 21 și 25 octombrie.

Președintele Consiliului de Miniștri este însoțit de Corneliu Mănescu, ministrul afacerilor externe, Gheorghe Cioară, ministrul comerțului exterior, Alexandru Boabă, ministrul petrolului, Ștefan Gabor, vicepreședinte al Comitetului de Stat al Planificării, Ion Avram, adjunct al ministrului industriei construcțiilor de mașini, și Valentin Steriopol, adjunct al ministrului comerțului exterior.

Cu același avion a plecat trimisul extraordinar și ministru plenipotențiar al Iranului la București, Ahmad Eghbal.

Președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, Ion Gheorghe Maurer, și persoanele oficiale care îl însoțesc, au sosit la Teheran.

În întîmpinarea oaspeților români, pe aeroportul Mehrabad au venit Amir Abbas Hoveida, prim-ministru al Iranului, dr. G. Rezai, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, dr. A. Alikhani, ministrul economiei, dr. N. Yebaneh, ministru de stat însărcinat cu relațiile cu Parlamentul, J. Mansur, ministru de stat, D. Gharid, subsecretar de stat la Ministerul Afacerilor Externe, precum și alte persoane oficiale. Erau prezenți șefi ai unor misiuni diplomatice, acreditați la Teheran.

În drum spre Teheran, președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, Ion Gheorghe Maurer, a trimis de la bordul avionului special primului ministru al Turciei, Suat Hayri Urgüplü, o telegramă în care spune : „Trecînd deasupra teritoriului Republicii Turcia adresez un salut cordial Excelenței Voastre și urări de prosperitate poporului turc".

La bordul avionului s-a primit următoarea telegramă de răspuns din partea primului ministru al Turciei : „Vă mulțumesc sincer pentru mesajul pe care ați binevoit să mi-l adresați trecînd deasupra teritoriului țării noastre. Am plăcerea să vă adresez cele mai bune urări pentru fericirea dv. personală, pentru prosperitatea poporului român".

A sosit la Haga delegația economică guvernamentală română, condusă de Bucur Șchiopu, ministrul industriei alimentare, care la invitația guvernului olandez face o vizită în Olanda.

A sosit în Capitală Mohamed Aref, trimis extraordinar și ministru plenipotențiar al Afganistanului în Republica Socialistă România.

S-a înapoiat în Capitală, venind de la Belgrad, delegația Uniunii Tineretului Comunist, condusă de tov. Petru Enache, prim-secretar al C.C. al U.T.C., care, la invitația Uniunii Tineretului Iugoslav, a vizitat R.S.F. Iugoslavia.

22 octombrie

Comitetul Central al Partidului Comunist Român a trimis Comitetului Central al Partidului Comunist din Belgia o telegramă cu prilejul celui de-al XVI-lea Congres al Partidului Comunist din Belgia, prin care transmite delegaților la Congres și tuturor membrilor partidului un cald salut tovărășesc.

Cu prilejul zilei naționale a Republicii Mali, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Chivu Stoica, a transmis președintelui Republicii Mali, Modibo Keita, felicitări cordiale și urări de prosperitate și pace pentru poporul malian prieten.

În răspunsul său, președintele Modibo Keita a adresat președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Chivu Stoica, sincere mulțumiri pentru felicitările trimise, exprimîndu-și totodată dorința ca relațiile dintre cele două țări să se consolideze, în interesul ambelor popoare și al păcii în lume.

A sosit la Viena o delegație a Marii Adunări Naționale a Republicii Socialiste România condusă de deputatul Ion Pas, care la invitația Consiliului Național al Austriei face o vizită în această țară.

A părăsit Capitala, îndreptîndu-se spre patrie, delegația de activiști ai P.S.U.G., condusă de tovarășul Karlheinz Schäfer, șeful Secției industrie grea a C.C. al P.S.U.G., care la invitația C.C. al P.C.R. a făcut o vizită în țara noastră.

23 octombrie

Mohamed Reza Pahlevi, șahinșahul Iranului, a oferit un dejun în cinstea președintelui Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, Ion Gheorghe Maurer.

Președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, Ion Gheorghe Maurer, a oferit în saloanele hotelului Royal Teheran Hilton un dineu în cinstea primului ministru al Iranului, Amir Abbas Hoveida.

A fost semnat la București planul de colaborare științifică pe anii 1965—1966 între Academia Republicii Socialiste România și Academia de științe a Republicii Populare Democrate Coreene.

A plecat spre Austria o delegație a Consiliului Național al Femeilor, care va participa la sesiunea Consiliului F.D.I.F., ce se va desfășura la Salzburg între 26 și 29 octombrie. Delegația este condusă de Suzana Gîdea, președinta Consiliului Național al Femeilor. Din delegație fac parte Elena Ababei și Maria Manolescu, secretare ale Consiliului Național al Femeilor.

S-a înapoiat de la Varșovia delegația sindicatelor din Republica Socialistă România, care a participat la cel de-al VI-lea Congres sindical mondial ce a avut loc între 8 și 22 octombrie. Delegația a fost condusă de Constantin Drăgan, președintele Consiliului Central al Sindicatelor.

24 octombrie

La invitația tovarășului Nicolae Ceaușescu, în zilele de 22 și 23 octombrie 1965, tovarășul Todor Jivkov, prim-secretar al Comitetului Central al Partidului Comunist Bulgar, președintele Consiliului de Miniștri al R. P. Bulgaria, a făcut o vizită prietenească în țara noastră.

Oaspetele bulgar a participat la o vînătoare organizată în regiunile București și Cluj, împreună cu conducători de partid și de stat.

Tovarășul Ion Gheorghe Maurer a vizitat în cursul dimineții de duminică muzeul arheologic din Teheran, palatul Golestan, fosta reședință imperială.

Președintele R. P. Chineze, Liu Șaoți, și premierul Consiliului de Stat, Ciu En-lai, au primit duminică pe membrii delegației române condusă de Dumitru Simulescu, ministrul transporturilor și telecomunicațiilor din Republica Socialistă România, care fac o vizită în R. P. Chineză.

25 octombrie

Delegația Marii Adunări Naționale a Republicii Socialiste România, care, la invitația Marelui Hural Popular al R. P. Mongole, a făcut o vizită în această țară, s-a înapoiat în Capitală. Din delegație, condusă de Kóvacs György, vicepreședinte al Marii Adunări Naționale, au făcut parte deputații Vasile Mateescu, Ioan Ichim, Tudor Ionescu, Constantin Zaharia și Ion Negoiță.

George Macovescu, adjunct al ministrului afacerilor externe, a primit în audiență pe trimisul extraordinar și ministru plenipotențiar al Afganistanului la București, Mohamed Aref, în legătură cu apropiata prezentare a scrisorilor sale de acreditare.

S-a semnat la București un nou program de colaborare în domeniul științei, învățămîntului și culturii între Republica Socialistă România și Republica Cuba.

26 octombrie

Marți dimineața grupul de oameni de știință și specialiști din domeniile cercetării și industriei nucleare franceze a părăsit Capitala, îndreptîndu-se spre patrie.

În timpul șederii în țara noastră, oaspeții au ținut mai multe conferințe privind aplicații ale energiei atomice în industriile farmaceutică, alimentară și agricultură și despre metodele și procedeele folosite în Franța pentru tratarea deșeurilor radioactive. Ei au vizitat, de asemenea, Institutul de fizică atomică, Institutul central de cercetări agricole și unele localități turistice. Cu prilejul acestei vizite a avut loc un schimb direct de informații între specialiștii francezi și români care lucrează în domeniul energiei nucleare.

POȘTA REDACȚIEI

Octavian Marinescu, Brăila. **Sperăm că și în acest număr rubricile dv. preferate vă vor oferi satisfacție. Despre ciocnirile care au avut loc la Buenos Aires citiți la rubrica „Lumea într-o săptămînă".**

A. Mogoș, București. **Tabelul reprodus în prima parte a articolului lui Jack Woddis prezintă rezultatele unei statistici O.N.U. din 1957, cînd majoritatea țărilor africane mai erau colonii. Așa se explică denumirile vechi sub care apar unele dintre ele.**

I. Abramovici, Iași. **Întrebarea dv. nu a fost „lipsită de sens" iar răspunsul nostru nu a fost „o punere la punct". În altă ordine de idei, opiniile dv. în legătură cu desfășurarea evenimentelor din Indonezia se întemeiază pe o analiză destul de temeinică a faptelor cunoscute. Citiți și articolul pe care îl publicăm în numărul de astăzi al revistei.**

Ca vechi cititor al revistei **Lumea** pe de o parte și ca amator de automobile pe de altă parte, m-am bucurat că și dv. prezentați la rubrica „Reflector" automobilul rațional.

Îmi permit însă să vă atrag atenția că în cele publicate s-a strecurat o greșeală. Textul se referă într-adevăr la prototipul „NSU autonava GT", fotografia reprezintă însă prototipul autonava „fam" (prescurtare pentru Familiare), „Team Autonava" nu este o firmă propriu-zisă ci un grup format din Fritz B. Busch și doi tineri stiliști auto Michael Conrad și Pio Manzu. Acest grup și-a propus să elaboreze modele noi de automobile și să inițieze construirea unor prototipuri. NSU a finanțat prototipul NSU autonava GT iar firma „Glas" a pus la dispoziție șasiul și motorul pentru un turism compact. Construirea acestuia a fost finanțată de firma Vcith-Pirelli, la standul căreia a fost expus de altfel la Frankfurt pe Main.

Autoturismul autonava „fam" care este redat în fotografia de la rubrica Reflector din nr. 43 are o lungime de 3,50 m, un motor Glas de 1,3 l cu o putere de 60 C.P. și atinge o viteză de durată de 140 km/h. Avînd exterior dimensiuni minime, oferă în interior loc pentru cinci persoane și multe bagaje. Conducerea este ușurată de o cutie de viteze automată sistem Glas și direcție cu servomecanism. După ce a luptat ani de-a rîndul împotriva lipsei de idei și imaginație în construcția de automobile, ziaristul Fritz B. Busch s-a hotărît să ofere el însuși exemple. Ideile lui nu le-a pus numai pe hîrtie ci și, în adevăratul sens al cuvîntului, „pe roate".

M-am bucurat foarte mult că ați prezentat o dată și o noutate automobilistică. Așa cum prezentați și alte articole cu conținut geografic, istoric, tehnic etc. ar fi bine dacă ați publica din cînd în cînd și un articol despre noutățile automobilistice mai importante.

JOHANNES BRANDSCH
Brașov

I. Titoran, București. **După cum vedeți, în ultimul timp aproape în fiecare număr al revistei publicăm hărți în legătură cu evenimentele în curs. Despre Richard Sorge a apărut un ciclu de reportaje în revista** Veac Nou.

Nicolae Arcașu, com. Alămar, raionul Sibiu. **În baza abonamentelor trimestriale pe care le faceți prin factorul poștal trebuie să primiți absolut toate numerele revistei.**

C. Ciurdea, București. **Propunerea dv. este interesantă. Pentru materializarea ei vă rugăm să treceți pe la redacție.**

N. St. Făulete, Costești-Horezu. **Propunerile dv. privind traducerea unor cărți străine trebuie adresate Editurii politice. La fel și în ceea ce privește reeditarea Dicționarului politic. Rubricile „Pe urmele istoriei" și „Reportaj pe glob" vor conține și articolele pe care le solicitați dv.**

D. Braghină, București. **Despre musoni, alizee etc., puteți citi în orice manual de geografie fizică.**

Vasile Domnica, Fălticeni. **După cum vedeți, am scris și scriem despre laureații Premiului Nobel. Numărul care vă lipsește din colecție este epuizat.**

lumea

Săptămînal de politică externă
editat de Uniunea Ziariștilor din
Republica Socialistă România

Redactor șef GEORGE IVAȘCU

Redacția și administrația : București,
Piața Scînteii 1, Tel. 17.60.10

Tiparul executat la Combinatul
poligrafic „Casa Scînteii"

LUMEA — PUBLICITATE

A FOST ODATĂ UN MOȘ ȘI O BABĂ

O producție Mosfilm

Scenariul : **Iuri Dinsgi, Valeri Frid**
Regia : **Grigori Ciuhrai**
Imaginea : **Serghei Poluianov**
Sunetul : **Semen Litvinov**

Cu

Ivan Marin, Vera Kuznețova (mențiune pentru interpretare la Cannes – 1965), **Liudmila Maksakova, Gheorghi Martiniuk, Galina Polskih**

Combinatul siderurgic

HUNEDOARA

– Profile laminate din oțeluri carbon calmate, semicalmate și necalmate, oțeluri carbon de calitate, oțeluri aliate și slab aliate
– rotunde cu diametrul de 6–250 mm
– corniere de 20×20–160×160 mm
– I și U normale
I 18–I 24
U 6,5–U 24
I și U economice
I 18 E–I 24 E
U 18 E și U 24 E
– late de 20×5–200×20 mm

– benzi laminate la cald de 100×1–500×5 mm
– țagle, brame pentru forje, din oțel carbon de calitate și oțel aliat de 70×70–400×400 mm
– speciale pentru armături de mină, talpa șenilei de tractor

2 lei

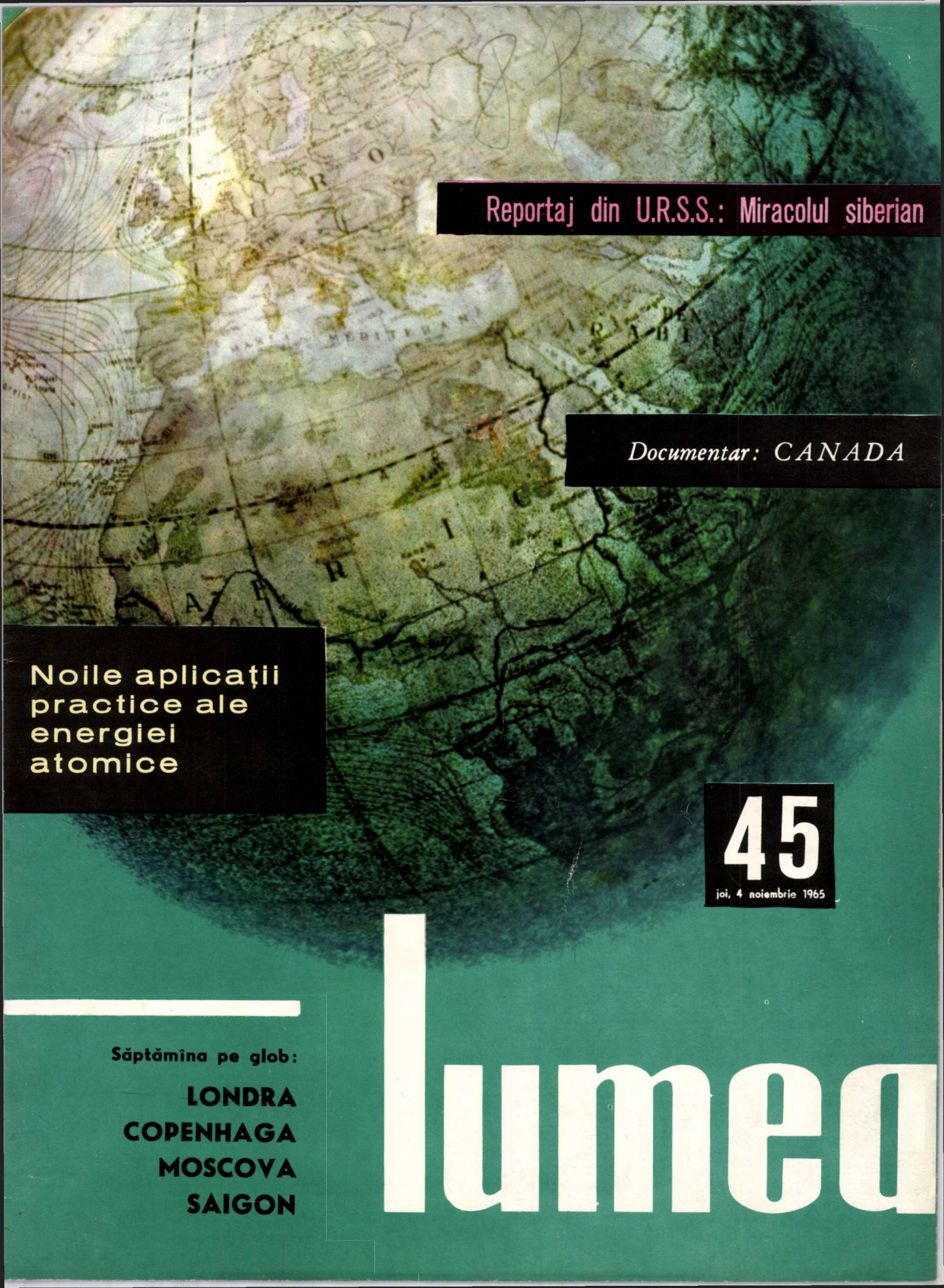

Reportaj din U.R.S.S.: Miracolul siberian

Documentar: CANADA

Noile aplicații practice ale energiei atomice

45
joi, 4 noiembrie 1965

lumea

Săptămîna pe glob:

LONDRA
COPENHAGA
MOSCOVA
SAIGON

La Phenian, tovarașul Gheorghe Apostol, prim-vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, aflat în vizită în R. P. D. Coreeană, este întîmpinat de Kim Ir, prim-vicepreședinte al Cabinetului de Miniștri al R. P. D. Coreene

La Belgrad, generalul de armată Leontin Sălăjan, ministrul forțelor armate, șeful delegației militare române care vizitează R.S.F. Iugoslavia, este salutat la sosire de generalul de armată Ivan Goșniak, secretar de stat pentru apărarea națională

La Viena, delegația parlamentară română, condusă de Ion Pas, care vizitează Austria, este primită de președintele federal Franz Jonas

Anul III
Nr. 45 (106)

Joi
4 noiembrie
1965

sumar

LUMEA ÎNTR-O SĂPTĂMÎNĂ

2 Declarația cu privire la promovarea în rîndurile tineretului a idealurilor de pace, respect reciproc și înțelegere între popoare
NEW YORK — O.N.U. și idealurile de pace ale tineretului. **N. Adrian**
3 MOSCOVA — Relațiile franco-sovietice. **Vadim Ardatovski**
4 BRASILIA — Măsuri excepționale. **Rodica Georgescu**
5 ISTANBUL — Înaintea învestiturii. **Kemal Sami**
6 PARIS — Simplă campanie de presă ? **Ștefan Cornu**
7 COPENHAGA — Un pas în gol... **N. S. Stănescu**
8 LONDRA — Dialogul cu Salisbury continuă. **John Gritten**
10 SAIGON — Deziluziile agresorilor. **Eugeniu Obrea**
KHARTUM — Destrămarea coaliției guvernamentale. **Ileana Nicolaescu**

ARTICOLE, REPORTAJE

12 — A 48-a aniversare a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie — Miracolul siberian. **Nikolai Meisak**
14 Documentar la zi : Probleme ale integrării nucleare a N.A.T.O. **Sergiu Verona**
18 Străzile Londrei. **N. Minei**
21 Alegerile parlamentare din Canada. **G. Podureanu**

CONVORBIRI

16 Aplicații ale energiei atomice în industrie și agricultură. Declarațiile unor oameni de știință francezi. **Petru Uilăcan**

PE URMELE ISTORIEI

23 30 de ani de la agresiunea împotriva Etiopiei. **A. Niri**

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ

25—30. Le Monde, Die Presse, Pravda, Le Nouvel Observateur, The Christian Science Monitor, The New York Herald Tribune

PROFIL

31 Zakaria Mohieddin

FIȘIER

31 Centrul Internațional de studii pentru conservarea și restaurarea bunurilor culturale

BREVIAR, POȘTA REDACȚIEI

Propunerea română

de a se adopta o Declarație cu privire la promovarea în rîndurile tineretului a idealurilor de pace, respect reciproc și înțelegere între popoare a fost aprobată cu unanimitate de voturi de Comitetul O.N.U. pentru probleme sociale, umanitare și culturale (pag. 2).

Din actualitatea internațională :

ministrul de externe al Franței, Couve de Murville, și-a încheiat vizita în U.R.S.S. (pag. 3); primul ministru Wilson a informat parlamentul britanic despre rezultatele călătoriei sale la Salisbury (pag. 8) ; noul guvern turc așteaptă învestitura (pag. 5) ; președintele Braziliei și-a asumat puteri excepționale (pag. 4) ; în Izrael au avut loc alegeri parlamentare (pag. 7) iar la New York alegeri municipale (pag. 30) ; coaliția guvernamentală din Sudan și-a încheiat existența (pag. 10).

La 7 noiembrie

se împlinesc 48 de ani de la Marea Revoluție Socialistă din Octombrie. La pag 12 un reportaj despre Siberia contemporană, succesele economice și perspectivele ei.

Patrioții sud-vietnamezi

au atacat cu succes marile baze americane de la Chu Lai și Da Nang (pag. 10). Luînd ca punct de plecare această lovitură suferită de agresori, ziarul Le Monde analizează actuala etapă a războiului din Vietnam (pag. 25).

Documentarele noastre :

stadiul actual al discuțiilor despre eventuala creare a unei forțe nucleare a N.A.T.O. (pag. 14) și situația politică din Canada în preajma alegerilor (pag. 21).

Cu 30 de ani în urmă

Etiopia, străvechi stat african care izbutise să reziste invaziei coloniale, a devenit prima victimă a fascismului cotropitor. Articolul de la pag. 23 evocă războiul italo-etiopian, reacția pe care a produs-o în cercurile politice internaționale și poziția adoptată de N. Titulescu la Liga Națiunilor.

Pline de animație

străzile Londrei oferă, în tot cursul zilei, un spectacol de o infinită varietate (pag. 18).

DECLARAȚIA

cu privire la promovarea în rîndurile tineretului a idealurilor de pace, respect reciproc și înțelegere între popoare

Adunarea Generală,

Reamintind că, prin Carta Națiunilor Unite, popoarele s-au declarat hotărîte să salveze generațiile viitoare de flagelul războiului ;

Reamintind, de asemenea, că Națiunile Unite au proclamat prin Cartă credința lor în drepturile fundamentale ale omului, în demnitatea persoanei umane și egalitatea în drepturi a indivizilor și națiunilor ;

Reafirmînd principiile cuprinse în Declarația universală a drepturilor omului, în Declarația privind acordarea independenței țărilor și popoarelor coloniale (rezoluția 1514/XV), în Declarația privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială (rezoluția 1904/XVIII), în rezoluția 110/II condamnînd toate formele de propagandă destinate sau susceptibile, să provoace sau să încurajeze orice amenințare la adresa păcii, în Declarația drepturilor copilului (rezoluția 1386/XIV) și în rezoluția 1572/XV, care au o importanță deosebită în educarea tineretului în spiritul păcii, respectului reciproc și înțelegerii între popoare ;

Reamintind că scopul U.N.E.S.C.O. este să contribuie la menținerea păcii și securității promovînd colaborarea între popoare, prin educație, știință și tehnică, și recunoscînd rolul și contribuția sa la educarea tineretului în spiritul înțelegerii internaționale, colaborării și păcii ;

Ținînd seama de faptul că în conflagrațiile care au încercat omenirea, tineretul a fost acela care a avut cel mai mult de suferit și a dat cele mai multe jertfe ;

Convinsă că tineretul dorește un viitor sigur și că pacea, libertatea și dreptatea sînt principalele garanții pentru îndeplinirea aspirațiilor sale de fericire ;

Conștientă de rolul însemnat pe care tineretul îl joacă în fiecare domeniu al activității umane, și de faptul că el este chemat să conducă destinele omenirii ;

Conștientă, de asemenea, că în această epocă de mari realizări în domeniul științei, tehnicii și culturii, energia, entuziasmul și capacitățile creatoare ale tineretului trebuie consacrate progresului material și spiritual al tuturor popoarelor ;

Convinsă că tinerii trebuie să cunoască, să respecte și să dezvolte patrimoniul cultural al țării lor și pe acela al întregii omeniri ;

Convinsă, de asemenea, că educarea tinerei generații și schimburile de tineri și de idei în spiritul păcii, respectului reciproc și al înțelegerii între popoare pot contribui la îmbunătățirea relațiilor internaționale și consolidarea păcii și securității ;

Proclamă prezenta Declarație cu privire la promovarea în rîndurile tineretului a idealurilor de pace, respect reciproc și înțelegere între popoare și cheamă guvernele, organizațiile neguvernamentale și mișcările de tineret să recunoască principiile formulate în această Declarație și să asigure respectarea lor prin mijloace adecvate.

Principiul I

Tineretul trebuie să fie educat în spiritul păcii, dreptății, libertății, respectului reciproc și al înțelegerii, pentru a promova drepturi egale pentru toți oamenii și toate națiunile, precum și progresul economic, social, dezarmarea și menținerea păcii și securității internaționale.

Principiul II

Toate mijloacele de educație, inclusiv, ca factor de mare importanță, îndrumările date de părinți și familie, învățămîntul și mijloacele de informare destinate tineretului trebuie să încurajeze în rîndurile sale idealurile de pace, umanitate, libertate și solidaritate internațională, precum și toate celelalte idealuri care contribuie la apropierea între popoare, și le face cunoscut rolul încredințat Organizației Națiunilor Unite ca mijloc de menținere și apărare a păcii, de promovare a înțelegerii și colaborării internaționale.

Principiul III

Tinerii trebuie să fie educați în spiritul demnității și egalității tuturor oamenilor fără deosebire de rasă, culoare, origine etnică sau credință, și în spiritul respectului drepturilor fundamentale ale omului și al drepturilor popoarelor la autodeterminare.

Principiul IV

Schimburile, vizitele, turismul, întîlnirile, studiul limbilor străine, înfrățirea de orașe și universități, fără discriminare precum și alte activități similare, trebuie să fie încurajate și facilitate în rîndurile tinerilor pentru a-i apropia în activități educative, culturale și sportive, în spiritul acestei Declarații.

Principiul V

Asociațiile naționale și internaționale de tineret trebuie să fie încurajate să promoveze țelurile Organizației Națiunilor Unite, inclusiv pacea și securitatea internațională, relațiile de prietenie între națiuni întemeiate pe respectul suveranității egale a statelor, lichidarea completă a colonialismului, a discriminărilor rasiale și a altor violări ale drepturilor omului.

Organizațiile de tineret, în conformitate cu această Declarație, trebuie să ia toate măsurile potrivite, în domeniile respective de activitate, pentru a-și aduce contribuția fără nici o discriminare la opera de educare a tinerei generații în spiritul acestor idealuri.

Aceste organizații trebuie să fie în mod liber alese și să promoveze schimbul liber de idei în spiritul principiilor acestei Declarații și al țelurilor Organizației Națiunilor Unite, așa cum sînt enunțate în Cartă.

Toate organizațiile de tineret trebuie să se conformeze principiilor enunțate în această Declarație.

Principiul VI

Un scop major în educarea tineretului trebuie să-l constituie dezvoltarea tuturor capacităților precum și pregătirea acestuia în scopul de a dobîndi calități morale superioare, pentru a fi profund atașat idealurilor nobile de pace, libertate, demnitate, egalitate a tuturor oamenilor și pătruns de respect și dragoste pentru umanitate și realizările ei creatoare. Familia are un rol important în urmărirea acestui scop.

Tinerii trebuie să devină conștienți de răspunderile lor în lumea pe care vor fi chemați să o conducă și trebuie să fie însuflețiți de încrederea în viitorul fericit al omenirii.

NEW YORK

Corespondență de la
N. ADRIAN

O.N.U. și idealurile de pace ale tineretului

Comisia pentru probleme sociale, umanitare și culturale a Adunării Generale a O.N.U. a adoptat în unanimitate Declarația cu privire la promovarea în rîndurile tineretului a idealurilor de pace, respect reciproc și înțelegere între popoare, inițiată de România cu cinci ani în urmă, la cea de-a XV-a sesiune a Adunării Generale. Proclamarea definitivă urmează să aibă loc în plenara Adunării Generale.

Baza dezbaterilor a format-o proiectul pe care România, împreună cu alte 25 state coautoare, l-a depus la sesiunea a XVIII-a a Adunării Generale în 1963.

Acest proiect a primit un larg sprijin atît din partea statelor membre ale O.N.U. cît și din partea U.N.E.S.C.O. și altor agenții specializate, a unor consilii naționale U.N.E.S.C.O., conferințe, organizații și mișcări de tineret din lumea întreagă.

Conferința tineretului de la Grenoble (Franța) a adoptat o rezoluție în care arată că „este important ca principiile fundamentale cu privire la idealurile de pace, respect reciproc și înțelegere între popoare să fie elaborate pentru a fi promovate în rîndurile tineretului" și a recomandat ca o asemenea declarație să fie adoptată de către „Adunarea Generală a O.N.U. și realizată sub formă de programe concrete de către Organizația Națiunilor Unite, agențiile specializate ale acesteia, guvernele și organizațiile de tineret naționale și internaționale".

Au existat însă și sceptici. Unele țări au căutat să se opună elaborării documentului sub cuvînt că titlul lui n-ar fi cel mai indicat sau că nu ar fi create condițiile pentru elaborarea principiilor respective. Curînd însă aceste țări au recunoscut necesitatea declarației.

Unele delegații au căutat să introducă în textul propus schimbări de natură a-i slăbi conținutul. De exemplu, s-a cerut renunțarea la folosirea termenului de umanism, eliminarea referirii la declarația cu privire la acordarea independenței popoarelor și țărilor coloniale și a prevederii despre abolirea definitivă a colonialismului și altele.

Încercările de acest fel au avut însă rezultate opuse celor scontate de inițiatori. Majoritatea delegaților au luat atitudine împotriva lor. În legătură cu propunerea de a se elimina referirea la colonialism reprezentantul Tanzaniei a de-

clarat: „Noi condamnăm cu fermitate colonialismul şi militäm pentru desfiinţarea lui completă".

Prin discuţii şi negocieri s-a ajuns la un text comun acceptabil, prin adoptarea căruia Organizaţia Naţiunilor Unite, a cărei Cartă începe cu cuvintele: „Noi, popoarele Naţiunilor Unite, hotărîte să salvăm generaţiile viitoare de flagelul războiului, care de două ori în intervalul unei vieţi de om a adus omenirii suferinţe incalculabile", se adresează pentru prima oară în mod solemn tinerei generaţii cu apelul ca aceasta să-şi mobilizeze energia pentru asigurarea păcii şi securităţii internaţionale, pe baza principiilor indestructibile ale respectului reciproc şi înţelegerii între popoare.

La O.N.U. s-a comentat cu interes maturitatea şi simţul de răspundere cu care tineri studenţi din patru oraşe ale lumii: Londra, Paris, Belgrad şi Mexico City au tras la răspundere personalităţi marcante ale vieţii politice americane: fostul preşedinte al S.U.A., Dwight Eisenhower, reprezentantul american la Naţiunile Unite, ambasadorul Arthur Goldberg, şi procurorul general al Statelor Unite, în cadrul primului program de comunicaţii globale realizat la televiziune, în săptămîna trecută. Tinerii respectivi cereau să li se explice discrepanţa dintre declaraţiile făcute de conducătorii americani şi acţiunile agresive ale forţelor americane care au ocupat Vietnamul de sud şi Santo Domingo, şi săvîrşesc raiduri agresive asupra teritoriului Republicii Democrate Vietnam — stat independent şi suveran, şi altele.

Aceeaşi maturizare politică o exprimă şi nemulţumirea crescîndă care se face simţită şi în rîndurile tineretului american, ale cărui demonstraţii împotriva trimiterii tineretului în Vietnam au luat proporţii fără precedent.

Recunoscînd importanţa mobilizării tinerilor pentru apărarea păcii şi securităţii internaţionale, declaraţia arată că „tinerii trebuie să devină conştienţi de răspunderea lor în lumea pe care vor fi chemaţi să o conducă şi trebuie să fie însufleţiţi de încrederea în viitorul fericit al omenirii".

Cu mult entuziasm au sprijinit ţările în curs de dezvoltare prevederile Declaraţiei referitoare la participarea tineretului la dezvoltarea economică şi socială, la pregătirea în vederea obţinerii de realizări creatoare. Delegaţiile Algeriei, Marocului, Ghanei, R.A.U. şi altele au precizat conţinutul principiilor care arată că „tinerii trebuie să fie educaţi în spiritul demnităţii şi egalităţii tuturor oamenilor fără deosebire de rasă, culoare, origine etnică sau credinţă... Un scop major în educarea tineretului trebuie să-l constituie dezvoltarea tuturor capacităţilor".

S-a apreciat importanţa pe care o au schimburile şi întîlnirile între tinerii din diferite ţări, oraşe şi universităţi pentru promovarea principiilor înscrise în declaraţie.

Documentul adoptat prevede un rol de seamă pentru organizaţiile de tineret care, în concordanţă cu declaraţia, sînt chemate să-şi aducă contribuţia fără discriminare la munca de educare a tineretului.

Declaraţia vine să răspundă unei chemări actuale — aceea de a atrage tînăra generaţie pe calea barării drumului războaielor agresive dezlănţuite de imperialism, de promovare a cooperării internaţionale în folosul tuturor popoarelor, cu respectarea dreptului egal al acestora de a participa la schimbul mondial de valori materiale şi culturale.

În şedinţa de închidere a dezbaterilor, în care s-au făcut aprecieri cu privire la munca depusă, toate delegaţiile care au luat cuvîntul au subliniat importanţa acestui document internaţional. Delegaţia Jamaicăi a considerat că „declaraţia va avea o mare înrîurire morală asupra tineretului ca şi asupra vîrstnicilor. Ea va constitui motiv de gînduri noi pentru aceia care se ocupă de educarea şi pregătirea tineretului, ca şi pentru însuşi tineretul animat de dorinţa de a-şi călăuzi energiile spre ţeluri cît mai înalte. Multe pot învăţa din această declaraţie atît ţările care au deja programe detaliate pentru pregătirea tineretului, cît şi cele care se află de abia la începutul iniţierii unor asemenea programe". „Principala menire a acestui document — a spus reprezentanta Jamaicăi — este de a încuraja, a îndruma şi însufleţi tineretul".

Delegaţiile U.R.S.S., Indiei, Argentinei, Nigeriei, Greciei, Yemenului şi altele au adus mulţumiri ţărilor coautoare pentru eforturile depuse. Mai multe delegaţii, printre care delegaţiile Bielorusiei, Argentinei, Indiei şi altele au ţinut să aducă mulţumiri şi felicitări deosebite delegaţiei române pentru iniţiativa luată şi consecvenţa cu care a promovat această iniţiativă pînă la faza finală a adoptării declaraţiei.

New York, 2 noiembrie

MOSCOVA

Corespondenţă de la Vadim ARDATOVSKI
comentator al Agenţiei de presă Novosti

Relaţiile franco-sovietice

Comunicatul comun dat publicităţii după încheierea întrevederilor franco-sovietice sintetizează cîteva elemente ale importantei vizite făcute în U.R.S.S. de Couve de Murville, ministrul de externe al Franţei. Convorbirile, se menţionează în comunicat, „au făcut posibile schimburi de vederi aprofundate şi utile şi s-au axat pe principalele probleme de politică internaţională, interesînd cele două ţări, precum şi asupra relaţiilor franco-sovietice".

Bineînţeles, evenimentul trebuie examinat pe planul relaţiilor bilaterale. Dar, putem spune că această vizită a fost urmărită cu un interes deosebit în multe capitale ale lumii. Şi la Washington, şi la Bonn vizita ministrului de externe francez la Moscova nu a suscitat o pură atenţie academică. Dacă am sintetiza unele reacţii oficiale, am putea vorbi chiar de o anumită nemulţumire manifestată pe alocuri cvasi-oficial. Este vorba în ultimă instanţă despre o cotitură în relaţiile sovieto-franceze. Dar, probabil nu aceasta a determinat declaraţiile antifranceze înregistrate în zilele vizitei lui Couve de Murville la Moscova.

Unele cercuri din Statele Unite ar fi fost mai mult decît mulţumite dacă

→

Couve de Murville salutat la Moscova de Andrei Gromiko

Franța ar fi rămas fidelă cursului „războiului rece" cu U.R.S.S. și țările socialiste, dacă ea ar fi respectat toate „interdicțiile atlantice" în comerțul cu lumea socialistă. Părerea mea este că nu faptul în sine al apropierii Franței de Răsărit provoacă neliniștea Washingtonului, ci pozițiile de pe care are loc această apropiere.

Subliniem că în timpul convorbirilor sale la Moscova, Couve de Murville s-a întîlnit nu numai cu colegul său A. Gromîko, dar și cu L. Brejnev, A. Kosîghin și A. Mikoian. S-au dezvăluit mereu apropierea și identitatea punctelor de vedere ale U.R.S.S. și Franței asupra unora din problemele internaționale actuale.

Să luăm, de pildă, o problemă atît de importantă pentru perspectivele destinderii încordării în Europa cum ar fi crearea „forțelor nucleare multilaterale ale N.A.T.O." și atragerea Germaniei occidentale pentru a participa la strategia nucleară a Occidentului. Este cunoscută poziția Uniunii Sovietice și a altor țări socialiste din Europa în această problemă.

Franța se pronunță în mod hotărît împotriva planurilor americano-vest-germane. După cum se știe, conferința care va avea loc în noiembrie a miniștrilor apărării ai N.A.T.O., la care va fi discutată această problemă, se va desfășura în absența Franței.

Într-o anume măsură comunitatea intereselor Franței și U.R.S.S. se bazează pe experiența istorică a luptei împotriva militarismului german nu numai în ultimul război, ci și în războaiele din secolul trecut.

O poziție realistă ocupă Franța și în ce privește inviolabilitatea frontierelor Oder-Neisse. Ca și Uniunea Sovietică, ea consideră aceste frontiere definitive. Acest punct de vedere provoacă enervare în cercurile revanșarde și militariste ale Bonnului. Presa vest-germană lansează o alarmă falsă în legătură cu „noua încercuire a Germaniei".

La recepția în cinstea lui Couve de Murville, Andrei Gromîko declara: „Convingerea noastră profundă este că nici o țară nu trebuie să se teamă de bunele relații dintre Franța și Uniunea Sovietică". La rîndul său, Couve de Murville a subliniat că discuțiile de la Moscova sînt folositoare tuturor — păcii în întreaga lume și în mod special păcii în Europa.

Franța promovează politica „porților deschise" și față de alte popoare care au ales calea socialismului.

Luînd recent cuvîntul în Adunarea Națională franceză Couve de Murville a subliniat: „La fel (ca și cu Uniunea Sovietică — V.A.) începem să stabilim relațiile noastre cu celelalte țări din Europa răsăriteană în condiții în care în mod evident contribuie la renașterea prieteniei din trecut și la consolidarea sentimentelor de simpatie reciprocă existente".

Contactele la nivel înalt pe care le-a avut anul acesta Franța cu România, Cehoslovacia, Polonia vor contribui incontestabil la stabilizarea în Europa și la soluționarea în viitor a problemei securității europene.

Uniunea Sovietică are o atitudine plină de înțelegere față de poziția Franței în legătură cu N.A.T.O. La Paris există convingerea că în cei 16 ani de existență această organizație a dus doar la consolidarea dominației militare și politice a S.U.A. în Europa.

Poziția Franței față de agresiunea imperialismului american în Vietnam este cunoscută. Franța, ca și Uniunea Sovietică, se pronunță pentru reglementarea problemei pe baza respectării acordurilor de la Geneva din 1954. Această unitate de vederi a fost încă o dată confirmată și în timpul tratativelor de la Moscova. Ea reprezintă neîndoielnic o verigă importantă a acelei izolări moral-politice pe care, împreună cu înfrîngerile militare din sudul Vietnamului, vor obliga mai devreme sau mai tîrziu S.U.A. să renunțe la cursul agresiv în Asia de sud-est.

Bineînțeles, vizita ministrului de externe francez în Uniunea Sovietică va avea o mare importanță pentru dezvoltarea legăturilor sovieto-franceze. Ele au fost bune și pînă în prezent. Este în curs acordul comercial pe termen lung, continuă lucrările pentru crearea unui sistem general de televiziune în culori, schimburile științifice se extind în domeniul folosirii pașnice a energiei atomice. Dar fiecare întîlnire la nivel înalt — și avem toate motivele să credem că în cursînd vom fi martorii unor noi vizite și contacte importante — deschid noi posibilități de apropiere care, bineînțeles, servesc intereselor tuturor popoarelor.

Moscova, 2 noiembrie

CONFERINȚA CONSTITUȚIONALĂ A GUYANEI BRITANICE

La 2 noiembrie a început la Londra conferința constituțională consacrată proclamării independenței Guyanei Britanice. Această reuniune este apreciată ca marcînd etapa decisivă care va angaja colonia sud-americană a Angliei pe calea spre independență. Independența este cerută de actualul guvern al Guyanei Britanice condus de Forbes Burnham care, după cum se știe, a fost instaurat după răsturnarea ilegală a guvernului condus de Jagan.

În ultimii 12 ani, problema independenței Guyanei Britanice a fost de mai multe ori pusă la ordinea zilei dar de fiecare dată Anglia a refuzat acordarea independenței, pretextînd „tulburări politice interne". În 1962 și 1964 au avut loc în Guyana tulburări rasiale care la rîndul lor au fost folosite ca motiv de amînare a conferințelor constituționale care urmau să fixeze data și condițiile obținerii independenței.

În Guyana nu se poate vorbi actualmente despre un armistițiu între partidele politice. Cel mai important din cele trei partide ale coloniei — Partidul progresist al poporului, condus de Cheddi Jagan — se află actualmente în opoziție. La putere se află coaliția partidelor național al progresului și al grupului „Forței unite". Partidul condus de Jagan a hotărît să boicoteze conferința de la Londra.

Eventualitatea proclamării independenței Guyanei ridică numeroase alte probleme cum ar fi „interesul activ" **(France Presse)** pe care-l manifestă față de această țară Statele Unite, eventualitatea unei asocieri cu alte teritorii latino-americane și noi presiuni economice din partea Angliei. Astfel, conferința de la Londra nu poate fi — în eventualitatea realizării unui acord — considerată etapa finală a problemelor interne și externe ale Guyanei.

BRASILIA

Măsuri excepționale

Scopul mărturisit al promulgării recentelor măsuri excepționale era „de a asigura instrumentele care să permită desăvîrșirea revoluției" (actul de la 31 martie 1964 prin care a fost răsturnat regimul lui Joao Goulart), așa afirma președintele Castelo Branco. În realitate, observatorii politici sînt de părere că el a cedat în fața puternicelor presiuni ale cercurilor de dreapta.

După cum se știe, alegerile de la începutul lunii octombrie pentru reînnoirea posturilor de guvernatori în 11 din cele 22 de state federale au demonstrat un puternic avans al opoziției, ceea ce a stîrnit vii nemulțumiri în cercurile dreptei care fuseseră împotriva organizării unor asemenea alegeri. Neliniștiți de perspectiva revenirii pe scena politică a țării a unor adepți ai fostului regim (în două state principale — Minas Gerais și Rio de Janeiro au ieșit învingători doi prieteni apropiați ai fostului președinte Kubitschek) și de primirea triumfală făcută lui Kubitschek cu prilejul reîntoarcerii lui la Rio de Janeiro, după 16 luni de exil la Paris, adepții așa-numitei „linii dure" i-au cerut lui Castelo Branco să anuleze alegerile sau să împiedice investirea guvernatorilor aleși. Chiar a doua zi după organizarea consultării electorale, o serie de șefi militari condamnau deschis ceea ce ei numeau „regimul cald" al moderaților din anturajul președintelui, amenințînd că se vor ridica „pentru a salva revoluția".

Pentru a rezista extremiștilor de dreapta și, în același timp, pentru a se apăra de riscurile unei opoziții puternice, Castelo Branco a încercat pe de o parte să creeze o uniune de centru care să-i regrupeze pe civilii și pe militarii moderați, iar pe de altă parte să obțină votarea de către Congres a unor amendamente la Constituție dînd o oarecare satisfacție cercurilor de dreapta.

Încercările de regrupare au eșuat însă, în ciuda eforturilor depuse de ministrul justiției, Juracy Magalhaes. Angajîndu-se solemn să „bată la toate ușile", Magalhaes s-a adresat întîi propriului partid, Uniunea democratică națională, pentru a încerca să amîne convenția națională convocată de guvernul statului Guanabara, Carlos Lacerda și de prietenii săi în scopul stabilirii unei linii de conduită după ruptura dintre „lacerdiști" și guvernul federal. Învingătoare în această confruntare a ieșit însă aripa „lacerdistă" a U.D.N.

Ministrul justiției a purtat apoi tratative cu liderii diferitelor grupări parlamentare pentru a obține din partea lor aprobarea amendamentelor la Constituție. În fața refuzului Parlamentului de a adopta legile în cauză, Castelo Branco a recurs la actul instituțional prin care au fost stabilite o serie de măsuri excepționale. După cum relatează presa braziliană, promulgarea actului a fost precedată în incinta Congresului de puternice atacuri la adresa guvernului. Congresul urma să se întrunească din nou, dar nu și-a mai reluat dezbaterile întrucît intrarea în vi-

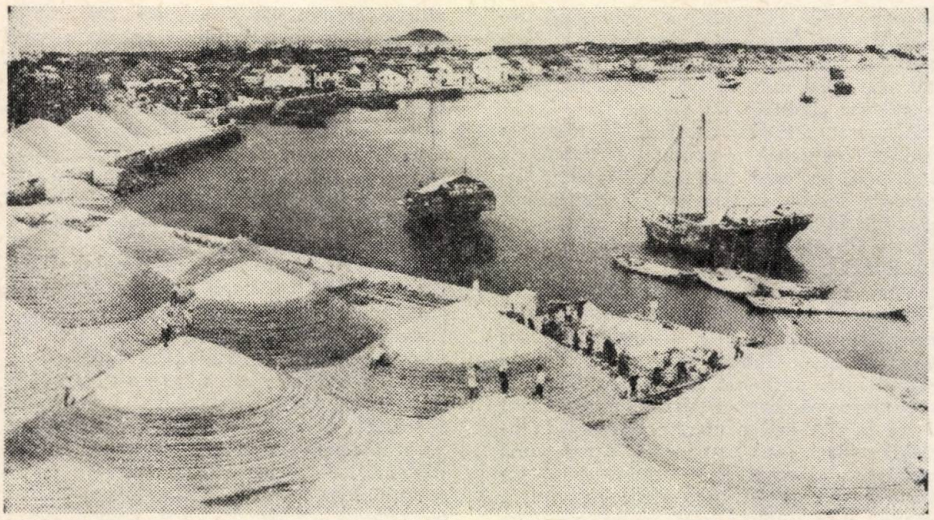

Kwangtung (R. P. Chineză) — Clima tropicală permite obținerea sării din apa marină tot timpul anului

goare a legii făcea nule motivele pentru care fusese convocat.

Potrivit acestei legi, a cărei validitate urmează să expire în martie 1967, puterea executivă capătă o prioritate aproape totală asupra puterii legislative și a celei judecătorești : președintele poate să anuleze în orice moment mandatele deputaților și urmează să numească 7 noi judecători la Curtea supremă, ceea ce îi va asigura majoritatea în acest organism. Conform noului act, alegerea președintelui țării nu se va mai face prin sufragiu universal ci va fi încredințată Parlamentului. În același timp, au fost suprimate toate partidele politice pînă în 1967, iar drepturile personalităților regimului precedent au fost amputate și mai mult. (Se prevede că foștii președinți de republică vor fi judecați de tribunalele obișnuite și nu conform unei jurisdicții speciale.) Observatorii consideră că prin această clauză este vizat în mod deosebit Kubitschek.

Imediat după publicarea actului instituțional, președintele Castelo Branco și ministrul brazilian al justiției au explicat conținutul măsurilor adoptate și motivele lor. Într-un discurs radiotelevizat, Castelo Branco a arătat că în condițiile încordării permanente existente în țară situația devenise „intolerabilă" și introducerea unor dispoziții excepționale o necesitate.

La rîndul său, Juracy Magalhaes afirma că „președintele va folosi cu moderație puterile speciale care i-au fost încredințate". După ce a promis că fostul președinte Kubitschek „nu va fi supus unui tratament nedrept", el a spus că, întrucît partidele politice din țară au fost desființate, guvernul va proceda la crearea neîntîrziată a unui partid care să sprijine mișcarea de la 31 martie. Ulterior se va da posibilitatea unei reorganizări a partidelor. În continuare, ministrul a arătat că politica economică și financiară a guvernului nu va suferi nici o modificare.

După cum relatează presa braziliană, o serie de guvernatori și-au exprimat sprijinul față de măsurile adoptate. În același timp, o serie de ziare au formulat critici aspre la adresa guvernului, apreciindu-se că măsurile excepționale decretate reprezintă „o stîrbire a drepturilor, libertăților și garanțiilor individuale proprii unui regim democratic, pe care națiunea l-a revendicat întotdeauna" *(Jornal do Brasil).*

Rodica GEORGESCU

ISTANBUL

Corespondență de la Kemal SAMI

Înaintea învestiturii

În ultima săptămînă, partidul dreptății condus de Suleiman Demirel a cunoscut frămîntări serioase, care surveneau tocmai în ajunul prezentării noului guvern în fața Parlamentului.

Atunci cînd, miercurea trecută, Demirel a anunțat componența guvernului său, numirea unor miniștri și purtători de cuvînt ai partidului guvernamental a produs surprindere. De exemplu, numirea ca ministru de externe a lui Ishan Sabri Ciaglayangil a mirat pe numeroși fruntași ai partidului dreptății precum și pe observatorii dinafară. Despre Ciaglayangil, fost ministru al muncii în precedentul guvern de coaliție condus de S. H. Ürgüplü, se considera că ar fi lipsit de experiență. Observatorii se așteptau ca în acest post să fie numit un diplomat de carieră, așa cum era predecesorul său Hasan Ishik.

Guvernul, compus din 24 de miniștri, nu-l includea nici pe Sadettin Bilgic, rivalul lui Demirel în alegerea de anul trecut a liderului partidului și care este încă o personalitate influentă în partidul dreptății. Bilgic dorea să i se încredințeze funcția de vicepremier, dar a fost refuzat pe motivul că nu corespunde acestui post. Demirel a renunțat să numească vicepremieri și i-a oferit în schimb lui Bilgic funcția de ministru de stat, pe care Bilgic a refuzat-o. Profesorul Aidîn Saitîn, un tînăr intelectual care fusese consilierul în probleme economice al partidului dreptății și se aștepta de asemenea să fie numit vicepremier — răspunzător pentru sectorul economic — a rămas în afara cabinetului atunci cînd Demirel a hotărît să nu numească vicepremieri. Și lui i s-a

→

REFLECTOR

Vizita tovarășului Gheorghe Apostol în R.P.D. Coreeană

La invitația guvernului Republicii Populare Democrate Coreene, în ziua de 27 octombrie a sosit la Phenian tovarășul Gheorghe Apostol, prim-vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, pentru a face o vizită în această țară.

În aceeași zi, prim-vicepreședintele Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România a avut la sediul Cabinetului de Miniștri al R.P.D. Coreene o întrevedere cu tovarășul Kim Ir, prim-vicepreședinte al Cabinetului. La întrevedere au participat din partea română Eduard Mezincescu, adjunct al ministrului afacerilor externe, și Manole Bodnaraș, ambasadorul României la Phenian, iar din partea coreeană Li Den Ok, vicepreședinte al Cabinetului, Han San Du, ministru de finanțe, Kim Tai Hi, adjunct al ministrului afacerilor externe, și Gian Du Hoan, ambasadorul R.P.D. Coreene la București.

Programul zilelor următoare a inclus vizitarea cîtorva obiective industriale și socialculturale — mărturii concrete ale prieteniei și colaborării frățești româno-coreene. La spitalul principal al regiunii Phenianul de sud, construit cu ajutorul poporului român, personalul medical a făcut oaspeților o călduroasă primire, iar la uzina metalurgică din Kansan, în cadrul unui mare miting al prieteniei româno-coreene, directorul general al întreprinderii a subliniat însemnătatea colaborării dintre specialiștii celor două țări în construirea laminorului de țevi al uzinei, a asistenței tehnice acordate și a utilajelor de înaltă tehnicitate livrate de România.

În cadrul întrevederii care a avut loc la 27 octombrie la sediul Cabinetului de Miniștri a R.P.D. Coreene, tovarășul Kim Ir a prezentat oaspeților români tabloul luptei eroice pentru reconstrucția patriei după război, relevînd importanța ajutorului frățesc acordat de țările socialiste, inclusiv România, la această operă. „Poporul nostru — a arătat el — nu uită și nu va uita niciodată sprijinul internaționalist primit din partea dv. De aceea noi considerăm pe români ca frați apropiați".

Mulțumind pentru invitația de a vizita Coreea prietenă și pentru primirea călduroasă, tovarășul Gheorghe Apostol a declarat : „Și noi ne bucurăm că relațiile dintre partidele, guvernele și popoarele noastre sînt bune și conducerea noastră de partid și de stat se va strădui în continuare să contribuie la dezvoltarea acestor relații".

În dimineața zilei de 31 octombrie tovarășul Gheorghe Apostol și persoanele care-l însoțesc au sosit la Hamheung. Oaspeții români au vizitat fabrica de vinalon „8 Februarie" din localitate unde s-au bucurat de o primire entuziastă. Tovarășul Gheorghe Apostol a apreciat calitatea instalațiilor fabricii, de producție autohtonă, subliniind că acest fapt este rodul politicii juste a Partidului Muncii din Coreea și a guvernului coreean în construirea socialismului.

Marți dimineața, tovarășul Gheorghe Apostol și persoanele care-l însoțesc au făcut o vizită tovarășului Kim Ir Sen, președintele Comitetului Central al Partidului Muncii din Coreea, președintele Cabinetului de Miniștri al Republicii Populare Democrate Coreene. După întrevedere, tovarășul Kim Ir Sen a oferit un dejun în cinstea oaspeților români. Seara, la Teatrul Mare din Phenian a avut loc un spectacol de gală.

Amînarea conferinței afro-asiatice la nivel înalt

Miniștrii de externe ai țărilor afro-asiatice reuniți la Alger între 28 octombrie și 2 noiembrie și-au încheiat lucrările. În ultima ședință ei au adoptat o rezoluție în care se arată că momentul actual nu este propice ținerii celei de-a doua conferințe afro-asiatice la nivel înalt. În consecință, reuniunea ministerială a hotărît ca proiectata conferință la nivel înalt să fie aminată pînă la o dată ce se va fixa ulterior. Ca loc al viitoarei întîlniri a fost ales Algerul.

Un comitet permanent va face pregătirile necesare pentru ținerea conferinței, consultîndu-se cu țara gazdă și cu țările membre.

Rezoluția miniștrilor de externe se încheie cu un apel adresat țărilor afro-asiatice să nu cruțe nici un efort pentru a crea condițiile necesare succesului celei de-a doua conferințe afro-asiatice.

oferit funcţia de ministru de stat, pe care a refuzat-o şi el.

Demirel s-a străduit să încredinţeze diversele portofolii ministeriale unor persoane care să nu stîrnească antipatia armatei, a intelectualităţii şi a opoziţiei. În mod surprinzător, primele reacţii negative la lista guvernului anunţat de Demirel au venit din propriul său partid, în timp ce partidele de opoziţie au preferat să aştepte ca guvernul să-şi prezinte programul în Parlament înainte de a lua vreo atitudine.

Bilgic a devenit în mod automat conducătorul grupului nemulţumiţilor din partidul guvernamental. Aproximativ 90 de deputaţi au semnat o declaraţie prin care se afirmau ostili faţă de formaţia prin care se afirmau ostili faţă de formaţia guvernamentală propusă de Demirel şi presa a fost încunoştinţată pe căi neoficiale că ei vor vota împotriva guvernului. Partizanii lui Demirel au afirmat că acţiunea acestei opoziţii interne a fost dictată de motive exclusiv personale. Ei au mai afirmat că aceia care se pronunţă împotriva cabinetului anunţat ar trebui să aştepte anunţarea în Parlament a programului guvernamental înainte de a se hotărî cum să voteze.

În ultimele zile ale săptămînii cele două grupuri ale partidului dreptăţii au organizat o serie de întruniri ; în cele din urmă, luni seara, Bilgic a anunţat că partizanii săi îi vor acorda lui Demirel votul de încredere. În felul acesta criza a fost depăşită. Noul guvern poate fi sigur că se va instala la putere, la începutul săptămînii viitoare, cînd votul de încredere va fi asigurat de majoritatea de care dispune partidul dreptăţii în Parlament.

Istanbul, 2 noiembrie

PARIS

Simplu duel de presă?

Evident pentru toată lumea, schimbul de focuri dintre presa americană şi presa franceză s-a caracterizat pînă la 1 noiembrie prin atacuri repetate ale ziarelor americane împotriva politicii externe franceze urmate de dezmînţirea de către ziarele franceze a informaţiilor pe care se întemeiau aceste atacuri.

S-a început — nu demult — cu reproducerea comentată de către *New York Times* şi *New York Herald Tribune* a unui articol din revista franceză *Politique Etrangère*. Planurile de reformă a alianţei atlantice sugerată de autorii articolului respectiv au fost prezentate ca fiind inspirate şi aprobate de generalul de Gaulle. Replica franceză a fost promptă. Ziarului *Le Monde* nu i-a fost deloc greu să demonstreze că nici nu s-ar fi putut ca ideile din *Politique Etrangère* să aibă gir oficial : difereau prea mult de concepţiile binecunoscute ale preşedintelui Franţei (afirmaţiile americane şi dezmînţirea franceză au putut fi urmărite în ultimele două numere ale revistei LUMEA la rubrica „Puncte de vedere").

A urmat articolul cel mai de răsunet : revista *Newsweek* a publicat o seamă de declaraţii pe care le-a atribuit preşedintelui de Gaulle. Acesta, afirma *Newsweek*, le-ar fi făcut în timpul unei convorbiri cu un diplomat „prieten al Franţei şi al Statelor Unite". Ministerul de Externe al Franţei a publicat o dezmînţire drastică „Relatarea de către săptămînalul american *Newsweek* a unor afirmaţii pe care generalul de Gaulle le-ar fi făcut de curînd unui diplomat străin este o născocire grosolană (une affabulation grossière) şi nu merită nici o atenţie. Publicarea acestui articol face parte dintr-o campanie care pare sistematică şi urmăreşte să inducă în eroare în mod deliberat opinia publică şi să tulbure relaţiile dintre Franţa şi aliaţii ei".

Ulterior, ziarul liberal olandez *Algemeen Handelsblad* a crezut că-l poate identifica pe „diplomatul străin" : baronul Bentinck van Schooheten, ambasadorul Olandei la Paris, care a fost primit la Elysée la 18 octombrie. Dar, după scandalul stîrnit, un colaborator apropiat al ambasadorului a ţinut să precizeze : „Articolul din *Newsweek* nu corespunde absolut deloc cu raportul pe care ambasadorul meu l-a adresat guvernului după întrevederea sa cu generalul de Gaulle. Dacă e adevărat că unele dintre subiectele menţionate de *Newsweek* au fost evocate, fraze întregi atribuite generalului de Gaulle au fost inventate pe de-a-ntregul. Quai d'Orsay a făcut foarte bine punînd astfel lucrurile la punct". Fabulaţia din *Newsweek* şi-a atins totuşi în mare măsură scopul : numeroase ziare din S.U.A., Italia, etc., ignorînd dezmînţirea, continuă să brodeze pe marginea lui.

O a treia versiune a planurilor franceze referitoare tot la N.A.T.O., la problema germană şi la înarmarea atomică a apărut sub semnătura lui Don Cook în ziarele *New York Herald Tribune* şi *Los Angeles Times*. Cook invoca declaraţii pe care preşedintele de Gaulle le-ar fi făcut subsecretarului de stat al S.U.A., George Ball, încă în luna septembrie şi despre care ar fi aflat prin intermediul unor „surse franceze". Articolul era mai puţin exploziv. André Fontaine s-a mărginit să consemneze în *Le Monde* că la Quai d'Orsay se apreciază că „informatorul" lui Don Cook, oricine ar fi fost el, s-a dovedit a fi „de evidentă rea-credinţă".

Scopul acestei campanii ? Oficiosul U.N.R., *La Nation*, a exprimat de la început opinia că autorii ei sînt „oameni interesaţi să discrediteze rolul Franţei" întrucît, deşi ar fi foarte simplu să citeze declaraţiile publice care exprimă opinia guvernamentală într-o problemă sau alta, ei inventează.

La 1 noiembrie, în ziarul *Le Monde* a apărut însă un articol care pune într-o lumină nouă suita comentariilor anti-franceze. Este vorba, arăta ziarul, de o campanie organizată cu scopuri bine determinate şi, ceea ce îi conferă o gravitate neobişnuită, a fost pusă la cale chiar de guvernul american.

Editorialul ziarului francez, care are caracterul unei puneri la punct oficioase, atrage atenţia pe tonul cel mai serios că, deşi nu se obişnuieşte ca un guvern să reunească pe directorii ziarelor spre a le face o expunere critică asupra politicii unuia dintre aliaţii săi şi a le furniza teme pentru o campanie violentă, guvernul Statelor Unite a procedat exact în acest fel. A treia zi după această reuniune de presă, „ziarele, docile, au lansat atacuri foarte puternice împotriva diplomaţiei franceze".

Eliminînd supoziţia că principalul obiectiv al acestei campanii violente ar fi „un amestec regretabil în treburile interne franceze" întrucît „ar fi o operaţiune extrem de stîngace care nu ar putea duce decît la un rezultat opus celui urmărit de Departamentul de Stat", *Le Monde* apreciază că „ofensiva presei americane pare a anunţa mai curînd o operaţiune diplomatică de mare anvergură şi cu consecinţe foarte vaste". Ziarul semnalează coincidenţa dintre lansarea campaniei şi vizita făcută de Couve de Murville în U.R.S.S. şi apreciază că este vorba de o manifestare violentă a dezamăgirii suferite de Statele Unite, care au sperat multă vreme că opoziţia generalului de Gaulle faţă de proiectele lor cu privire la Europa şi la N.A.T.O. nu va mai fi o problemă în cazul în care acesta nu ar mai candida în următoarele alegeri. În momentul însă cînd au ajuns la convingerea că preşedintele nu intenţionează să se retragă, şi că declaraţiile făcute de el la 9 septembrie au toate şansele să fie traduse în fapt, au tras concluzia că „ar fi inutil ca şeful statului francez să mai fie menajat". „Ţelul lor — conchide ziarul — este de a forma un front de apărare a integrării în N.A.T.O., mai ales cu sprijinul Angliei, al R.F.G. şi al Italiei. Este ca şi cum s-ar spune că armistiţiul tacit respectat de Franţa a fost încălcat din iniţiativa Washingtonului".

Chiar în ziua apariţiei articolului citat mai sus şi intitulat „Ruperea armistiţiului franco-american", purtătorul de cuvînt al Departamentului de Stat al S.U.A., Robert McCloskey, a declarat : „Acuzaţiile apărute în unele organe ale presei franceze în sensul că guvernul S.U.A. duce o campanie antifranceză şi se amestecă în treburile interne ale Franţei, constituie un nonsens evident. Tot un nonsens este şi acuzaţia că Departamentul de Stat a convocat pe directorii şi redactorii de ziare cu intenţia de a iniţia o asemenea campanie. Conferinţele de acest gen au loc de două ori pe an şi cuprind o gamă largă de subiecte. Singurele referiri la politica franceză au constituit răspunsul la unele întrebări concrete puse de participanţi mai degrabă decît declaraţii pregătite sau observaţii spontane".

Ziariştii francezi nu consideră însă convingătoare această dezmînţire. Ei reamintesc că unele mari campanii ale presei americane (referitoare la politica faţă de Vietnam, la atitudinea guvernului american faţă de campania pentru drepturile civile) au început prin „informări" asemănătoare ale ziariştilor sau prin convocarea lor la Casa Albă. Nou în cazul de faţă ar fi, după părerea lor, nu procedeul în sine ci aplicarea lui, după cum remarca *Le Monde*, puţin obişnuită, la criticarea politicii unui stat aliat.

Ştefan CORNU

COPENHAGA

Un pas în gol

Conferința miniștrilor de externe și ai economiei țărilor membre ale Asociației vest-europene a liberului schimb (A.E.L.S.) s-a desfășurat în condiții deosebit de dificile. Ea era, în viziunea unor cercuri occidentale prilejul cel mai bun al apropierii între A.E.L.S. și rivala sa — C.E.E., Piața comună. Diplomații unora din țările apusului Europei se străduiau, pe toate căile, să ia primele inițiative în această direcție. Cel mai activ s-a dovedit a fi reprezentantul Danemarcei, care și-a contactat nu numai colegii din cadrul A.E.L.S., dar a avut convorbiri cu omologul său olandez și vest-german, cu profesorul Hallstein, președintele Comisiei Pieței comune, cu Jean Rey, vicepreședintele acesteia. Se sconta să fie obținute măcar rudimentele unor înțelegeri în cadrul A.E.L.S., care să permită relansarea „integrării" vest-europene. N-au lipsit, cu această ocazie, și soluții „salvatoare": fie contopirea A.E.L.S. cu C.E.E., fie crearea unei vaste zone a liberului schimb în care să intre și țările Pieței comune.

Este greu de spus ce a mai rămas în picioare din toate aceste planuri. Elveția și Austria se împotrivesc planurilor integraționiste, solicitînd „prudență" în ce privește contactele cu C.E.E. În plus, delegația engleză — despre a cărei poziție se vorbise pe larg mai înainte de conferință, apreciindu-se că ea se va pronunța pentru o dizolvare a A.E.L.S. în Piața comună, — afirmă că atîta vreme cît criza C.E.E. este în plină desfășurare, este cel puțin prematur să se încerce o apropiere de aceasta. Totodată, cercurile informate din jurul conferinței au lăsat să se înțeleagă că sprijinirea ideii ca Anglia să intre (singură sau cu ceilalți membri ai A.E.L.S.) în Piața comună nu este poziția guvernului laburist ci a conservatorilor britanici, care, de altfel, au și lansat-o în ședințele Parlamentului de la Strasbourg.

Divergențele care au separat membrii A.E.L.S. în ce privește inițiativa unei apropieri de C.E.E. explică, în fond, ambiguitatea comunicatului sesiunii de la Copenhaga. El consemnează că „țările membre ale A.E.L.S. sînt gata să înceapă un dialog constructiv cu țările Pieței comune cu scopul intensificării colaborării economice dintre cele două organisme". Este greu de dedus din aceste cuvinte că partenerii din A.E.L.S. sînt gata să adere la principiile integrării supranaționale. Mai degrabă se poate considera că ele reflectă pe de o parte strădania unor țări (ca Danemarca, de pildă), de a-și asigura o piață de desfacere pentru produsele lor agricole în interiorul C.E.E., mai ales în cazul în care Franța s-ar retrage din aceasta; pe de altă parte, ele oglindesc îngrijorarea țărilor A.E.L.S. care își văd sporind tot mai repede importurile din C.E.E. în vreme ce creșterea exporturilor către Piața comună are o pronunțată tendință de încetinire. Căci, cifrele comerțului exterior arată că unui spor de 13,3 la sută a importurilor țărilor A.E.L.S. din C.E.E. în anii 1963/1964, îi corespunde o creștere a exporturilor către țările acesteia de numai 6,4 la sută.

Oricum ar fi interpretate însă formulările, practic nu s-a făcut nimic altceva decît să fie înmînat ambasadorilor țărilor Pieței comune textul vag al comunicatului, urmînd ca o copie să fie transmisă și la Bruxelles la sediul executivelor C.E.E.

Senzația ineficienței și a nesatisfacției a domnit în rîndul participanților la sesiune și în alte privințe, dintre care mult dezbătuta problemă a supratаxei britanice. După cum se știe, guvernul englez a instituit, fără nici o consultare prealabilă a partenerilor săi din A.E.L.S., asupra tuturor mărfurilor industriale ce intră în Anglia o supratаxă de 15 la sută, pe care, mai apoi, sub presiunea celorlalți șase

→

Prin grija U.N.I.C.E.F. (organism al O.N.U. distins cu Premiul Nobel pentru pace pe 1965) copiilor subalimentați din Moundou (în sudul statului Ciad) li se împarte lapte

REFLECTOR

Edward Kennedy la Saigon

Senatorul Edward Kennedy a avut întrevederi cu reprezentanții regimului marionetă sud-vietnamez. Într-o declarație făcută la Singapore el a arătat că intenționează să facă „unele sugestii pozitive" guvernului în legătură cu evoluția problemei vietnameze. Senatorul Kennedy a declarat de asemenea că Statele Unite sînt pregătite „pentru un lung război" dacă acesta se va dovedi necesar.

Alegeri în Filipine

Atmosfera politică din Filipine este încărcată în legătură cu alegerile care vor avea loc la 9 noiembrie și care vor desemna președintele, vicepreședintele, 9 senatori și 104 deputați ai republicii. De pe acum presa anunță asasinate politice în țară, ciocniri violente între diferite partide politice. Pînă în prezent numărul morților s-a ridicat la 21. În regiunea Ilocos a avut loc la 31 octombrie un adevărat masacru în care și-au găsit moartea 5 personalități politice.

Bilanțul alegerilor din 1961 a fost de 85 asasinate politice, iar al celor din 1963 — 89 de asasinate politice.

Alegeri generale în Izrael

„Cele mai agitate alegeri din istoria statului Izrael" — după aprecierea corespondentului ziarului *New York Times* — au avut loc la 2 noiembrie.

Ele au fost primele la care partidul Rafi, creat anul acesta de fostul premier Ben Gurion, a prezentat o listă de candidați. Dizidența lui Ben Gurion, determinată — se afirmă și acum — de incompatibilități mai mult personale decît programatice a atras și alte personalități pînă atunci asociate cu partidul guvernamental Mapai, printre care Moshe Dayan, Shimon Perez, Theodore Kollek și alți „tineri tehnocrați" (caracterizarea îi aparține lui Harold Jackson, în *The Guardian*). Alternativa oferită de partidul Rafi nu era clară, una din ultimele declarații ale lui Ben Gurion, care a afirmat că „alegătorii trebuie să voteze pentru o personalitate puternică, subliniază latura personală a disputei, lăsînd totodată să se înțeleagă că fostul premier ar preconiza o linie mai dură în raport cu statele arabe.

Sciziunea inițiată de Ben Gurion a dăunat în mod evident partidului Mapai; în alegerile pentru consiliul de conducere al centralei sindicale Histadruth, la 19 septembrie, partidul Mapai, coalizat cu partidul Ahduth Haavoda nu a obținut decît 51 la sută din voturi, față de 72 la sută în alegerile precedente. Pierderea de voturi nu s-a datorat numai partidului Rafi — care nu a atras decît 12,5 la sută din voturi, ci și participării pentru prima dată la alegerile sindicale a partidului de dreapta Herut, condus de Menahme Begin, care pare să beneficieze de sciziunea produsă în Mapai.

Cu toate acestea la ora închiderii ediției rezultatele provizorii indicau un cîștig net al formației lui Eshkol (care a obținut probabil 43 de locuri în noul Knesset). Coaliției partidelor Heruth-liberal i-au revenit 27 sau 28 de mandate; partidul Mapai 8 sau 9, liberalilor independenți 6, comuniștilor 3 locuri etc. Dintre numele propuse pe listele partidului Rafi al lui Ben Gurion, numai 9 candidați au obținut victoria. De aceea **France Presse** a calificat actualul scrutin drept „o înfrîngere personală a lui Ben Gurion" și a pus sub semnul întrebării viitorul partidului înjghebat de el. Aceasta pentru că Ben Gurion a declarat în repetate rînduri că el nu va colabora cu nici un chip cu Eshkol iar constituirea în opoziție a formației sale politice este foarte puțin probabilă.

membri, a redus-o la 10 la sută. Nu puține speculații au fost făcute înaintea reuniunii de la Copenhaga în legătură cu iminenta renunțare a britanicilor la suprataxă. Dar sesiunea a consemnat declarația lui Michael Stewart că este imposibilă abolirea respectivei majorări a taxei vamale cel puțin încă un an. Mai mult, unii dintre foștii critici acerbi ai suprataxei s-au dovedit de data aceasta mai înțelegători, argumentînd pentru menținerea ei atîta vreme cît balanța engleză de plăți rămîne deficitară. Nu au lipsit însă și insistențele de a se desființa imediat suprataxa. Totuși, comunicatul se mulțumește să menționeze doar necesitatea de a se lua măsuri de favorizare a liberalizării comerțului european și internațional, fără să mai solicite însă guvernului britanic suprimarea respectivei practici pe care, pînă nu de mult, toți partenerii o denunțau ca fiind contrară spiritului Tratatului de la Stockholm, actul de naștere a A.E.L.S. Cu alte cuvinte, rezultatul concret al reuniunii este mult mai mic chiar și decît iluzoriul „acord" privitor la necesitatea adîncirii colaborării cu Piața comună.

Negociatorii țărilor A.E.L.S. s-au întors, deci, într-un fel, cu mîinile goale acasă. Unii observatori occidentali, urmărind parcă să minimalizeze insuccesul, afirmă acum că nici nu era de așteptat altceva.

De fapt partenerii caută, fiecare pe contul său, o ieșire din situație. Unii o caută într-o fuziune cu C.E.E. Dar adversarii acestei soluții arată că este de ajuns să fie reamintit labirintul contradicțiilor existente între membrii Pieței comune pentru ca să se ajungă la concluzia că ea nu este decît un paleativ și nu o rezolvare. Tocmai aceasta îi face pe numeroși oameni de afaceri din Occident să conchidă că înlăturarea discriminărilor izvorîte din blocurile economice închise, lărgirea relațiilor comerciale cu toate țările, pe baza avantajului reciproc este, în fond, calea de rezolvare a complexelor probleme ale comerțului exterior contemporan.

N. S. STANESCU

LONDRA

Corespondență de la John GRITTEN

Dialogul cu Salisbury continuă

La începutul săptămînii, cînd premierul Harold Wilson s-a înapoiat din Rhodesia, la Londra s-a manifestat o ușurare generală, considerîndu-se că „s-a cîștigat timp" datorită ideii de a se înființa o comisie regală, dar că există totuși puține șanse de a se realiza un compromis.

Dialogul dintre Londra și Salisbury continuă și săptămîna aceasta. Bottomley, ministrul pentru problemele Commonwealthului, care s-a înapoiat la Londra cu cîteva zile mai tîrziu decît Wilson, a adus un document cuprinzînd punctele de acord și de dezacord dintre cele două părți asupra schimbărilor constituționale și de altă natură. Documentul este studiat de cabinetul britanic, care își va comunica părerile cabinetului rhodesian. La Salisbury, premierul Ian Smith raportează asupra convorbirilor sale cu Wilson, celor 50 de membri ai parlamentului, precum și președinților de organizații ai partidului Frontului rhodesian condus de el, care și-au exprimat deja părerea că proiectata comisie regală înseamnă „pierdere de timp".

După aceste două întîlniri Smith va avea o nouă întrevedere la sfîrșitul lunii cu executivul partidului său, din care fac parte cei 50 de deputați. Membri de frunte ai partidului au declarat că nu acceptă decît menținerea constituției din 1961 sub forma ei actuală, că ea „nu mai poate fi diluată", și au arătat că nutresc suspiciuni în legătură cu tactica de compromis pe care — afirmă ei — conducătorul lor ar fi folosit-o față de Wilson.

Opinia africană, cu excepția primului ministru al Nigeriei, sir Abubakar Balewa, a respins în unanimitate proiectata comisie regală.

Joshua Nkomo, liderul africanilor din Rhodesia, care continuă să se afle în închisoare, a declarat că proiectul de comisie este „o încercare a guvernului britanic de a se eschiva de la răspundere și un mijloc de a pierde timpul".

Președintele Ghanei, Nkrumah, a calificat propunerea drept „o trădare la adresa a 4 milioane de africani care nu se bucură de reprezentare și un mijloc de a ocoli problema". El a declarat chiar că în cazul în care regina Angliei ar deveni conducătoarea titulară a unei Rhodesii în care guvernul rasist alb va fi declarat în mod unilateral independența, Ghana „nu va mai putea să recunoască coroana britanică drept conducătoarea Commonwealthului".

Cînd Bottomley s-a oprit la Entebbe în drum spre Londra, dr. Obote, primul ministru al Ugandei, i-a declarat că Marea Britanie și-a schimbat poziția și că Uganda nu va sprijini decît propuneri pentru rezolvarea problemei rhodesiene în baza principiului „un om, un vot". Dr. Obote a declarat că nu va aproba ideea de creare a comisiei regale în cazul în care ea nu urmărește decît să stabilească dacă africanii rhodesieni sprijină constituția din 1961, și că Marea Britanie trebuie să ia măsuri mai energice, inclusiv folosirea forței.

Potrivit indicațiilor din Tanzania, guvernul dr.-ului Kaunda nutrește de asemenea suspiciunea că Marea Britanie este totuși dispusă să acorde independența guvernului minorității albe din Rhodesia.

La începutul săptămînii, în comitetul de tutelă al O.N.U., format din 117 țări, a fost elaborată o rezoluție cerînd Marii Britanii „să folosească toate măsurile necesare, inclusiv forța militară", pentru instaurarea regimului majorității în Rhodesia, pentru punerea în libertate a tuturor deținuților politici și pentru abrogarea legilor discriminatorii.

Reprezentantul britanic în comitet a declarat că Marea Britanie nu poate accepta o asemenea rezoluție.

Iată deci contextul în care au survenit declarația de luni a lui Wilson în Camera Comunelor și interviul său ulterior la televiziune, urmărit de milioane de telespectatori. În acest interviu, Wilson a făcut o remarcă foarte semnificativă atunci cînd a fost întrebat dacă poate concepe vreo împrejurare în care Marea Britanie să folosească forța în Rhodesia.

Trebuie reamintit că încă în cursul convorbirilor sale din Rhodesia cu Nkomo și Sithole, Wilson le-a declarat categoric că Marea Britanie nu va folosi forța împotriva guvernului colonialiștilor albi pentru a aplica principiul „un om, un vot", și chiar în cazul în care Smith ar comite o trădare prin declararea unilaterală a independenței, guvernul britanic nu va recurge la forță pentru a-l opri.

Acum, în cadrul emisiunii sale televizate, Wilson a declarat că, deși nu este dispus să folosească forța pentru a asigura o reglementare constituțională, în cazul în

Salisbury — Premierul englez Wilson l-a întîlnit pe liderul african Joshua Nkomo (cu brațul bandajat)

care „extremiștii din oricare parte" ar recurge la violență, chiar și înainte de U.D.I., ar putea fi necesară o intervenție. Această declarație ar putea fi interpretată ca însemnînd că este posibilă o intervenție militară britanică împotriva africanilor din Rhodesia chiar și înainte de orice încercare a guvernului Smith de a comite o trădare.

Deși în cursul declarației sale în Camera Comunelor, Wilson a fost ovaționat atunci cînd a spus că a făcut tot posibilul pentru a evita „tragicul și periculosul eveniment care cu numai zece zile în urmă era iminent", și că, după părerea sa, guvernul Smith nu va comite „nebunia periculoasă a U.D.I. acum cînd a ajuns atît de departe", este totuși clar că pentru a realiza actualul compromis el a fost nevoit să dea înapoi. Wilson a recunoscut că inițial i-a propus lui Smith o comisie regală care să revizuiască actuala constituție din 1961 într-un sens mai democratic. Dar această propunere a fost respinsă de primul ministru rhodesian, și vineri toată lumea considera că convorbirile au fost întrerupte. După ce Wilson a arătat în mod clar care ar fi consecințele pentru Rhodesia în cazul aplicării de sancțiuni economice, a făcut Smith propunerea ca atribuțiile comisiei regale să se limiteze la examinarea mijloacelor de sondare a opiniei rhodesiene cu privire la independență pe baza menținerii actualei constituții.

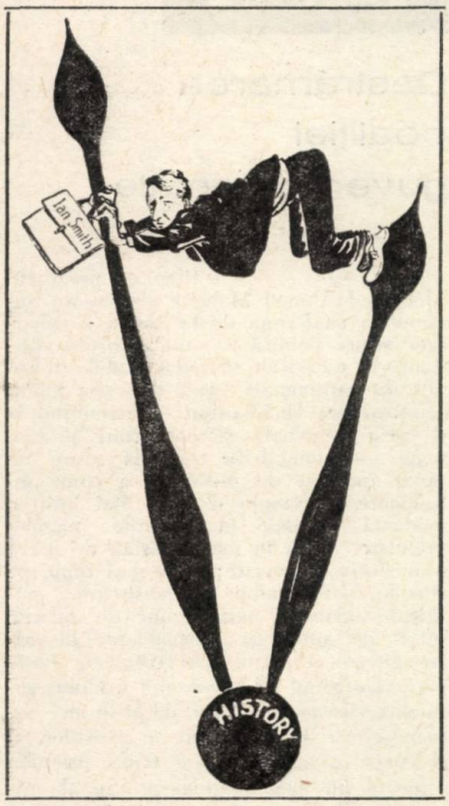

(Din CHRISTIAN SCIENCE MONITOR)

Această propunere a fost acceptată de Wilson.

După declarația primului ministru în Camera Comunelor, un număr de deputați laburiști, inclusiv Michael Foot, i-au cerut să insiste asupra includerii unui african în comisia de trei membri, formată în momentul de față exclusiv din albi și prezidată de ministrul justiției al Rhodesiei, sir Hugh Beadle. Dar Wilson s-a eschivat să-și ia un asemenea angajament.

Pînă în prezent, *Daily Worker* este singurul ziar britanic care cere fățiș să se renunțe la comisie; în același timp, majoritatea ziarelor de diferite nuanțe politice își exprimă îndoieli asupra eficacității ei.

Daily Worker scrie: „Cum poate să împace Wilson obiectivul său declarat de a efectua schimbări acceptabile pentru «toți» rhodesienii, inclusiv africanii, cu acceptarea unei comisii în care africanii nu sînt reprezentați? Smith a fost încurajat să considere că ar putea să obțină tot ce dorește printr-un acord, fără să fie nevoit să declare independența și să sufere astfel neplăcerea sancțiunilor economice. Iată de ce și-a amînat el declarația unilaterală".

La polul politic opus, *The Financial Times* scrie cam același lucru: „În ce-l privește, s-ar putea ca Smith să considere că prin simpla prelungire a crizei va slăbi hotărîrea guvernului britanic de a aplica sancțiuni, în cazul în care tratativele ar eșua în cele din urmă și ar fi declarată independența".

Potrivit acestui ziar, este foarte îndoielnic că o comisie regală ar avea vreodată posibilitatea de a consulta opinia rhodesiană. „Căci comisia nu poate face acest lucru decît după ce cele două guverne vor fi rezolvat divergențele dintre ele asupra conținutului unei constituții a independenței. Tocmai acesta este punctul asupra căruia nu s-a făcut nici un progres în tot cursul schimburilor de păreri care a avut loc timp de ani de zile între Londra și Salisbury".

„A accepta «independența» în condițiile lui Smith, sau în condiții asemănătoare, ar însemna a accepta supunerea sau înrobirea politică a 4 000 000 de oameni", declară categoric *Observer*. „Ceea ce se petrece în Rhodesia va influența ceea ce se petrece în Africa de sud, și în coloniile portugheze Angola și Mozambic. Dacă aprobăm dominația albă în Rhodesia, țară în care Marea Britanie continuă să aibă un rol constituțional direct, ne vom alătura dictaturii din aceste teritorii".

Între timp, pe cînd lumea așteaptă desfășurarea evenimentelor, în Marea Britanie criza rhodesiană a provocat o controversă secundară. Ea urmează unei declarații a arhiepiscopului de Canterbury, sprijinită de majoritatea zdrobitoare a Consiliului Britanic al Bisericilor, potrivit căreia opinia creștină din Marea Britanie va sprijini folosirea forței militare britanice în Rhodesia în cazul U.D.I., în scopul de a împiedica o vărsare de sînge între africani și europeni.

Această declarație a fost criticată nu numai de unii deputați conservatori și laburiști, care au păstrat o tăcere semnificativă cu alte prilejuri în care au fost folosite forțe britanice, în special la Aden, dar și de personalități religioase bine cunoscute ca lord Soper, liderul metodist, și de canonicul John Collins de la Catedrala Sf. Paul, fostul conducător al Campaniei pentru Dezarmarea Nucleară, ambii considerați adepți ai aripii stîngi laburiste. Opoziția lor se bazează pe motive pacifiste.

Controversa a devenit însă oarecum academică ținînd seama de declarația lui Wilson care exclude folosirea forței. Totuși, sînt prezentate în continuare argumente pro și contra poziției arhiepiscopului.

Este neîndoielnic că după clarificarea actualelor evenimente, în sesiunea parlamentară viitoare va avea loc o dezbatere completă asupra situației din Rhodesia.

Londra, 2 noiembrie

REFLECTOR

Noul primar al New York-ului

În alegerile desfășurate marți pentru postul de primar al orașului New York a ieșit învingător republicanul John Lindsay din aripa liberală a partidului republican. (În alegerile prezidențiale de anul trecut el nu a acordat nici un sprijin candidatului partidului său, Barry Goldwater). Ca număr de voturi, John Lindsay a fost urmat îndeaproape de candidatul democrat Abraham Beame. La mare distanță de ei s-a situat celălalt candidat republican, William Buckley, adeptul lui Goldwater.

Situația la Leopoldville

La Leopoldville s-au înmulțit declarațiile potrivit cărora liderii guvernului ar intenționa să ajungă la o înțelegere cu forțele insurgente. Evariste Kimba, noul prim-ministru, într-un interviu acordat agenției *France Presse* a declarat că „guvernul congolez va anunța o hotărîre importantă pentru a pune capăt insurecției". În același timp, observatorii anunță inițiative pentru îmbunătățirea relațiilor dintre Congo (Leopoldville) și Congo (Brazzaville). La 30 octombrie a sosit la Leopoldville ministrul de externe al statului Congo (Brazzaville), Charles David Ganao. El l-a întîlnit pe ministrul de externe Kamitatu și pe primul ministru Kimba. Se anunță plecarea în săptămînile următoare a unei delegații din Congo (Leopoldville) la Brazzaville pentru continuarea discuțiilor privitoare la normalizarea relațiilor dintre cele două state.

Conferința yemenită

Sînt în curs pregătirile pentru conferința care va reuni la 23 noiembrie în Yemen pe reprezentanții tuturor tendințelor yemenite. La Cairo și Riad au fost date publicității simultan comunicate în legătură cu consultările comisiilor de pace egipteano-saudite în legătură cu problema yemenită. Comunicatul subliniază următoarele obiective ale conferinței: 1) discutarea formei guvernului din Yemen în perioada provizorie care va trebui să ducă la un referendum popular fixat pentru cel tîrziu 23 noiembrie 1966; 2) formarea unui minister care să-și asume puterea în această perioadă provizorie; 3) hotărîrea asupra formei referendumului și a organizării lui.

Comunicatul subliniază de asemenea că organismul constituit în baza acordului Nasser-Feisal la Djeddah a prezentat raportul în legătură cu posturile de observație însărcinate să controleze încetarea focului și instaurarea păcii în Yemen.

Propuneri ale Comisiei Naționale Române pentru U.N.E.S.C.O.

Continuînd analiza proiectului de program și de buget pe anii 1966—1968, Consiliul Executiv al U.N.E.S.C.O. a examinat în ziua de 27 octombrie capitolul consacrat științelor exacte și ale naturii. După referatele prezentate de directorul general, René Maheu, și de subdirectorul general pentru problemele științifice, prof. Matveev, au avut loc dezbateri.

În intervenția sa, reprezentantul Republicii Socialiste România, acad. Athanase Joja, a insistat asupra necesității ca U.N.E.S.C.O. să se preocupe îndeaproape de studierea planificării științei și a raporturilor complexe între științele fundamentale și cele aplicate. Organizarea cercetării științifice la diferite trepte și în diferite sectoare — a spus reprezentantul român — constituie o problemă fundamentală a lumii contemporane. Acad. Athanase Joja a prezentat apoi cîteva propuneri ale Comisiei naționale române pentru U.N.E.S.C.O., privind organizarea în România, în anii 1967 și 1968, a unor cursuri internaționale despre planificarea în domeniul cercetărilor științifice, a unui colocviu regional de oceanografie, cu participarea unor oameni de știință din țări balcanice, ca și a unui curs internațional post-universitar de petrochimie, pentru pregătirea de specialiști din țările în curs de dezvoltare.

SAIGON

Deziluziile agresorilor

Puțin după miezul nopții focul de armă, tras de o sentinelă, alarmă întreaga tabără de la Chu Lai. Era totuși prea tîrziu. Pe pista de aterizare explozii puternice destrămau liniștea. Șapte avioane de tipul „Skyhawk" („cele mai recente cu care a fost dotată marina americană" — nota *France Presse*) fuseseră atinse, două din ele fiind complet distruse. Deruta se amplifică datorită tirului mortierelor instalate de partizani pe colinele împădurite din apropiere. Sentinelele împroșcau întunericul cu focuri de armă, mitralierele lătrau furioase. În mijlocul vacarmului, comandanții americani au făcut constatarea că atacanții... dispăruseră. Nu le-a mai rămas decît să încerce să reconstituie modul în care patrioții sud-vietnamezi au reușit să desfășoare acest atac fulgerător. După părerea lui Leslie Brown, comandantul aerodromului de la Chu Lai, operația s-a consumat prin angajarea în luptă a unor forțe restrînse : doar două grupe de partizani. Acestea s-au infiltrat în interiorul dispozitivului american, fără ca faimosul sistem de pază să poată funcționa. Ajunși pe pistă, partizanii au instalat încărcături de exploziv sub avioanele parcate. De abia atunci a răsunat focul de armă al sentinelei care a trezit tabăra...

Un act izolat de curaj ? Locotenent-colonelul George Bauman nu s-a grăbit să emită o asemenea afirmație. După el, partizanii au realizat o operațiune de luptă „remarcabilă". De altfel, atacul de la Chu Lai n-a fost izolat. În aceeași noapte, la aceeași oră, utilizînd aceeași tactică, ei atacau celebra bază de la Da Nang despre care s-a scris deseori în presa mondială și baza de elicoptere cu o denumire generoasă pentru autorii de reportaje : „Muntele de marmură". La Da Nang (80 km nord de Chu Lai), trei „commando" au atacat : 11 partizani s-au infiltrat prin partea nordică a bazei, 20 venind din vest și doar 8 din sud. Direcția lor : parcul de elicoptere. Atacanții și-au croit drum folosind grenade. Cu o repeziciune greu imaginabilă explozibilul a fost plasat sub elicoptere. Explozia care a urmat a provocat panică. Sentinelele și piloții, speriați, crezînd că este un bombardament de mortiere au fugit către adăposturi. La „Muntele de marmură" (5 km de baza principală de la Da Nang) atacatorii au putut să-și instaleze liniștiți încărcătura distrugătoare lîngă trupurile metalice ale elicopterelor din care intervenționiștii au semănat de atîtea ori moartea. Mortierele partizanilor au fost aduse pînă la 500 m de barajul protector din sîrmă ghimpată. 50 de obuze au explodat pe aerodrom provocînd distrugerea a 22 de elicoptere de tipul „UH" (pentru transportul trupelor) și „H 34" și „H 37" (pentru material greu). Dacă adăugăm cele 18 elicoptere nimicite la Da Nang, într-o singură noapte au fost scoase din funcțiune 47 de avioane și elicoptere americane. Bilanțul acestei înfrîngeri poate fi tradus și în dolari : 18 000 000 de dolari. Evaluarea pagubelor este preliminară. S-ar putea ca, în realitate, cifra să fie cu mult mai mare. Oricum, să consemnăm că potrivit statisticienilor americani „U.S. Army Vietnam" a pierdut pînă acum numai *la sol* 99 avioane și 55 elicoptere.

Ofițerii americani aflați în Vietnam polemizează pe tema posibilităților de apărare a bazelor americane. Un ofițer superior american afirma că este imposibil de asigurat „impermeabilitatea" taberelor militare ale S.U.A. „Noi am făcut maximum" — se justificau comandanții. *France Presse* desprindea concluzia „vulnerabilității bazelor S.U.A. din Vietnam". Atacanții „cunoșteau perfect locurile". Ei s-au infiltrat străbătînd cu bărci ușoare fluviul Da Nang și trecerea lor de-a lungul apei n-a putut fi surprinsă. Factorul surpriză a acționat cu maximum de eficacitate și chiar locotenent-colonelul Bauman aprecia rezultatele acțiunii partizanilor drept „excelente". Să nu uităm că cele cîteva zeci de patrioți au asaltat amplasamentul a 32 000 soldați de elită inamici. „Dimineața locuitorii satelor din împrejurimile bazei Da Nang urmăreau de pe înălțimi flăcările ce se ridicau din mijlocul elicopterelor incendiate" — transmitea corespondentul agenției *Associated Press*. „Cel mai puternic atac de pînă acum asupra instalațiilor aviației americane în Vietnam" opinia *Reuter*. „Operația cea mai importantă realizată de Vietcong" — scria *France Presse*.

Teribilul muson, anotimpul ploilor interminabile, a trecut. Strategii americani își făceau iluzii : după muson Vietcongul va paraliza. Dar tocmai cînd în capitala americană generalul Maxwell Taylor declara la tribuna „Asociației armatei Statelor Unite" că trupele americane dețin inițiativa în Vietnam, din îndepărtatul cîmp de luptă sosea știrea puternicului atac nocturn al partizanilor. Și nu-i vorba doar de o noapte de coșmar. Pe platourile înalte ca și pe coastă, pînă în apropierea Saigonului, forțele patriotice angajează bătălii de anvergură, dînd puternice lovituri intervenționiștilor străini. Dacă într-o „săptămînă record" din iunie s-au semnalat 675 ciocniri între partizani și trupele americano-saigoneze, în octombrie constatăm o creștere continuă a operațiunilor militare : de la 2 la 9 octombrie — 699 ciocniri ; de la 9 la 16 — 758 iar de la 16 la 23 — 811 ! Cifrele acestea comunicate de *U.P.I.* ilustrează capacitatea de luptă a patrioților pe care „sezonul uscat" nu a diminuat-o. La atacurile partizanilor, comandamentul american reacționează prin bombardamente aeriene. Represaliile la noaptea Chu Lai—Da Nang s-au concretizat în lansarea unor cantități enorme de bombe în zone în care se presupunea că ar exista partizani. Risipa de bombe este încurajată („Cînd se manifestă mirare față de o asemenea risipă, aviatorii americani explică, rîzînd, că au consemn să lichideze stocurile vechi, ce datează din timpul războiului împotriva japonezilor și să se grăbească înainte de data limită de utilizare" — scria Georges Chaufard în *L'Express*). Un război de genul celui din Vietnam nu poate fi cîștigat pe calea aerului. Cei 150 000 militari americani nu pot schimba evoluția unui război în care factorul determinant îl reprezintă poporul acestei încercate țări, popor care se ridică împotriva ocupanților străini.

Deși la Washington, în public, se acordă certificate de încredere generalului Ky, la Saigon atmosfera de instabilitate se menține. Pregătind aniversarea înlăturării lui Ngo Dinh Diem, actualii guvernanți au desfășurat în capitală mari unități militare plus 15 000 de polițiști. Avioane „Skyraider" au zburat deasupra orașului la mică altitudine iar rețele de sîrmă ghimpată au fost plantate pe străzi.

Nesfîrșite coloane de soldați se scurgeau pe străzile capitalei, în ținută de front. La încrucișările de drumuri s-au instalat patrule înarmate. Atmosfera belicoasă a generat chiar zvonul unei noi... lovituri de stat.

Neliniștea generalilor de la Saigon ilustrează climatul politic al capitalei sud-vietnameze. Loviturile date de patrioți bazelor americane de la Da Nang și Chu Lai — ca să amintim doar evenimentul cel mai recent de pe frontul acestui război nedeclarat — șubrezesc și mai mult un regim care supraviețuiește grație lui „U.S. Army Vietnam".

Eugeniu OBREA

KHARTUM

Destrămarea coaliției guvernamentale

În timp ce premierul Mohamed Ahmed Mahgub reprezenta Sudanul la conferința de la Accra, la Khartum scena politică se anima brusc. Cadența în care s-au succedat faptele a fost atît de vertiginoasă încît, deși și-a grăbit reîntoarcerea la Khartum — renunțînd la o serie de vizite și convorbiri programate — Mahgub a găsit la sosire un dosar încărcat de probleme a căror soluționare se anunța dificilă. Mai întîi, o evidentă agitație în rîndurile maselor populare, iscată în mare măsură de greva muncitorilor feroviari ; în același timp, pe străzile Karthumului demonstrează... polițiștii sudanezi, nemulțumiți de salariul oferit de autorități. Suspendarea de către guvern a patru mari cotidiene (între care și organul de presă al partidului comunist sudanez) a avut drept primă urmare greva de 24 de ore a ziariștilor. O delegație a acestora a și remis primului ministru un memorandum printre ale cărui revendicări se află cererea de anulare a legii ce acordă Ministerului de Interne dreptul de a confisca sau suspenda un ziar. În cazul în care cererile lor nu vor fi satisfăcute, ziariștii amenință cu grevă pe o perioadă nelimitată.

Principalul factor de tensiune este însă retragerea partidului național unionist din coaliția guvernamentală. Motivul l-a constituit diferendul survenit între liderii celor două partide de coaliție Mohamed Mahgub (Al Uma) și Ismail Al Azhari (partidul național unionist — N.U.P.) cu privire la reprezentarea Sudanului la conferința africană la nivel înalt. De fapt, actualul incident cristalizează divergențe vechi existente între cele două partide care și-au disputat monopolul asupra vieții politice a statului chiar din momentul formării coaliției guvernamentale. Însăși alcătuirea — acum cinci luni — a guvernului, a necesitat de altfel discuții în-

delungate. Grupare politică avînd cele mai multe mandate (74 de locuri în adunarea constituantă) dar fără să deţină majoritatea, Al Uma a ajuns la concluzia necesităţii unei alianţe cu partidul naţional unionist (51 de mandate), singura capabilă să asigure guvernului stabilitatea necesară. În acelaşi timp, Al Uma a acceptat numai cu mare greutate condiţiile impuse de P.N.U. pentru intrarea sa în coaliţie : un număr egal de portofolii ministeriale precum şi postul de preşedinte permanent al Consiliului Suprem pentru liderul partidului, Ismail Al Azhari — (pînă atunci funcţia de preşedinte al Consiliului Suprem era colectivă, fiind îndeplinită, prin rotaţie, de cinci persoane).

Pe cale să izbucnească încă acum 45 de zile cu prilejul conferinţei de la Casablanca, criza guvernamentală a fost evitată prin participarea ambilor lideri politici în calitate de conducători ai delegaţiei sudaneze. În ajunul deschiderii conferinţei de la Accra, primul ministru a precizat că, potrivit constituţiei, funcţia de preşedinte al Consiliului Suprem „nu este o funcţie reprezentativă" şi deci misiunea de a conduce delegaţia sudaneză la întîlnirile internaţionale îi revine numai şefului de guvern. Imediat după plecarea lui Mahgub la Accra, Al Azhari a cerut celor şase miniştri care reprezintă partidul naţional unionist în cabinet să demisioneze. Speranţele într-o eventuală formulă de compromis care să înlăture o ruptură definitivă nu s-au confirmat nici după reîntoarcerea primului ministru.

La consfătuirea celor două partide care a avut loc vineri la Khartum, conducerea P.N.U. a propus o reglementare a crizei prin formarea unui guvern de largă uniune naţională cu participarea tuturor partidelor. Liderul Al Uma a respins însă această soluţie, afirmînd că puternicele disensiuni existente între conducătorii grupurilor politice sudaneze ar priva propriul său partid de autoritatea necesară guvernării. Sîmbătă, liderul P.N.U. a anunţat oficial retragerea partidului său din coaliţia guvernamentală şi trecerea sa în rîndurile opoziţiei.

Întrucît în Sudan nu este acreditat principiul responsabilităţii colective a guvernului în cazul demisiei unora dintre membrii săi, premierul Mahgub nădăjduieşte ca partidul său să rămînă în continuare la putere. Declaraţii oficiale afirmă că Al Uma ar conta pe o „majoritate confortabilă" în Adunarea constituantă. Dacă această majoritate îi va fi totuşi refuzată, Al Uma va trebui să organizeze noi alegeri generale atît în provinciile de nord cît şi în cele din sud. Deocamdată, reuniunea Adunării constituante pentru discutarea votului de încredere în guvern, prevăzută pentru 1 noiembrie, a fost amînată. Se pare că liderul naţional unionist Ismail Al Azhari va rămîne de asemenea în fruntea Consiliului suprem.

În orice caz, destrămarea coaliţiei guvernamentale în actuala conjunctură politică şi economică a Sudanului constituie un serios motiv de îngrijorare pentru cercurile oficiale sudaneze. Deşi dialogul cu forţele politice din sud (S.A.N.U. şi Frontul Sudului) a fost reluat, în căutarea unei „soluţii viabile", situaţia din aceste provincii continuă să rămînă încordată : la Bahr el Gazal se desfăşoară încă lupte înverşunate între trupele guvernamentale şi forţele dizidente, iar un mare număr de dizidenţi înarmaţi sînt grupaţi pe ţărmurile răsăritene ale fluviului Bahr el Gebel. Problema pregătirii unei constituţii care să pună capăt instabilităţii politice este mai mult ca oricînd la ordinea zilei. Situaţia economică este şi ea deficitară, în timp ce şomajul a căpătat proporţii îngrijorătoare.

„Coaliţia guvernamentală s-a destrămat tocmai în momentul în care guvernului i se cerea cu mai mare acuitate să asigure securitatea ţării, stabilitatea ei politică şi economică" — declara zilele trecute Sadik al Mahdi, lider al partidului Al Uma.

Ileana NICOLAESCU

Ministrul de externe al R.F.G., Schroeder, depune jurămîntul în faţa preşedintelui Bundestagului, Gerstenmaier. În stînga — Erhard, împreună cu membrii noului său cabinet. De la ceremonie au lipsit Franz Joseph Strauss, şeful Uniunii Creştin Sociale, şi fostul cancelar Adenauer, aflaţi în concediu.

REFLECTOR

Luminile din coada maşinilor

Luminile posterioare ale autovehiculelor ar trebui să fie verzi, nu roşii, afirmă profesorul Merrill Allen de la Universitatea din Indiana (S.U.A.) Studiile sale asupra capacităţii vizuale în întuneric l-au dus la constatarea că 80 la sută din conducătorii auto suferă de un defect al ochilor : li se pare că luminile roşii din coada maşinilor sînt mai departe decît se află în realitate. În general, spune profesorul Allen, un om din o sută prezintă o anumită cecitate faţă de culori, care îi reduce mult sensibilitatea optică la culoarea roşie. Dacă la aceste lipsuri fiziologice se adaugă oboseala şi condiţiile exterioare dificile — ploaie, ceaţă, — riscurile de tamponare din spate a unei maşini cresc. Allen susţine că luminile verzi ar contribui la o vizibilitate mai bună. În acelaşi timp precizează că indicatoarele de oprire şi de direcţie, destinate a fi văzute din apropiere, pot să rămînă de culoare roşie.

Motonava-acvariu

Pe Volga a început să circule o motonavă-acvariu, destinată transportului de peşte viu pe distanţe mari. În corpul motonavei sînt construite 10 cale impermeabile, în care apa este îmbogăţită cu oxigen şi menţinută la o temperatură constantă, ceea ce asigură peştelui tot „confortul" necesar. Pentru transportul sturionilor sînt prevăzute instalaţii speciale de răcire care fac ca peştii să „adoarmă" la plecare şi să fie „treziţi" cînd ajung la destinaţie.

Prima navă-acvariu, construită la şantierele navale din Gorki, face curse între Astrahan şi Moscova. Avînd o viteză de 20 km pe oră, ea parcurge cei 3 000 de km în curs de 6 zile. Într-o singură cursă, acvariul plutitor poate transporta 30 000 kg de peşte viu.

Un studiu despre devalorizarea unor monede

Deprecierea monedelor statelor capitaliste a făcut obiectul unui studiu întocmit de First National City Bank of New York, pe baza principiului calculării inverse a indicilor oficiali ai sporirii preţurilor şi a indicilor generali ai costului vieţii.

În S.U.A., în cursul anului financiar 1963—1964, dolarul s-a devalorizat în proporţie de 1,3%. În deceniul 1954—1964 rata devalorizării dolarului a fost de 1,4%. Astfel, un dolar din 1964 nu mai valora decît 87 de cenţi din 1954.

Iată, potrivit aceluiaşi sistem, cît valorau monedele cîtorva state capitaliste în 1964 (procentul faţă de unităţile monetare respective) comparativ cu un deceniu în urmă : Belgia — 84 ; Elveţia — 82 ; Grecia — 80 ; Austria — 76 ; Norvegia — 74 ; Italia — 73 ; Franţa — 74 ; Turcia — 42 ; Uruguay — 14 ; Brazilia — 4.

Raportul mai semnalează că sporirea preţurilor în 1964 a depăşit media decenală în numeroase state capitaliste (28 din 42) şi mai cu seamă în ţările vest-europene.

Milk-barurile din Danemarca

Danemarca este una din ţările cu cea mai dezvoltată producţie de lapte din lume. Din această cauză, după apa potabilă băutura cea mai răspîndită din Danemarca este laptele. Pentru stimularea în continuare a consumului, în ultimii ani s-au introdus în marile oraşe numeroase milk-baruri, unde se poate bea lapte sub toate formele : dulce, bătut, acru, cu frişcă, cu ciocolată, cu sirop, cu ceai, cu stafide, cu zahăr, cu sare, cu scorţişoară, cu vanilie. Succesul acestor baruri este covîrşitor. Pornind de la ideea că tineretului trebuie să i se ofere posibilităţi onorabile de întîlnire şi de folosire a timpului liber, organizatorii au făcut din milk-barurile despre care este vorba, cele mai căutate centre de atracţie, unde tinerii beau lapte, discută, studiază, ascultă muzică, asistă la spectacole de televiziune. Şi, inopinat — aceasta constituind unul din principalele puncte de atracţie — radiodifuziunea daneză face periodic înregistrări directe printre băutorii de lapte. Cam 800—1000 de tineri trec zilnic prin fiecare din aceste baruri.

A 48-A ANIVERSARE
A MARII REVOLUȚII SOCIALISTE DIN OCTOMBRIE

Se împlinesc 48 de ani de la victoria Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, eveniment sărbătorit de întreaga omenire progresistă ca o cotitură în istoria universală. Evenimentele de la 7 Noiembrie, care au permis cucerirea puterii de stat de către clasa muncitoare, de către oamenii muncii din Rusia, a deschis epoca trecerii de la capitalism la socialism, a triumfului marxism-leninismului pe scară mondială.

Victoria Revoluției din Octombrie constituie o demarcație profundă între vechea orînduire bazată pe exploatarea omului de către om și generatoare de războaie, și noua orînduire care-și propune ca scop suprem eliberarea omului de orice asuprire, făurirea bunăstării maselor muncitoare, înlăturarea definitivă a războiului din viața societății. Într-un termen istoric scurt a fost lichidată pe a șasea parte a globului înapoierea moștenită de la țarism, Uniunea Sovietică transformîndu-se în una din cele mai mari forțe economice ale lumii. Oamenii sovietici, deschizînd un drum nou, au făurit pentru prima oară în istorie o orînduire liberă de exploatarea omului de către om, au construit definitiv socialismul și au trecut la construirea treptată a societății comuniste.

S-au dezvoltat impetuos forțele de producție ale U.R.S.S., au fost puse în valoare imense bogății naturale, s-au construit mii de întreprinderi industriale, regiuni vaste au fost ridicate din starea de înapoiere economică și culturală din trecut la o viață nouă.

Publicăm cu acest prilej articolul ziaristului sovietic Nikolai Meisak, Miracolul siberian, consacrat uneia din regiunile cele mai înapoiate cu o jumătate de secol în urmă – Siberia.

Miracolul siberian

Strada Tineretului din orașul siberian Novopoloțk

Ce înseamnă Siberia ? De ce acest nume aspru este pronunțat de secole cu interes în toate limbile pămîntului ? Siberia înseamnă spațiu fără sfîrșit, încă destul de puțin populat (în nordul Siberiei apusene densitatea este de 0,7 pe km patrat) ; Siberia înseamnă stepe imense acoperite de zăpadă, unde vara pe milioane de hectare se leagănă spicele aurii de grîu ; Siberia înseamnă locuri de netrecut — păduri, taigaua ; Siberia înseamnă iureșul furtunilor și al gerurilor care fac să coboare uneori coloana termometrului pînă la minus 70 de grade Celsius. Ea înseamnă în același timp văi muntoase pline de poezie, unde vara se prăbușesc cascade argintii și cresc flori dintre cele mai frumoase. În sfîrșit, Siberia înseamnă bogății naturale incalculabile, exprimate eventual în cifre astronomice, ascunse sub vegetația taigalei, în locurile cele mai diferite cu putință.

Siberia este împărăția marilor ape. Eniseiul, de pildă, poartă anual spre ocean 548 kilometri cubi de apă. Siberia înseamnă 80 la sută din rezervele de cărbune existente în U.R.S.S., 70 la sută din bogățiile forestiere. De sute de ani nu se epuizează zăcămintele de aur și roci polimetalice ; aici se află cele mai mari zăcăminte de diamante, petrol și gaz natural.

Siberia este uneori numită „pămîntul care a fost descoperit de trei ori". Încă la începutul secolului al X-lea cercetătorii și călătorii ruși, deschizători de noi căi comerciale, treceau Uralul și stabileau cu populațiile din Siberia relații de prietenie și negoț. În 1582, drujina lui Ermac, al cărui nume a fost mereu cinstit de siberieni, a apărat frontierele răsăritene ale statului moscovit de incursiunile hoardelor „stăpînului Siberiei", hanul tătar Kucium. Urmărindu-i pe tătari, drujina rusă a trecut Uralul și a cucerit capitala tătară — orașul Isker. Cîțiva ani după aceea, în Siberia soseau țăranii iobagi care fugeau de moșieri și alți oameni pe care nevoia îi mîna spre alte meleaguri. Aici, la fiecare pas, ei descopereau zăcămintele de „piatră arsă", cărbune, aur, argint ; aici se aflau ogoare mănoase, iar rîurile erau pline de pește. Noii veniți înaintau tot mai mult spre răsărit, treceau prin taiga, construiau sate, drumuri. Într-o jumătate de secol, ei au străbătut drumul de la Ural pînă la Oceanul Pacific în bărci ușoare, fără busolă și fără hărți. Navigînd pe mările nordice, ei au deschis drumul spre Japonia și au descoperit strîmtoarea care despărțea Asia de America.

Sînt oamenii care și-au petrecut viața pe aceste meleaguri. Dar ironia istoriei a făcut ca țarismul rus, care, după cum l-a caracterizat cunoscutul scriitor rus Alexandr Herțen, „realiza totul prin tiranie, cu ajutorul bîtei", să închidă această regiune. Siberia a devenit nu numai o colonie a Rusiei țariste dar și o regiune a exilaților și a pușcăriașilor. Aici au fost surghiuniți marii scriitori ruși Radiscev și Dostoievski. În cei 300 de ani de existență a dinastiei Romanovilor, în Siberia au fost exilați aproximativ un milion de oameni a căror singură vină era că „gîndeau". Ei trebuiau să lucreze în mine, în ateliere primitive de turnat fontă, piereau în troienele de zăpadă.

Siberia a fost descoperită a doua oară după Marea Revoluție Socialistă din Octombrie. În timpurile cele mai grele, cînd tînăra Rusie Sovietică era încercuită de inelul intervenției celor 14 state, Lenin a trimis în Siberia expediții științifice, s-a interesat cu pasiune de resursele naturale ale Siberiei, de refacerea minelor din această regiune. În anii primelor cincinale sovietice, Siberia a fost într-o permanentă schimbare. Aici au sosit sute de mii de oameni sovietici care nu mai construiau sătulețe, ci noi orașe industriale, nu mine primitive, ci mari combinate de extracție a cărbunelui.

Combinatul metalurgic Kuznețk, orașele Novosibirsk și Novokuznețk, noile mine, uzina de mașini agricole din Siberia, uzinele chimice, magistrala feroviară care leagă Asia Centrală și Siberia — iată primele construcții noi ale Siberiei.

După cum scriau poeții, în anii grei ai marelui război pentru apărarea patriei, „Siberia s-a aflat în spatele Moscovei" : ea a dat țării arme și luptători neînfricați.

A treia descoperire a Siberiei a avut loc după Congresul al XXI-lea al P.C.U.S., care a dat economiei Siberiei un nou avînt. 40 la sută din toate mijloacele bugetare destinate construcției capitale au fost alocate pentru dezvoltarea regiunilor răsăritene ale țării.

...Cînd Armata Sovietică a zdrobit hoardele hitleriste lîngă zidurile Moscovei, lumea a început să vorbească despre „miracolul moscovit". Cînd soldații sovietici printre care se aflau mulți siberieni au încercuit și distrus armata germană de 300 000 de oameni la Stalingrad, s-a vorbit despre „miracolul de pe Volga". Acum tot mai des auzi vorbindu-se despre „miracolul siberian".

Într-adevăr, oamenii care sosesc în Siberia din Europa (de la Moscova la Novo-

sibirsk, Tu-104 face 4 ore) se aşteaptă să vadă un pustiu sălbatic acoperit de zăpadă. Dar în faţa ochilor lor se perindă oraşe frumoase, şcoli, centre ştiinţifice, mari uzine, cîmpii întinse brăzdate de combine şi tractoare. Într-adevăr, toate acestea par un miracol.

Cuvîntul „Siberia" este de origine tătară, însemnînd „pămîntul care doarme". Acum aceste cuvinte aplicate la un ţinut de mari construcţii sună paradoxal. Într-o perioadă extrem de scurtă, aici, în mijlocul taigalei neumblate, s-a ridicat cea mai mare hidrocentrală din lume — centrala Bratsk, care poate da 22 miliarde kWh energie anual. Pe Enisei se termină construirea unei centrale electrice mai puternice la Krasnoiarsk. Proiectanţii au şi găsit spaţiile unde vor fi construite alte două puternice centrale electrice — cea de la Saiano-Şuşenskoe pe Enisei şi de la Ust-Ilinsk de pe Angara ; capacitatea fiecăreia va fi de peste 5 milioane kW. În institutele de proiectări este în curs de pregătire macheta hidrocentralei de pe fluviul Lena cu o capacitate de... 10 milioane kW ! Este interesant să notăm că în prezent centralele electrice ale regiunii Siberia (o mică zonă din Siberia) dau anual o energie electrică de 2,5 ori mai mult decît toată Rusia ţaristă acum o jumătate de secol.

Magistrala feroviară sud-siberiană, primele furnale ale uzinei metalurgice din Siberia apuseană, conducta petrolieră trans-siberiană „Europa-Asia" care a şi ajuns pînă la malurile Baikalului, electrificarea totală a porţiunii magistralei transsiberiene de la Moscova la Baikal (5 400 km), întreaga familie de mari uzine şi fabrici care produc, paralel cu aparatele de măsurat de mare fineţe, strunguri unicate cu comandă program în stare să prelucreze piese cu o greutate de 300 de tone, valorificarea a cîteva milioane de hectare de pămînturi înţelenite, cîteva zeci de noi oraşe, descoperirea zăcămintelor de diamante siberiene, crearea industriei chimice în Altai şi a rafinăriei petroliere de pe malurile Irtîşului — toate acestea reprezintă o adevărată revoluţie în construcţia industrială a Siberiei în ultima vreme. Geologii siberieni au demonstrat că Siberia apuseană se aseamănă cu o insulă care pluteşte pe un ocean de petrol. Astăzi petrolul din Siberia răsăriteană se îndreaptă spre rafinării, iar străvechiul oraş siberian Tiumen a devenit un centru uriaş al acestei întinse regiuni petrolifere în care au fost descoperite 20 de zăcăminte de ţiţei şi 23 de zăcăminte de gaze naturale. Cifrele vorbesc de la sine : rezervele de gaze naturale din regiunea Tiumen se cifrează la aproximativ cinci trilioane de mc.

Efectuînd prospecţiuni în zonele mlăştinoase situate la 500 de km nord-est de Novosibirsk s-au descoperit, în regiunea mijlocie a fluviului Obi, uriaşe zăcăminte de minereu de fier. Se apreciază că această regiune conţine aproximativ 300 de miliarde de tone de minereuri. În acelaşi mod, „accidental", s-a descoperit, în adîncurile Siberiei apusene un mare bazin de cărbune brun, de aproximativ 3,5 trilioane tone, şi cel mai mare bazin de ape termale din lume, cu o dimensiune dublă, de exemplu, faţă de Marea Neagră, precum şi multe alte minereuri.

Din timpuri străvechi Siberia era vestită prin cărbunele său. În subsolul cunoscutului bazin Kuznetk se află 900 de miliarde de tone de cărbune de primă calitate. Acesta este cu o treime mai ieftin decît cărbunele extras în bazinul Donetk. Dar geologii descoperă în permanenţă aici noi zăcăminte. Rezervele de cărbune ale Siberiei apusene sînt calculate la aproximativ 8,6 trilioane tone, depăşind astfel toate

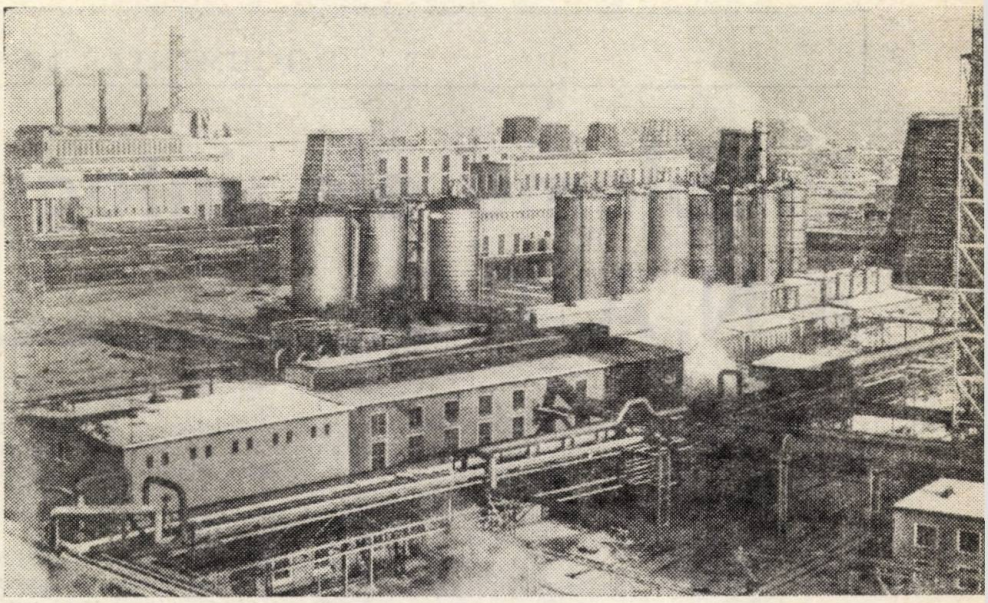

Noul combinat chimic din Kemerovo

ţările capitaliste luate laolaltă. De aceea, în Siberia, mai precis în Iakuţia de sud, va fi creată o nouă bază metalurgică a U.R.S.S.

Acum cinci-şase ani pe întregul teritoriu al Siberiei, de la Ural pînă la Oceanul Pacific, lucra un singur membru corespondent al Academiei de Ştiinţe a U.R.S.S. În prezent a fost creată filiala siberiană a Academiei de Ştiinţe a U.R.S.S., iar în numeroasele institute de cercetări ştiinţifice conduse de 45 de academicieni şi membri corespondenţi lucrează sute de colaboratori ştiinţifici care ajută la opera de dezvoltare a forţelor de producţie ale Siberiei.

Recent a apărut pe ecrane filmul documentar „Petrolul siberian" care poate fi considerat ca un adevărat poem închinat rezistenţei umane. Nicăieri în lume geologii-exploratori de petrol nu trebuie să pătrundă în văgăuni atît de adînci ca la noi în Siberia. Petrolul a fost căutat timp de 30 de ani, din momentul în care cunoscutul geolog petrolist sovietic Ivan Gupkin a elaborat ipoteza : „Dacă există petrol pe versantul apusean al Uralului, atunci trebuie să existe şi pe cel răsăritean".

Inginerul geolog Vladimir Kondraşov îmi spunea : „Uneori înduram pur şi simplu foamea — vîntul nu ne permitea să decolăm de la baza de elicoptere. Deseori, în timp de furtună, pădurea lua foc şi trebuia să stingem incendiul. Ţînţarii ne torturau. Cu toate acestea, mergeam mereu mai departe în taiga. Cercetam fiecare metru pătrat de pămînt. Transportam utilaj greu. Oboseam de moarte ; dar seara, aţîţînd focul, cîntam. Fiecare era animat de acelaşi ideal : să găsim petrol cu orice preţ".

...Zboară trenurile de-a lungul magistralei sud-siberiene recent construită prin taiga şi munţi ; şi, ajungînd la staţia Koşurnikovo, locomotivele fluieră prelung : salută pe omul care a deschis traseul acestei magistrale feroviare. Echipa sa de cercetători a fost oprită în taiga de geruri cumplite. Inginerul Aleksander Koşurnikov, care şi-a pierdut toţi însoţitorii săi la trecerea unui rîu de munte, înţelegea că peste 2—3 zile va îngheţa şi el. Nu avea chibrituri, nici alimente ; legătura prin radio era întreruptă. Dar pînă în ultima secundă a vieţii, el a notat în caietul său sfaturi pentru cei ce vor veni după el, căutînd să ajute la alegerea celei mai bune variante a traseului. Koşurnikov a degerat cu creionul în mînă.

...La una din secţiile uzinei de turbogeneratoare din Novosibirsk, întîlneşti un om scund, cu ochi inteligenţi. Ivan Tepleakov, adjunctul şefului de atelier, a venit la uzină ca ucenic, a terminat şcoala serală, a parcurs toată şcoala medie şi, în cele din urmă, secţia serală a Institutului electrotehnic din Novosibirsk, unde învaţă 12 000 de studenţi. „A fost foarte greu — îşi aduce el aminte. Trăiam într-o cameră mică împreună cu soţia, care era învăţătoare, copilul şi soacra. După o zi de muncă, eram foarte obosit, bineînţeles. Dar totuşi, serile, împreună cu ceilalţi, mă grăbeam spre institut. Aşa, zi de zi, timp de cinci ani. Acum sînt însă fericit : am devenit inginer. Am o familie bună. Acum dispunem de un apartament excelent."

...Profesoara Kira Sobolevskaia, ca să găsească plante medicinale, a parcurs aproape întregul Altai şi Munţii Saianî. La un moment dat trebuia să treacă un munte înalt de 2 700 de metri. Însoţitorul, un localnic, a refuzat să continue drumul. „Drum nu există mai departe, a spus el, vom cădea în prăpastie". „Merg eu înainte", a spus profesoara. „Spuneţi-mi doar pe unde să merg". Şi a mers mai departe, prin locuri care, literalmente, erau de netrecut. Astăzi, în rafturile bibliotecilor sovietice, puteţi vedea tomul voluminos al profesoarei Sobolevskaia despre plantele medicinale din Siberia. Ea se află în fruntea colectivului care se ocupă de Grădina botanică centrală din Siberia.

...Cînd la Novosibirsk a început construirea oraşelului ştiinţific al secţiei siberiene a Academiei de Ştiinţe sovietice, pe şantier a sosit o întreagă clasă de absolvenţi a uneia din şcolile siberiene. „Nu ştim încă să construim, dar vrem foarte mult să ajutăm la ridicarea oraşelului academic". Iarna, pe ger, această brigadă de elevi ai şcolilor serale învaţă arta construcţiei. În prezent foştii elevi sînt constructori, iar mulţi dintre ei învaţă în Universitatea din Novosibirsk, aceea pe care au construit-o ei înşişi.

...Acesta este caracterul siberian. Întîlnesc în fiecare zi concetăţeni — pe ogoare, pe şantiere, în atelierele uzinelor, în teatre şi în institutele de cercetări ştiinţifice. Mă uit la ei şi îmi spun : miracole nu există. Dar dacă totuşi vrei să vorbeşti despre „miracolul siberian", acest miracol sînt ei, oamenii plini de forţă, buni şi veseli care poartă cu mîndrie numele de siberieni.

Nikolai MEISAK

Probleme ale integrării nucleare a N.A.T.O.

În ianuarie revista engleză *Economist* publica un articol intitulat „Forța nucleară multilaterală deocamdată doarme". Corespondentul revistei scria din Washington: „În ciuda tuturor știrilor contrare, ideea unei flote nucleare a N.A.T.O. cu echipaje mixte nu a murit ci numai doarme, președintele Johnson lăsînd pe seama britanicilor și germanilor să cadă de acord asupra vreunui plan". Tot în acea perioadă, din surse oficioase se anunța că pînă la sfîrșitul acestui an și mai ales după alegerile vest-germane, proiectul sau variantele integrării nucleare vor fi precizate. Aceasta se întîmpla la scurt timp după ce sesiunea N.A.T.O. din decembrie 1964 nu a reușit decît să încredințeze următoarei sesiuni, care s-a ținut în mai la Londra, sarcina examinării controversatei probleme a integrării nucleare. Tot pe atunci, alături de inițialele F.N.M., în limbajul diplomatic occidental apăruseră alte trei litere — F.N.A., respectiv proiectul englez privind crearea forței nucleare atlantice.

În prezent, la două luni înaintea Consiliului N.A.T.O., problema integrării nucleare „s-a trezit". Ea revine din nou în centrul frămîntărilor și tratativelor interoccidentale și asupra ei, de pe acum, au loc disputele cele mai aprinse. La Londra sînt în curs tratative americano-engleze în problemele „colaborării nucleare", s-a anunțat convocarea la Paris pentru 26 și 27 noiembrie a unei reuniuni a miniștrilor apărării ai N.A.T.O., iar la mijlocul lui decembrie va avea loc obișnuita sesiune a Consiliului N.A.T.O.

■ DIN NOU „COMITETUL SELECTIV"

Reuniunea de la Londra a fost propusă de către guvernul american și ea are drept scop examinarea posibilităților de creare a unui „comitet restrîns" sau „comitet selectiv" al organizației atlantice, avînd sarcina să pregătească „planuri comune de utilizare a armelor nucleare în sînul alianței". Această reuniune are la origine un eveniment mai vechi — propunerea formulată în mai de McNamara privind crearea unui organism care să îngăduie „o mai mare participare la planificarea și luarea de hotărîri în legătură cu folosirea forței nucleare a N.A.T.O." *(Buletinul de știri al Casei Albe)* — și un eveniment mai recent — consultări la nivelul experților, care au avut loc în ultima perioadă de timp. Se așteaptă ca la această reuniune să fie reprezentate nouă sau zece din țările membre în N.A.T.O. Nu vor participa Franța și o serie de alte state, dintre care unele sînt în general ostile oricărui proiect de integrare nucleară, cum ar fi Danemarca și Norvegia, iar altele nu au fost invitate — Islanda și Luxemburg.

După conferința de la Paris, „optimiștii" susțin că ar urma să fie creat un grup restrîns de patru sau cinci state și anume S.U.A., Anglia, Germania occidentală, Italia, fiind deschis accesul Franței, iar acest „comitet selectiv" va prelua ansamblul problemelor de integrare nucleară din N.A.T.O.

Întrunirea din noiembrie constituie un moment nou în evoluția planurilor americane de creare a unei forțe nucleare a N.A.T.O. și implicit de acordare a accesului Germaniei occidentale la planificarea și folosirea armei nucleare. De aproximativ o lună de zile observatorii politici se întreabă care sînt intențiile Statelor Unite în legătură cu vechiul proiect al forțelor nucleare multilaterale. Unii spun că S.U.A. ar fi abandonat acest proiect; alții afirmă că S.U.A. sînt la fel de interesate ca și pînă acum în adoptarea F.N.M.; în sfîrșit, un al treilea grup este de părere că planul McNamara de creare a „comitetului selectiv" ar constitui alternativa la proiectul mai vechi — F.N.M. Opinia publică a aflat despre toate acestea dintr-o știre publicată de *New York Times*. Ziarul afirma că S.U.A. ar fi abandonat proiectul F.N.M. Cercurile oficiale n-au dezmințit știrea. S-au cerut precizări. *Economist* a publicat recent o convorbire a subsecretarului de stat Ball. Dar chiar din declarațiile lui rezultă existența unor opinii diferite în cercurile Administrației. „Cred că este greșit să concentrăm atenția numai asupra forțelor nucleare multilaterale — a spus el. Problema căutărilor diverselor căi, cu ajutorul cărora puterile nenucleare pot participa la asigurarea apărării lor nucleare, rămîne. Cred că această problemă este foarte importantă și are un caracter foarte urgent". Prin urmare, *nu numai* forțele nucleare multilaterale. În același timp, tot Ball declară că Statele Unite „consideră izbutită ideea forțelor nucleare multilaterale".

În esență presa consideră însă (așa cum a făcut-o Margaret Higgins) că Administrația Johnson nu a dat înapoi deloc de la ideea creării forței nucleare integrate și bineînțeles de la satisfacerea cererilor vest-germane în domeniul nuclear, dar, luînd în considerare eșecul practic al proiectului F.N.M., a hotărît să discute cu aliații ideea înlocuirii F.N.M. prin așazisul „comitet selectiv" al N.A.T.O., respectiv prin organismul propus de McNamara. Acest organism este prezentat ca... „o chestiune de organizare internă" a N.A.T.O. neavînd un caracter „prea public".

Cum poate fi explicată incertitudinea care planează în diplomația americană asupra unui proiect (F.N.M.) considerat de Washington drept esențial pentru menținerea unității alianței?

Observatorii politici se referă în primul rînd la o diviziune în cercurile politice din S.U.A. privind oportunitatea continuării promovării proiectului forțelor nucleare multilaterale. Recenta intervenție a senatorului Robert Kennedy, care a provocat multă vîlvă în presa internațională, a demonstrat că nici pe departe nu există o unanimitate în S.U.A. în legătură cu accesul vest-german la arma nucleară. După cum se știe, el a declarat că propusa forță nucleară multilaterală ar putea să nu fie cea mai bună soluție pentru securitatea Europei „deoarece ar da R.F.G. un acces indirect la capacitatea nucleară". Tratativele purtate la Washington de ministrul de externe britanic, Stewart, au oferit presei un nou prilej de a constata că Administrația americană nu este unanimă în problema integrării nucleare. Formula „ulii" și „porumbei", care pînă acum se aplica numai în legătură cu războiul din Vietnam, a fost extinsă. În prezent ea sintetizează pe adepții accesului vest-german la arma nucleară și pe acei care au rezerve asupra acestei chestiuni.

De asemenea, se exprimă temeri tot mai serioase că forțarea lucrurilor în ce privește adoptarea vreunui plan (F.N.M. sau F.N.A.) menit să creeze o forță nucleară a N.A.T.O. va afecta însăși soarta alianței atlantice ca atare. Constatînd că la Washington se înțelege că nu există certitudinea „de a se ajunge la un acord cu aliații asupra unei asemenea forțe nucleare" James Reston exemplifică: „Francezii îi sînt potrivnici, englezii doresc cel puțin să o amîne, și atît în Anglia cît și în Franța, pentru a nu mai menționa unele cercuri din S.U.A., există dorința de a menține Germania într-o poziție permanent inferioară Angliei și Franței în cadrul alianței".

Mai mult încă, în unele cercuri politice din Washington se afirmă că Franța și-ar pune în mod cert în aplicare în acest caz amenințarea de a părăsi N.A.T.O. în 1969. Probabil că de aceea *New York Herald Tribune* a publicat o relatare (dezmințită la Paris) a convorbirii pe care președintele de Gaulle a avut-o în septembrie cu subsecretarul de stat Ball și în cursul căreia partea franceză ar fi subliniat că „dacă S.U.A. vor merge înainte cu planurile lor de a oferi R.F.G. un rol în problemele nucleare, aceasta ar putea să aibă repercusiuni serioase" asupra relațiilor interoccidentale.

De aci observatorii politici consideră că știrile puse în circulație despre abandonarea proiectului F.N.M. ar avea în vedere crearea unei „poziții de rezervă" pentru Statele Unite „în cazul în care proiectul privind crearea forței nucleare multilaterale sau al unei forțe nucleare atlantice ar fi abandonat" *(France Presse)*.

■ LONDRA ȘI-A SCHIMBAT OARE POZIȚIA?

Declarațiile făcute de ministrul de externe Stewart la Washington au atras un val de comentarii contradictorii. Un co-

mentator englez spunea că ministrul de externe a deschis o adevărată cutie a Pandorei prin afirmaţiile sale. Stewart declarase că „în prezent trebuie văzut dacă proiectele F.N.M. şi F.N.A. comportă avantaje reale pentru N.A.T.O. în comparaţie cu posibilitatea unui acord cu ţările din Est" şi că „problemele N.A.T.O. trebuie examinate în totalitatea lor, într-un spirit nou". Purtătorul de cuvînt de la Londra a precizat că interpretarea, potrivit căreia Marea Britanie şi-ar abandona proiectul său de forţă nucleară atlantică, „merge prea departe". Dar în rîndul comentatorilor englezi a rămas sentimentul că Foreign Office-ul ar vrea să cîştige timp şi să amîne deocamdată orice hotărîre asupra problemelor integrării nucleare. *Guardian* subliniază de pildă că în cercurile competente britanice nu s-ar acorda prioritate în momentul de faţă planurilor de împărţire a răspunderilor nucleare în alianţa occidentală. „Lucrurile nu trebuie precipitate" — astfel sintetiza *France Presse* opinia oficialităţilor engleze.

Toate acestea nu convin diplomaţiei americane. În fond, propusa „forţă nucleară atlantică" nu diferă ca finalitate de proiectul american al F.N.M. Consecinţele sînt aceleaşi: accesul R.F.G. la armele nucleare. De aceea, după tratativele Johnson-Wilson, comentatorii militari au caracterizat F.N.A. ca o variantă a F.N.M. Oscilaţiile în politica engleză fac totuşi nesigur sprijinul de care Statele Unite au nevoie din partea Angliei în problemele „colaborării nucleare" în N.A.T.O. În acest scop, la Londra au fost organizate convorbiri anglo-americane la nivel ministerial care s-au axat atît asupra proiectului McNamara cît şi asupra poziţiei britanice. Se pare că rezultatul acestor tratative, în cursul cărora Harlan Cleveland, reprezentantul permanent american la N.A.T.O., a făcut un apel pentru „o mai mare atenţie intereselor comune anglo-americane", a fost acela că s-a obţinut adeziunea engleză pentru discutarea proiectului de creare a „comitetului selectiv" propus de americani.

Faptul că Londra se asociază noului proiect american s-ar putea explica doar prin aceea că în primul rînd punerea pe picioare a comitetului propriu-zis va necesita timp, iar în al doilea rînd crearea lui nu va însemna automat „împărţirea răspunderilor nucleare" în N.A.T.O. Cu alte cuvinte, deşi „comitetul selectiv" urmăreşte aceleaşi ţeluri ca şi celelalte planuri de integrare nucleară, el implică o oarecare întîrziere în aplicarea lor, ceea ce convine în momentul de faţă diplomaţiei engleze.

Între timp, Anglia ar avea misiunea de a convinge cercurile conducătoare vest-germane să nu mai insiste în etapa actuală pentru aprobarea forţei nucleare multilaterale. Invitarea lui Schröder la Londra este apreciată ca o reluare în discuţie a problemei „împărţirii răspunderilor nucleare" în N.A.T.O. Schröder va sosi în capitala britanică cu aproximativ zece zile înaintea întrunirii reuniunii miniştrilor apărării ai N.A.T.O., după ce miniştrii de externe englez şi vest-german se vor întîlni la sesiunea U.E.O. care va avea loc la 4 şi 5 noiembrie la Haga. Din Londra, comentatorii conchid astfel că „întrevederile anglo-vest-germane au fost considerate drept necesare din cauza divergenţelor de păreri care s-au manifestat între puterile occidentale asupra creării unui sistem nuclear de apărare al N.A.T.O."

■ REACŢIA PARISULUI

Ca de obicei este aşteptată cu interes conferinţa de presă anunţată a preşedintelui de Gaulle. După ultima sa intervenţie, după repetatele declaraţii privind poziţia Franţei în legătură cu problemele N.A.T.O. şi implicit cu orice proiect de integrare nucleară, s-a anunţat că Franţa nu va participa la reuniunea din noiembrie a miniştrilor apărării ai N.A.T.O. Aceasta va fi prima absenţă franceză la o reuniune a unui for important al Pactului nord-atlantic. După cum se ştie, Franţa nu a participat în ultima vreme la o serie de manevre ale N.A.T.O., la ultima sesiune a S.E.A.T.O., la reuniunile diverselor organisme ale Pieţei comune. Subliniindu-şi o dată în plus dezacordul faţă de orice variantă menită să ducă la o forţă nucleară în cadrul N.A.T.O., absenţa Franţei de la întrunirea din noiembrie este considerată ca o atitudine plină de semnificaţii. Franţa este profund ostilă oricărui plan care ar limita suveranitatea ei şi care ar acorda Germaniei occidentale accesul la arma nucleară. *Le Monde*, într-un ciclu de articole consacrate istoriei integrării nucleare, cita mai de mult declaraţia unuia din principalii conducători ai partidului gaullist U.N.R.: „Dacă Germania intră în legiunea străină atomică a Statelor Unite, Europa nu va mai fi posibilă". La Paris continuă să se considere că problemele integrării nucleare au un caracter foarte serios şi pot comporta consecinţe grave pentru ansamblul relaţiilor în blocul nord-atlantic.

Poziţia franceză faţă de N.A.T.O. a alimentat numeroase comentarii în presa americană. La Washington unii experţi propun în mod direct o totală „ocolire" a Franţei în problemele nucleare. *New York Times*, într-un editorial publicat zilele acestea, scria că „întrunirea din noiembrie a miniştrilor apărării demonstrează că Statele Unite sînt hotărîte să continue unificarea comandamentului militar al alianţei atlantice chiar dacă Franţa se va retrage din organizaţie". Ziarul continuă: „Pentru a apăra cu succes Piaţa comună şi N.A.T.O., partenerii Franţei şi în mod special Washingtonul, Londra şi Bonnul trebuie să încheie o alianţă solidă. Dacă cele trei naţiuni îşi vor soluţiona diferendele şi se vor uni, ele vor putea conserva existenţa N.A.T.O., indiferent de ce ar face de Gaulle". Şi, bineînţeles, ca o ultimă idee, ziarul recomanda „o poziţie comună fermă" a celor trei state „pentru a se putea ajunge în cele din urmă la un acord cu Franţa".

Ideile exprimate în *New York Times* reflectă nervozitatea prezentă în activitatea diplomatică a Statelor Unite faţă de N.A.T.O. şi, mai ales, faptul că ideea unor eventuale represalii începe să fie luată tot mai serios în consideraţie. Aşa se explică şi denaturările poziţiei franceze de către unele ziare americane. Nu de mult, *Newsweek* (numărul de la sfîrşitul lunii octombrie) a reprodus convorbirea redactorului său cu „un diplomat care a cerut ca identitatea sa să nu fie dată în vileag". Acest diplomat reproducea „convorbirea pe care ar fi avut-o cu preşedintele de Gaulle". Din aceste declaraţii reiese că preşedintele Franţei ar fi cerut înlocuirea N.A.T.O. printr-o reţea de pacte bilaterale, „ar fi ameninţat să încheie o alianţă cu Uniunea Sovietică". Comentariul revistei *Newsweek* care urma acestei relatări era următorul: „Apare evident că de Gaulle doreşte să distrugă N.A.T.O. sub forma sa actuală, Statele Unite fiind convinse de acest lucru şi de aceea ele au pregătit de pe acum planuri prevăzînd menţinerea N.A.T.O. fără Franţa şi instalarea cartierului general al N.A.T.O. într-o altă ţară — Olanda sau Germania occidentală."

La Paris relatarea publicată de revista americană a fost dezminţită, iar un comunicat difuzat de Ministerul de Externe menţiona că „publicarea acestui articol face parte dintr-o campanie care pare sistematică şi care este destinată să provoace confuzie în mod intenţionat în rîndurile opiniei publice, să tulbure relaţiile dintre Franţa şi aliaţii săi".

Între timp, în presa franceză şi americană se vorbeşte tot mai insistent despre existenţa unor planuri franceze de reformă a N.A.T.O. ca alternativă directă la existenţa proiectelor americane şi engleze de integrare nucleară. Aceste speculaţii au fost determinate de apariţia în ultimul număr al revistei *Politique Etrangère* a articolului intitulat „Trebuie efectuată o reformă a alianţei atlantice" şi semnat XXX. La Washington acest articol este considerat ca aparţinînd unui grup de lucru din care face parte generalul André Bauffre, fost şef adjunct al statului major al Comandamentului suprem aliat din Europa, afirmîndu-se totodată (în ciuda dezminţirii franceze) că textul ar fi fost supus aprobării generalului de Gaulle.

Articolul propune suprapunerea a două sisteme — unul atlantic „care ar exclude orice integrare de forţe sau state majore" şi „un sistem european care ar uni sub o formă mult mai strînsă naţiunile europene...". Revista precizează că sistemul european ar putea presupune „o doză destul de însemnată de integrare" (a comandamentelor forţelor şi sistemului logistic); elaborarea, discutarea şi adoptarea unor programe militare şi, ca un punct special, „nu ar trebui să presupună o participare a Germaniei la hotărîrea privind folosirea armei atomice".

În fond, în legătură cu articolul din *Politique Etrangère* contează mai mult faptul că unele idei, după cum scrie *New York Herald Tribune*, sînt atrăgătoare şi nu corespund viziunii existente la Bonn şi Washington asupra viitorului alianţei atlantice.

■ SINGURUL PARTENER „CREDINCIOS"

Toate problemele legate de integrarea nucleară au o contingenţă directă cu interesele unor cercuri din R.F.G. Traducerea în viaţă a planurilor F.N.M. sau F.N.A., constituirea „comitetului selectiv" ar avea ca primă consecinţă participarea Bonnului cel puţin la planificarea şi hotărîrile privind folosirea armei nucleare. Iată de ce alegerile care au avut loc în Germania occidentală au fost aşteptate pentru a se confirma — sau infirma — speculaţiile potrivit cărora momentul electoral o dată depăşit noul guvern vest-german îşi va face în mod limpede cunoscută intenţia de a se apropia de arma nucleară.

„Cancelarul Erhard vrea să reanimeze comitetul preconizat de McNamara", scrie din Bonn corespondentul ziarului *Le Monde*. Această opinie îşi are tîlcul ei. Oscilaţiile subliniate de comentatorii po- →

litici în poziţiile americane şi engleze au provocat nelinişte la Bonn. Cronicile lui *Frankfurter Allgemeine Zeitung*, semnate de cunoscutul expert în probleme militare Adelbert Weinstein, consacrate în ultima lună aproape exclusiv problemei integrării nucleare, exprimă acest lucru. „Politica nucleară americană — scrie el — neliniştește guvernul republicii federale..." El se teme că orice fel de acord în problemele dezarmării ar putea tulbura progresul ideilor de integrare nucleară în N.A.T.O. Weinstein cere de fapt să se menţină „o linie de mijloc" al cărei rezultat ar fi că — spune el — „alianţa să rămînă puternică". Această linie de mijloc comentatorul militar al lui *Frankfurter Allgemeine Zeitung* o vede în felul următor: „Washingtonul ar trebui să ofere aliaţilor mai mici un drept de a contribui la hotărîrile atomice în cadrul unei forţe militare atomice colective controlate de cei mari."

Dialogul ca de la copil la părinţi adoptat de Weinstein nu are nimic de-a face cu opinia reală a Bonnului, care cere insistent o repunere pe picioare a oricărui proiect care ar putea duce cît mai curînd la integrarea nucleară în N.A.T.O. De altminteri, observatorii susţin că vizita lui Erhard la Washington va avea ca principal obiectiv discutarea acestei chestiuni.

Cît priveşte poziţia Angliei, se ştie că ambasadorul vest-german la Londra, Blankenhorn, a cerut precizări guvernului britanic în legătură cu declaraţiile lui Stewart. Dar indiferent de aceste precizări, din presă s-a desprins enervarea existentă în cercurile diplomatice şi militare. *Frankfurter Rundschau* scria cu nemulţumire că „britanicii schimbă macazul" cerînd cercurilor oficiale să se examineze „dacă noile idei britanice corespund sau nu" concepţiilor S.U.A. şi R.F.G.

Toate aceste insatisfacţii nedisimulate faţă de orice distanţare de proiectele F.N.M. şi F.N.A. sînt însoţite de o permanentă subliniere a rolului şi ponderei vest-germane în N.A.T.O. *Die Welt* precizează: „Contribuţiile vest-germane şi americane sînt cele mai mari".

■ O ALIANŢĂ NUCLEARĂ AMERICANO-VEST-GERMANĂ?

De aceea, observatorii politici iau tot mai mult în considerare o altă alternativă. „Uliii" preconizează astfel deschis o „colaborare nucleară" între cele două ţări, ceea ce ar duce după părerea lui Walter Lippmann la „relaţii speciale" americano-vest-germane (făcîndu-se analogia cu trecutul relaţiilor anglo-americane).

Confruntările din N.A.T.O. pe tema forţelor nucleare nu vor putea înceta de la sine. Este din ce în ce mai greu să construieşti o politică pornind de la premisele false ale aşa-zisei „ameninţări comuniste". *Frankfurter Allgemeine Zeitung* scrie despre „zguduirea ideologiei N.A.T.O." „Aceasta, scrie ziarul, se baza pe teamă. Or, în prezent, orice substitut pus în locul temerilor de acest fel nu s-a dovedit capabil să stăvilească eroziunea pactului".

Este şi aceasta o recunoaştere a anacronismului politicii N.A.T.O. şi implicit a condamnării tuturor proiectelor legate de crearea unor forţe nucleare integrate, de înarmare atomică a Germaniei occidentale, fapte care ar afecta cauza securităţii europene.

Sergiu VERONA

■ CONVORBIRI ■ INTERVIURI

Aplicaţii ale energiei atomice în industrie şi agricultură

Declaraţiile unor oameni de ştiinţă francezi

În luna octombrie ne-a vizitat ţara un grup de oameni de ştiinţă şi specialişti din domeniile cercetării şi industriei nucleare franceze. În timpul şederii în ţara noastră, oaspeţii au ţinut mai multe conferinţe privind aplicaţii ale energiei atomice în industriile farmaceutică, alimentară şi în agricultură, precum şi despre metodele şi procedeele folosite în Franţa pentru tratarea deşeurilor radioactive în vederea stocării lor. Ei au vizitat de asemenea Institutul de fizică atomică, Institutul central de cercetări agricole şi unele localităţi turistice. Cu acest prilej a avut loc un schimb direct de informaţii între specialiştii români şi francezi în domeniul energiei nucleare.

La solicitarea revistei LUMEA, oamenii de ştiinţă francezi au răspuns la unele întrebări în legătură cu activitatea lor şi vizita întreprinsă în România.

Despre activitatea de cercetare şi unele rezultate obţinute în diverse domenii de aplicaţii paşnice ale energiei nucleare:

PROF. PIERRE LEVEQUE,
directorul Centrului european de informaţii pentru iradierea produselor alimentare, şeful serviciului de fizico-chimie aplicată la Centrul de cercetări nucleare din Saclay:

— Cercetările noastre au confirmat că este posibil să conservi produse alimentare în stare proaspătă cu ajutorul iradierii. De pildă, este posibil ca între două recolte să asiguri pieţei cartofi care par proaspeţi şi plăcuţi. Experienţele noastre au dovedit că poate fi mult mărită şi durata de conservare a căpşunilor, fragilor şi zmeurei, creîndu-se astfel posibilităţi importante pentru exportul acestor produse. Roşiile iradiate pot fi conservate timp de trei luni. La peşte şi carne, prin aceleaşi metode poate fi distrusă flora microbiană şi în acest fel se măreşte durata lor de conservare. Un alt exemplu care vi-l dau sînt insectele care dăunează cerealelor depozitate. Ele sînt distruse prin aceeaşi metodă, indiferent de stadiul dezvoltării lor, dacă sînt în formă de ouă, larve sau insecte adulte.

S-ar putea, firește, naște întrebarea dacă după tratare alimentele nu devin improprii consumului. Trebuie subliniat că cercetările care au fost întreprinse ani de zile în mai multe ţări au confirmat că alimentele tratate prin iradiere nu devin radioactive. Toate probele efectuate pe animale şi chiar pe oameni au demonstrat că alimentele conservate prin iradiere nu sînt periculoase şi cred că tocmai pe această bază Statele Unite ale Americii, Uniunea Sovietică şi Canada au acordat certificate pentru tratarea produselor alimentare cu astfel de metode.

JEAN RODIER,
şeful sectorului de protecţie contra radiaţiilor de la Centrul de cercetări nucleare de la Marcoule:

— Printre problemele actuale care stau în centrul atenţiei oamenilor de ştiinţă şi cercetătorilor de la Marcoule un loc important îl ocupă metodele de tratare a deşeurilor radioactive, lichide şi solide. În

Şedinţă a reuniunii oamenilor de ştiinţă atomişti francezi şi români

materie de tratare a reziduurilor radioactive noi am ajuns la rezultate deosebit de satisfăcătoare care ne permit să presupunem că dezvoltarea aplicațiilor energiei nucleare nu vor fi împiedicate de problemele ridicate de aceste reziduuri. Eforturile colectivului nostru sînt îndreptate de asemenea în momentul de față spre studierea și găsirea unor căi care să reducă nivelul costului energiei electrice produsă cu ajutorul energiei nucleare.

Despre colaborarea între specialiștii francezi și români care lucrează în domeniul energiei nucleare :

JACQUES CORPER,
șeful Uniunii nucleare din sudul Franței a Comisariatului pentru energia atomică și șef al serviciului de protecție contra radiațiilor la Institutul de cercetări nucleare de la Cadarache :

— Vizita făcută în țara dv. a prilejuit noi contacte între specialiștii români și cei ai Comisariatului francez pentru energia atomică. După părerea mea, s-au stabilit contacte admirabile care vor permite înmulțirea pe viitor a schimburilor noastre. S-au conturat posibilități foarte precise de schimburi de stagiari între țările noastre, în felul acesta și unii și alții fiind la curent cu progresele tehnice și tehnologice înregistrate în diverse domenii ale aplicațiilor pașnice ale energiei nucleare.

PROF. DE ROBIEN EMMANUEL,
cavaler al Legiunii de onoare, șeful laboratoarelor de mare activitate și de protecție contra radiațiilor de la Centrul de cercetări nucleare din Grenoble :

— Între centrele de cercetări nucleare franceze și Institutul de fizică atomică de la București au avut loc deja multe schimburi în domeniile fizicii reactorilor și dispozitivelor iradiate. Cu prilejul actualei vizite experții noștri au fost impresionați de dinamismul pe care l-a cunoscut în ultimul timp centrul dv. de fizică nucleară. Cu această ocazie am luat cunoștință de importantele sale proiecte de cercetări și studii. Ne-au surprins deosebit de pozitiv prevederile planului dv. cincinal în domeniul energiei nucleare. Acest tur de orizont ar fi incomplet dacă nu aș adăuga că în toate contactele avute cu oameni de știință și specialiștii români am resimțit vechea prietenie dintre români și francezi.

JEAN-MARIE GUERCHET,
directorul Diviziei comerț și acorduri al întreprinderii „Saint Gobain Techniques Nouvelles" din Paris — Courbevoie :

— Scopul vizitei noastre era de a stabili bazele unei colaborări, care sperăm că se va desfășura pe o perioadă de cîțiva ani și se va dezvolta continuu. Vizita la centrul de cercetări nucleare de la București a dat posibilitate membrilor delegației noastre să constate că specialiștii români au ajuns la un înalt grad de tehnicitate și că desfășoară experiențe și cercetări științifice demne de interes. În cursul vizitelor, oamenii de știință și specialiștii noștri au realizat un schimb de experiență deosebit de rodnic și util în diverse domenii ale aplicațiilor pașnice ale energiei nucleare. Ne întoarcem cu toții în Franța convinși că această colaborare va fi ușor de stabilit pentru că, pe lîngă faptul că oamenii de știință și tehnicienii se înțeleg întotdeauna în domeniile lor, relațiile noastre se bucură de vechi tradiții de relații culturale. Părăsim țara dv. convinși că trebuie să ne străduim, atît unii cît și alții, pentru a contribui la dezvoltarea prieteniei dintre țările noastre, la extinderea aplicațiilor pașnice ale energiei nucleare. Aș dori să exprim profunda mea admirație acad. Horia Hulubei pentru opera pe care o conduce cu atîta competență.

PROF. PIERRE LEVEQUE :

— Cred că putem foarte bine colabora cu dv. în domeniul utilizării radiațiilor. Cred că contactele stabilite cu acest prilej ne vor permite să avem o colaborare mai strînsă cu oamenii dv. de specialitate. Vizita la Institutul dv. de fizică atomică, deși scurtă, mi-a dat posibilitatea să constat că dispuneți la ora actuală de mijloace de cercetare extrem de interesante. M-a impresionat în mod deosebit faptul că în cadrul Institutului, pe lîngă cercetarea științifică aveți laboratoare și ateliere în care produceți instrumente și echipamente de lucru necesare altor institute sau întreprinderi pentru efectuarea de cercetări și aplicații cu energie nucleară. Intenția Institutului de fizică atomică de a se echipa în continuare cu surse moderne de radiații, va permite să ne comparăm rezultatele obținute. De altfel acest lucru s-a și făcut. Pe măsură ce cercetările se dezvoltă în țara dv., sînt sigur că vom avea o colaborare foarte rodnică în domeniul aplicațiilor energiei nucleare în industriile alimentară, farmaceutică și, îndeosebi, în industria petrolieră, unde România are o veche și bogată experiență.

ETIENNE BENARD,
șef de serviciu la Departamentul relații industriale din Comisariatul pentru energie atomică :

— Intîlnirile avute cu ocazia prezenței noastre în țara dv. ne-au prilejuit încă o dată să constatăm că specialiștii dv. care lucrează în domeniul energiei nucleare au realizări valoroase. În acest sens, aș vrea să citez doar un exemplu. Datorită unor perfecționări, puterea reactorului dv., prevăzută inițial la 2 MW, a fost mărită la 3MW. Aceasta este o realizare foarte frumoasă. Apoi, trebuie să menționez că reactorul dv. este folosit la maximumul capacității sale, lucru destul de rar întîlnit. Apreciez că între noi este nevoie de un schimb mai larg.

Despre impresiile culese în timpul vizitei făcute în România :

PROF. DE ROBIEN EMMANUEL :

— Sîntem impresionați de dezvoltarea economică a României. Acest lucru am putut să-l constatăm pretutindeni unde am fost. La Constanța, unde portul este în plină dezvoltare, am fost frapați de amploarea exporturilor românești. La Ploiești am văzut industria petrochimică, în plină dezvoltare. Aceeași dezvoltare economică am constatat-o și la Institutul de fizică atomică unde am întrevăzut România de mîine.

JEAN-MARIE GUERCHET :

— Delegația noastră a avut ocazia ca în timpul disponibil să vadă și o parte din frumusețile țării dv. : litoralul și Munții Carpați. Pretutindeni am admirat efortul și progresul realizat de poporul român. Membrii delegației noastre au apreciat îndeosebi planul care a permis realizarea bazei industriale a țării, bază pe care în trecut România nu o avea. La Ploiești, ca și în alte părți delegația noastră a fost impresionată de amploarea noilor realizări. Țin să exprim recunoștința tuturor membrilor delegațiilor noastre pentru ospitalitatea, prietenia și solicitudinea care ne-au fost arătate pretutindeni în țara dv.

Petru UILĂCAN

Bucur Schiopu, ministrul industriei alimentare al Republicii Socialiste România (stînga), a făcut o vizită în Olanda. El a fost primit de dr. J. M. Den Uyl, ministrul olandez al economiei (centru).

Străzile Londrei

Trafalgar Square şi coloana lui Nelson

Există oraşe cu străzi mute. Nu tăcute, nu lipsite de gălăgie, dimpotrivă, vuind ca o gigantică cascadă de zgomote. Dar sunetele, deşi puternice, sînt nearticulate, nu spun nimic. Există şi alte oraşe, cu un fundal sonor mai puţin agresiv, dar ale cărór străzi vorbesc, vorbesc limpede şi interesant. Londra mi se pare a face parte din această a doua categorie.

Bătătorite zilnic de zece-douăsprezece milioane de perechi de picioare (dintre care unele aparţin localnicilor, altele celor veniţi din restul Angliei sau din străinătate), străzile Londrei au o personalitate net distinctă de cea a arterelor de circulaţie de aiurea. Începînd cu numele lor. Scriitorul francez Pierre Daninos a calculat că în capitala Marii Britanii există 23 de străzi care se cheamă *High Street*, 13 *King Street* şi 18 *Duke Street*. De ce, în ciuda protocolului, ducii dispun de o feudă mai mare decît regii a rămas un mister încă neelucidat şi care nu contribuie cu nimic la orientarea celui ce rătăceşte în căutarea unei adrese.

Dar impresia de monotonie în materie de nomenclatură e numai aparentă. Se pare că sînt 65 de feluri în care i se poate spune unei străzi londoneze. E deajuns ca pe locul uneia să fi fost în urmă cu trei veacuri o pajişte, pentru ca ea să se cheme şi astăzi „pajiştea". Un bulevard respectabil e intitulat „grajd" pentru simplul motiv că pe vremea lui Henric VIII a fost acolo un adăpost pentru cai. Aşa că grădini, mori, terase, porţi, pîraie sau livezi de mult dispărute supravieţuiesc în numele purtate acum de străzi, care relatează astfel, discret dar sugestiv, etapele victorioasei ofensive întreprinse de metropolă împotriva împrejurimilor rurale.

Şi tot străzile sînt cele care marchează breslele. Orice medic la modă îşi are cabinetul pe *Harley Street*. Croitorii de lux pentru bărbaţi se concentrează pe *Saville Row*, iar anticariatele de cărţi pe *Charing Cross Road*. *Fleet Street* este sediul ziarelor, în timp ce pe avocaţi îi poţi găsi pe *Lincoln's Inn Fields* (nume care, în treacăt fie zis, deşi în traducere înseamnă „Cîmpurile hanului lui Lincoln" desemnează o stradă în plin centru).

Vrînd parcă să compenseze uniformitatea arhitecturală a multora din clădirile care le mărginesc, străzile îşi dau frîu liber fanteziei în ceea ce priveşte numerotarea caselor. Numerele se marchează uneori ca la noi (cele cu soţ — pe un trotuar, cele fără — vizavi), alteori ele se înşiră în ordine pînă la un capăt al străzii pe o parte, apoi continuă pe partea cealaltă în sens invers, dar cel mai adesea cele două procedee sînt combinate. În plus unele numere se repetă iar altele sînt cu desăvîrşire omise. Astfel încît celui care caută o adresă i se oferă, de-a lungul unuia şi aceluiaşi trotuar, o suită de genul acesta : 1, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 16, 18, 18, 18... E drept că sînt şi case care, pe lîngă număr (sau în locul lui) au şi un nume. Dar cînd locuinţa se chemă, de pildă, „Platanii" şi cînd ultima aşchie din ultimul platan a fost pusă pe foc în 1612, e destul de greu s-o identifici după acest indicativ.

Şi totuşi timpul cheltuit în peregrinare pe străzile Londrei nu este irosit. Pline de animaţie, ele oferă, în tot cursul zilei, un spectacol de o infinită varietate.

...Dimineaţa. Cu un chiştoc de ţigară stinsă în colţul gurii, omul desenează de zor pe dalele mari, dreptunghiulare ale trotuarului. Degetele lui noduroase trasează în cîteva minute conturul unui cap de aristocrat, cu guler înalt şi ţeapăn, sau profilul unei vagi lady, cu diademă şi văl de mireasă. Dar preferinţele sale se îndreaptă vădit către cîini : un buldog fălos se priveşte ochi în ochi cu un spaniol melancolic sau cu un fox mucalit şi obraznic. Alături cîteva rînduri încadrate într-un chenar gros, violet : *„Artist veritabil ! Lucrează de 36 de ani AICI !"*

Lumea trece pe lîngă el, ferindu-se să nu-i calce desenele. Cîte unul se opreşte, priveşte şi aruncă un bănuţ în pălăria pleoştită de lîngă bocceaua plină cu cioturi de cretă colorată. Pictorul nu se întoarce, nu mulţumeşte, îşi vede mai departe de treabă. Cînd plouă (şi plouă des) apa îi dizolvă lucrările şi i le azvîrle în rigola trotuarului. El o ia de la capăt, cu inepuizabila energie a unei furnici îndrăgostite de frumos. Nu-i pasă că opera lui e efemeră : în peisajul fumuriu al Londrei el aduce culoare sub paşii trecătorilor şi lumina ei înviorătoare o percep pînă şi cei care nu se opresc. E bătrîn. Cînd nu va mai fi „AICI", strada îi va simţi lipsa.

...Ora 11. Pavajul tresare sub călcătura grea a autobuzelor cu imperială. Ele ocolesc cu grijă o prelată înălţată pe cîţiva pari în plină porţiune carosabilă. La adăpostul ei, trei muncitori de la canalizare sorb din ceşti pe care le ţin cu amîndouă mîinile şi din care se înalţă coloane străvezii de aburi. Maşinile trec în viteză, aproape atingîndu-i. Dar muncitorii rămîn imperturbabili. E sfînta oră a ceaiului şi la adăpostul acestei britanice divinităţi lichide şi parfumate nu se poate întîmpla nimic rău.

...După-amiază. Rezemat de un stîlp de beton vînzătorul de ziare îşi strigă marfa : „Evening News"... „Evening Standard"... Sub braţ ţine teancul de foi din care smulge, cu un gest rapid şi precis, exemplarul solicitat. De un nasture al hainei atîrnă un afiş ţintuit între două şipci. Pe el e tipărit numai numele ziarului ; dedesubt, cu litere mari şi stîngace, scrise de

Se schimbă garda

mînă, figurează senzaţia nr. 1 la ordinea zilei. E condensată într-un titlu uimitor de laconic, care rareori depăşeşte două cuvinte : *„Asasinul arestat“* sau *„Bancă jefuită“* sau *„Armistiţiul semnat“*. Cine vrea să ştie care asasin a fost arestat, ce bancă a fost jefuită sau între ce ţări s-a semnat armistiţiul, n-are decît să cumpere ziarul.

...Tot după-amiază. Cartierul cuprins între Leicester Square şi Piccadilly Circus are cea mai mare densitate de cinematografe pe unitatea de suprafaţă. Dar spectacolul nu are loc numai pe ecranul din sala întunecoasă, ci şi în strada pe care începe s-o lumineze mercurul becurilor de felinar şi contorsionatele tuburi multicolore de neon ale reclamelor.

Unul din cinematografe afişează un film cu Elvis Presley. Prin faţa lui defilează un cortegiu de adolescente, cu pancarte pe care se răsfaţă capul netuns al cîntăreţului-actor. Dedesubtul zîmbetului său cam glicerinat, o profesie de credinţă a celor care manifestează : *We like Elvis !* (ne place Elvis). Un alt grup vine din direcţia opusă : e alcătuit tot din fetişcane, care duc şi ele în mîini pancarte. Acestea poartă chipul ascetic al lui John Gielgud, unul din cei mai mari interpreţi ai lui Shakespeare din Anglia. O declaraţie, la fel de lapidar bătăioasă, proclamă : *We like John !* Cele două coloane se încrucişează în tăcere, cu o desăvîrşită seriozitate, componentele lor mărginindu-se să se fulgere din priviri.

Pe faţada unei alte săli e anunţat filmul „Trei într-un pat“. Fotografiile din vitrină nu lasă nici o îndoială asupra conţinutului mai mult decît picant al peliculei. Dar în imediata vecinătate a casei de bilete un bătrînel cu barbă tolstoiană se adresează celor care intenţionează să intre :

— Nu uitaţi că păcatele trupului deschid larg porţile iadului.

Şi pentru a-şi convinge auditoriul că un sejur în împărăţia subpămînteană a lui Hades nu are nimic agreabil, bătrînelul exhibează un tablou naiv, dar viu colorat, în care se văd cîţiva osîndiţi cufundaţi pînă în gît în cazane cu smoală. Ameninţarea unei ipotetice torturi în viaţa de apoi nu izbuteşte însă să întoarcă din drum pe nici unul din amatorii de decolteuri şi scene „tari“.

În dreptul unui al treilea cinematograf se face coadă. Portarul, înveşmîntat într-o uniformă cu galoane şi fireturi care-l face să semene cu un amiral de operetă, veghează cu severitate la respectarea ordinii, deşi nimănui nu-i trece prin cap s-o încalce. De altfel toate privirile sînt aţintite asupra unui cvartet artistic, care se produce în plină stradă. Unul din bărbaţi cîntă la vioară, al doilea bate step, al treilea jonglează cu cinci portocale. Femeia — tînără şi graţioasă — cîntă o veche baladă scoţiană, pe care o îneacă în mare parte zgomotul circulaţiei. Tot ea face cheta la sfîrşit, mulţumind cu acelaşi zîmbet niţeluş obosit şi pentru un mărunt penny, ca şi pentru argintia jumătate de coroană. Edmund Kean şi Charlie Chaplin au făcut parte şi ei, cîndva, din tagma acestor „măscărici ai străzii“. În rîndurile lor sînt nenumărate talente veritabile, dar din păcate prea puţine din ele izbutesc să se afirme şi să-şi depăşească umila condiţie.

Regent Street

...„Locul ideal pentru a contempla Londra este imperiala autobuzului“. Aşa glăsuieşte unul din afişele publicitare ale companiei de transporturi în comun — şi nu minte. Pentru europeni, cel puţin, călătoria la etajul unui vehicul este o experienţă inedită şi destul de emoţionantă. Peisajul capătă proporţii şi perspective noi, altitudinea conferindu-ţi un sentiment de intimitate cu suprastructurile clădirilor şi de dominaţie asupra pietonilor, ale căror staturi pierd brusc din înălţime. În plus, spre deosebire de „parter“, pe imperială este îngăduit fumatul.

Singura problemă o constituie ascensiunea. Scara îngustă şi spiralată are supărătoarea tendinţă de a-ţi fugi de sub picioare la un viraj mai brutal sau de a te lipi de perete la un stop neaşteptat. Cu atît mai admirabilă e agilitatea dezinvoltă a taxatorului, care urcă şi coboară de sute de ori în cursul unei zile treptele mişcătoare şi capricioase. Kilometrii pe care-i parcurge astfel nu izbutesc să-i şteargă de pe buze glumele cu care comentează micile întîmplări ale călătoriei. După cît se pare el se bucură de o imunitate desăvîrşită şi nimeni nu se scandalizează de ironiile sale. Nici gentlemanul cu gambetă şi umbrelă, pe care îl întreabă întinzîndu-i biletul : „Cît ai mai cîştigat azi ? Un milion de lire ?“. Nici tînăra abundent fardată, pe care o apostrofează : „Ce mai nou la Hollywood, Lollobrigida ?“ Nici cetăţeanul cam afumat, căruia îi şopteşte : „Mai ţii minte unde locuieşti ?“

...Uneori străzile Londrei se umplu de *smog*. Cuvîntul e o corcitură dintre alte două : *smoke*, care înseamnă fum, şi *fog* — ceaţă. Pe româneşte, asta ar suna „ceaţum“. E o pîclă tipic londoneză, rezultată din amestecul între aburii pe care-i expiră Tamisa şi trîmbele cenuşii care ies pe hornurile caselor. Căci în covîrşitoarea majoritate a locuinţelor din capitala Marii Britanii combustibilul a rămas, ca şi în urmă cu o sută de ani, cărbunele. Ars în cuptoarele instalaţiilor de încălzire centrală sau în vatra celebrelor cămine englezeşti, el oferă un număr relativ mic de calorii, în schimb se transformă în miliarde de particule microscopice care împînzesc văzduhul.

Ca mai toate calamităţile naturale, smogul se instalează pe neaşteptate. O negură alburie învăluie dintr-o dată străzile, îndu-le fantomaticul aspect al ţinuturilor mlăştinoase. Vizibilitatea se reduce repede, nedepăşind uneori cîteva zeci de centimetri distanţă de vîrful nasului. Maşinile sînt abandonate la marginea trotuarului, deoarece nici farurile cele mai puternice nu pot perfora perdeaua de „ceaţum“. Trecătorii înaintează orbeşte, pipăind pavajul cu picioarele, ciocnindu-se între ei, pierzînd direcţia, izbindu-se de copaci şi ziduri. Zgomotele se estompează şi ele, ca şi cum întregul oraş ar fi acoperit de un clopot izolator. Civilizaţia pare că a pierit undeva, departe. Respiraţia devine dificilă, iar gulerul şi manşetele cămăşii proaspăt îmbrăcate capătă dungi negre.

Şi pe urmă, la fel de instantaneu, pîcla se risipeşte. Oamenii şi obiectele îşi recapătă contururile precise, mişcările ies din ralentiul la care au fost obligate şi pădurea adormită se preface iar într-o mare şi trepidantă metropolă. Deasupra străluceşte soarele : Londra a reînviat.

Nicolae MINEI

Raportul prezentat de Luigi Longo la Plenara C.C. al P.C. Italian

În cadrul lucrărilor Plenarei C.C. şi Comisiei Centrale de control a P.C. Italian, Luigi Longo, secretarul general al P.C.I., a prezentat un raport la primul punct de pe ordinea de zi intitulat „Discutarea proiectului tezelor pentru Congresul al IX-lea al partidului". Longo a abordat pe larg în raportul său probleme ale situaţiei interne şi internaţionale şi poziţia P.C.I. faţă de aceste probleme.

Arătînd că gravitatea situaţiei internaţionale face necesar un nou avînt în lupta pentru destindere şi coexistenţă paşnică, el a spus că „lupta pentru salvgardarea păcii, stingerea focarelor de război existente, împiedicarea izbucnirii de noi conflicte este, mai mult ca oricînd, sarcina fundamentală şi urgentă a comuniştilor.

Sistemul pe care şi-au fondat Statele Unite în anii războiului rece, dominaţia, este zguduit astăzi de o criză profundă. Capitalismul a continuat să se dezvolte în mod tot mai accentuat sub semnul marilor concentrări monopoliste, dar în acelaşi timp a creat contradicţii în interiorul şi între ţările C.E.E. şi A.E.L.S. Pe de o parte, s-a accentuat subordonarea unei părţi a grupurilor conducătoare faţă de politica americană, iar pe de altă parte, această subordonare tinde să dea naştere la rezistenţe tot mai puternice. S-a creat astfel o forţă centrifugă cum este aceea a gaullismului, care tinde să facă din Franţa centrul unui nou sistem de raporturi ale Europei capitaliste cu Statele Unite ale Americii, cu ţările socialiste şi cu lumea a treia. Faptul acesta a accentuat criza din N.A.T.O. şi criza procesului de unificare politică şi economică în interiorul C.E.E. În prezent există tendinţe într-o ţară sau alta a Europei de a se diferenţia — pe platforme diferite de cele ale naţionalismului francez — de poziţiile cele mai agresive ale imperialismului american, să dezvolte, în ciuda încordării internaţionale revenite, raporturile economice şi culturale cu ţările socialiste de la U.R.S.S. pînă la China. În ansamblu, totuşi, aceste grupuri conducătoare nu reuşesc încă să afirme o concepţie proprie asupra coexistenţei paşnice care să o depăşească pe cea americană".

Luigi Longo a subliniat participarea, pe bază de egalitate, a tuturor statelor şi a tuturor popoarelor lumii la construirea noului regim de raporturi internaţionale.

„De aici se desprinde importanţa funcţiei pe care o poate desfăşura O.N.U., cu dorinţa ca ea să-şi completeze efectivul prin recunoaşterea drepturilor Republicii Populare Chineze şi cu condiţia ca ea să atingă o universalitate efectivă. De aici se desprinde necesitatea lichidării definitive şi complete a colonialismului şi rasismului ; de aici necesitatea de a se considera, ca una dintre problemele de fond, efectivul progres economic al unor imense sfere încă apăsate de mizerie şi de foame ; de aici necesitatea dezvoltării, pe scară mondială, a cooperării economice.

Nu se va putea determina o cotitură în situaţia internaţională în favoarea păcii fără încetarea agresiunii americane în Vietnam şi nici nu se va putea afirma pe deplin şi trainic pacea în lume fără o luptă simultană împotriva regimurilor reacţionare şi pentru progresul democratic şi social".

Raportorul a prezentat poziţia P.C.I. privind o nouă politică externă pe care trebuie s-o promoveze Italia, pornind de la faptul că în prezent politica externă a guvernului italian se caracterizează „prin subordonarea faţă de S.U.A., pasivitatea faţă de revanşismul vest-german, acceptarea unei politici economice în cadrul Pieţei comune care pune Italia în condiţii de inferioritate, pătrunderea masivă a capitalului american în economia italiană".

Proiectul de teze indică obiectivele esenţiale ale luptei pentru o nouă politică externă italiană, obiective care se pot sintetiza astfel : neangajare economică ; nereînnoirea Pactului atlantic ; neutralitate, pentru a asigura ţării o independenţă naţională efectivă.

„Italia poate şi trebuie să dea o contribuţie mai mare la destinderea şi la făurirea unui regim de coexistenţă paşnică. Aşadar, Italia trebuie să respingă tezele americane potrivit cărora pacea ar trebui să se bazeze pe împărţirea lumii în zone de influenţă şi pe echilibrul terorii.

În legătură cu această problemă noi revendicăm : disocierea deschisă a Italiei de agresiunile americane ; o acţiune pentru aplicarea hotărîrilor conferinţei de la Geneva privind Vietnamul ; recunoaşterea Republicii Populare Chineze ; dezatomizarea Europei centrale, de sud şi a Mediteranei ; îndepărtarea imediată de pe teritoriul naţional a bazelor militare americane ; împotrivirea faţă de orice formă de înarmare atomică a Germaniei federale ; recunoaşterea Republicii Democrate Germane.

În acelaşi timp, noi revendicăm o acţiune energică în vederea apărării economiei italiene de penetraţia masivă a capitalului american, precum şi o profundă transformare a Pieţei comune. Trebuie respinsă orice idee de programare economică pentru „mica Europă" şi trebuie reafirmate împuternicirile şi funcţiile de control şi de ratificare ale parlamentelor naţionale faţă de hotărîrile Pieţei comune, impunînd respectarea deplinei libertăţi a programării naţionale. Din cadrul Adunării parlamentare de la Strasbourg trebuie să fie îndepărtată orice discriminare, şi fără discriminare trebuie să fie desfăşurată politica de cooperare economică cu ţările socialiste şi cu cele ale celei de-a treia lumi. Politica pe care noi o revendicăm nu ţinteşte spre izolarea naţională. Dimpotrivă, noi o considerăm strîns legată de iniţiativa la nivel european, în vederea creării unui sistem de securitate colectivă între toate ţările din Europa, care să ducă la o desfiinţare a Pactului atlantic şi a Pactului de la Varşovia".

În legătură cu problemele colaborării şi unităţii ţărilor socialiste, raportul lui Luigi Longo subliniază necesitatea „de a se porni de la faptul şi de la acceptarea diferitelor grade de dezvoltare a lor şi de la o justă apreciere a sentimentului naţional, care rămîne o constantă a mişcării muncitoreşti şi socialiste pentru o lungă perioadă de acum înainte, chiar şi după cucerirea puterii" (Togliatti).

Referindu-se la problemele mişcării comuniste şi muncitoreşti internaţionale, Luigi Longo a arătat : „Afirmăm că trebuie respinse ca nocive şi periculoase orice procedee care duc la adîncirea actualelor divizări şi rupturi, cum ar fi de pildă convocarea, în actualele condiţii şi în actualul moment, a unei consfătuiri a partidelor comuniste şi muncitoreşti". El s-a pronunţat pentru concentrarea eforturilor pe linia unor întîlniri bilaterale şi multilaterale între partide, în căutarea unor forme de unitate de acţiune nu numai între toate forţele comuniste şi muncitoreşti, ci şi între toate forţele antiimperialiste în jurul unor obiective comune. „Astăzi, internaţionalismul trebuie clădit pe baze noi, pe recunoaşterea deosebirilor existente între diferite forţe ale mişcării, pe deplina lor egalitate, independenţă şi autonomie, pe respingerea oricărei întoarceri la forme centralizate de conducere a mişcării şi pe necesitatea unei confruntări reciproce a ideilor şi poziţiilor".

Luigi Longo a făcut apoi o analiză amplă a crizei coaliţiei de centru-stînga legată de problemele cu caracter economic, politic şi social care stau astăzi în faţa ţării. Printre altele, el a amintit că se manifestă o gravă criză în domeniul producţiei, creşterea numărului de şomeri, extinderea reducerii orarului de muncă, scăderea investiţiilor. Din această criză, grupurile conducătoare încearcă să iasă accelerînd procesul de reorganizare a întregii economii care va avea ca rezultat o ulterioară consolidare şi concentrare a puterii monopolurilor. Raportorul s-a referit în continuare la aspectele variate care oglindesc falimentul coaliţiei de centru-stînga care a abandonat programul de reforme ce şi-l propusese, lovind astfel în interesele maselor muncitoare. El a citat acţiunile pentru apărarea şi creşterea salariilor, pentru dreptul la muncă, împotriva concedierilor şi a reducerii orarului de lucru, pentru reforma agrară, pentru reforme generale privind şcolarizarea şi o nouă politică de programare economică chemată să ţină seama de interesele clasei muncitoare.

Pornind de la aprecierile conţinute în proiectul de teze cu privire la bazele politice ale unei noi majorităţi şi la formarea unui partid unic al clasei muncitoare, vorbitorul a analizat pe larg aceste prevederi.

Proiectul de teze recunoaşte pe deplin actualitatea iniţiativei luate de P.C.I. de a pune în faţa maselor muncitoare problema unui partid unic al clasei muncitoare care să fie capabil să ridice lupta pentru socialism şi să îmbogăţească strategia înaintării spre socialism.

Referindu-se în continuare la structura organizatorică a partidului, raportorul a încheiat : „Congresul al IX-lea trebuie să fie un Congres care să confirme şi să aprofundeze toate caracteristicile leniniste ale partidului, care să contribuie, să dea mai multă forţă, mai multă capacitate de orientare şi conducere a muncitorilor în luptă".

I. M.

Roma, noiembrie 1965

Alegerile parlamentare din Canada

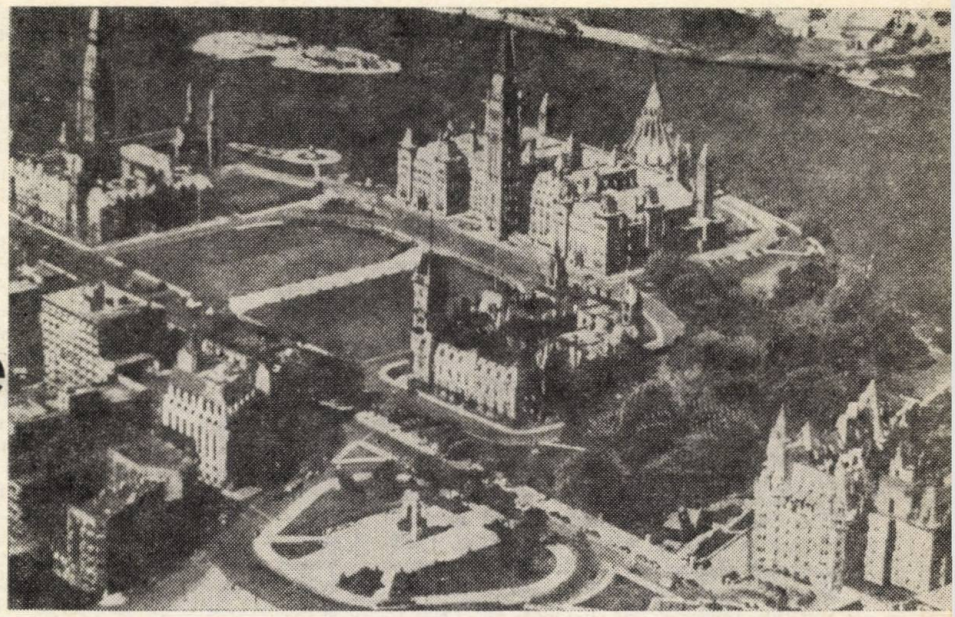

Clădirea Parlamentului canadian, pe malul fluviului Ottawa

La 8 noiembrie, corpul electoral canadian, însumînd aproximativ 10 milioane cetăţeni, va fi chemat în faţa urnelor pentru a-şi alege reprezentanţii în parlamentul federal de la Ottawa. Este pentru a cincea oară în ultimii opt ani cînd în Canada se desfăşoară alegeri generale şi au trecut numai doi ani şi jumătate de la ultimele alegeri din aprilie 1963, deşi, conform prevederilor constituţionale, durata unei legislaturi este de patru ani.

Anunţarea alegerilor anticipate de către primul ministru Lester Bowles Pearson, liderul Partidului liberal, a suscitat numeroase critici din partea tuturor partidelor politice de opoziţie, dar nu a constituit de fapt o surpriză. Încă din primăvara acestui an, observatorii politici apreciau că guvernul liberal minoritar va încerca să-şi creeze o majoritate absolută proprie în parlamentul federal. În urma alegerilor din 1963, Partidul liberal deţinea 129 locuri din 265 (deci o minoritate de numai patru locuri) faţă de 92 locuri ale principalului partid de opoziţie, Partidul conservator progresist, restul locurilor fiind împărţite între noul Partid democratic (de nuanţă social-democrată) — 18, Uniunea creditului social (partid de extremă dreaptă) — 13, Pratidul creditul social — 4 şi 9 independenţi.

Conform constituţiei Canadei, după fiecare recensămînt decenal, parlamentul federal adoptă o nouă cartă electorală iar apoi se face reîmpărţirea circumscripţiilor electorale în conformitate cu evoluţia demografică a teritoriilor. Cum însă după recensămîntul din anul 1961 guvernul conservator condus de Diefenbaker nu a întreprins nici o măsură în acest sens iar noua cartă elaborată de guvernul liberal şi votată în vara acestui an va intra în vigoare abia în anul 1966, alegerile de la 8 noiembrie vor avea loc în baza cartei electorale elaborate în urma recensămîntului din anul 1951. În consecinţă, avîndu-se în vedere rapidele modificări în repartiţia populaţiei, în alegerile de săptămîna viitoare vor exista serioase disproporţii între numărul de alegători ai diferitelor circumscripţii, ceea ce a atras violente critici la adresa guvernului din partea liderilor opoziţiei.

Premierul Pearson şi-a motivat hotărîrea arătînd că în anul 1967 — sfîrşitul normal al actualei legislaturi — se va serba centenarul înfiinţării Confederaţiei canadiene. Acest an nu trebuie să fie tulburat de tumultul unei campanii electorale şi, în afară de aceasta, pînă atunci Canada va avea de înfruntat probleme pe care nu le va putea rezolva un guvern minoritar.

Dacă prima explicaţie pare plauzibilă, cea de a doua a fost mai puţin justificată în decursul guvernării liberale de doi ani şi jumătate. Avînd în parlament o opoziţie puternic divizată şi de orientări politice mergînd de la socialişti pînă la extrema dreaptă, guvernul a dispus întotdeauna de o majoritate de cel puţin 10 voturi.

Pe plan economic, guvernul liberal se prezintă în campania electorală cu realizări care îi vor aduce un important serviciu. În cursul anului 1964, primul an întreg al guvernării liberale, Canada a înregistrat o creştere a produsului naţional; exporturile au crescut cu 10 la sută, ceea ce a permis o uşoară îmbunătăţire a balanţei de plăţi cronic deficitară, iar şomajul a fost redus cu cîteva procente. Totodată, guvernul Pearson a întreprins şi o serie de măsuri care, deşi au un efect practic destul de limitat, au fost primite cu satisfacţie de masele populare. Printre acestea se numără reducerea cu 10 la sută a impozitelor pe veniturile mici, planul unui nou sistem de asistenţă medicală, îmbunătăţirea sistemului pensiilor, precum şi un program de stimulare a învăţămîntului superior. Aceste subiecte au fost exploatate însă cu prudenţă de către liberali, avînd în vedere caracterul limitat al unora din măsurile anunţate. Este suficient să amintim că programul de stimulare a învăţămîntului superior se limitează doar la acordarea de împrumuturi fără dobîndă studenţilor. Realizările economiei canadiene sînt departe de îndeplinirea obiectivelor stabilite pentru anul 1964 şi 1965 de către Consiliul economic al Canadei. Indicele general al preţurilor a crescut în anul 1964 cu 2,4 la sută, iar pentru anul acesta se aşteaptă o creştere de 2,7 la sută, deşi Consiliul economic stabilise o limită maximă de numai 2 la sută, ceea ce indică anumite semne de inflaţie.

Dar ceea ce constituie problema esenţială pentru Canada şi poate elementul cel mai important luat în considerare la stabilirea momentului electoral, este asigurarea unui ritm satisfăcător al dezvoltării economiei ţării. În această privinţă, perspectivele pentru anii următori nu prea sînt încurajatoare. După cum arată ziarul britanic *Daily Telegraph*, „boom-ul economic al Canadei ar putea începe să dispară în decursul anului următor sau în viitorii ani". Într-adevăr, după anul 1964, socotit un an de „vîrf" în evoluţia economică a Canadei, în care s-a înregistrat o creştere de 8,5 la sută a produsului naţional total, se apreciază că în anul 1965 cu greu se va putea obţine o creştere de 7 la sută, fără să se ţină seama de creşterea corespunzătoare a indicelui preţurilor, în care caz această creştere ar depăşi cu puţin 4 la sută. Pentru anii următori, economiştii apreciază că încetinirea ritmului ar putea fi şi mai accentuată.

Este evident că prin fixarea alegerilor parlamentare în toamna acestui an, Partidul liberal a căutat să evite neplăcuta situaţie în care s-a găsit în anul 1963 adversarul său politic, Partidul conservator progresist. Acesta a avut de înfruntat o campanie electorală imediat după recesiunea din anul 1962, care provocase printre altele şi devalorizarea dolarului canadian.

Cealaltă problemă internă care va avea o pondere importantă în balanţa sufragiilor populare în alegerile de la 8 noiembrie va fi desigur chestiunea autonomiei provinciei Quebec şi a reformei constituţionale care să prevadă limitele şi cuprinsul acestei autonomii.

În ultimii ani, Canada, cu o populaţie de origine franceză de peste 30 la sută, concentrată în special în provincia Quebec, s-a aflat într-o perioadă de continuă efervescenţă prilejuită de manifestaţiile naţionaliştilor canadieni francezi care au culminat în timpul vizitei reginei Angliei, din toamna anului trecut. Fondul problemei este în primul rînd de natură economică. Provincia Quebec, în care marea majoritate a populaţiei este de origine franceză, este mai puţin dezvoltată din punct de vedere economic decît celelalte provincii canadiene. Venitul mediu pe cap de locuitor al populaţiei de origine franceză este, de asemenea, sub nivelul mediu pe întreaga ţară. Unii lideri politici ai populaţiei franceze din Quebec, în frunte cu primul ministru al provinciei, Jean Lesage, membru al Partidului liberal, cer o reformă a constituţiei federale care să prevadă o mai mare autonomie economică şi culturală a guvernului din Quebec faţă de guvernul federal, mergînd pînă la dreptul de a încheia tratate şi convenţii proprii cu alte state. Canadienii francezi consideră că prin realizarea unui program economic şi cultural independent, Quebecul ar putea să remedieze starea de relativă subdezvoltare şi să creeze baza unor instituţii economice şi sociale care să corespundă aspiraţiilor comunităţii franceze.

În privinţa modului de realizare a acestor deziderate şi a gradului de autonomie care ar urma să fie obţinut, concepţiile liderilor din Quebec prezintă un spectru

→

destul de larg, începînd de la opinia împărtăşită de Guy Favreau şi Maurice Sauvé, membri francezi ai guvernului federal, conform căreia reforma constituţională ar urma să stabilească un statut special provinciei Quebec, fără a ştirbi prea mult autoritatea federală, pînă la ideea „statelor asociate", potrivit căreia Canada ar trebui împărţită în două state, unul de limbă franceză, altul de limbă engleză, rămînînd între ele doar slabe legături confederale. Această ultimă concepţie este preconizată de unii membri ai guvernului provinciei Quebec, printre care influentul ministru al învăţămîntului, Paul Gerin-Lajoie.

Cert este însă că aceste discuţii au stimulat în ultimii ani puternice mişcări separatiste a căror amploare a pus la un moment dat problema supravieţuirii Confederaţiei Canadiene.

Folosind autoritatea sa asupra aripii din Quebec a Partidului liberal şi promiţînd o reformă constituţională, al cărei conţinut rămîne încă a fi stabilit, guvernul Pearson a reuşit să ajungă la un „armistiţiu" temporar cu canadienii de origine franceză. De altfel, voturile Quebecului au fost şi rămîn vitale pentru un guvern liberal avînd în vedere că 40 la sută din deputaţii liberali din parlamentul federal provin din această provincie. Speranţa Partidului liberal este ca numărul deputaţilor săi din partea Quebecului (în legislatura trecută 48 din 75 ai întregii provincii) să crească, fapt care va face ca viitorul guvern să depindă şi mai mult de aripa din Quebec a acestui partid. Desigur că acest lucru va cîntări greu asupra poziţiei partidului lui Pearson faţă de noua reformă a structurii constituţionale a ţării.

Dar aspectul cel mai complicat al reformei derivă din faptul că tendinţele de autonomie provincială şi de slăbire a puterii federale nu se manifestă numai în Quebec ci şi în alte provincii canadiene, în special în cele vestice. Or, de aici apar aspectele unei alte probleme vitale pentru soarta confederaţiei, căci, aşa cum scrie comentatorul britanic Max Beloff, „problema reală a Canadei chiar de la întemeierea Confederaţiei a fost şi rămîne menţinerea existenţei sale faţă de atracţia magnetică a marelui său vecin din sud".

Se pune astfel întrebarea în ce măsură ar putea o Canadă cu un guvern federal cu puteri limitate şi împărţite în două comunităţi distincte din punct de vedere economic şi lingvistic să reziste presiunii crescînde de asimilare din partea Statelor Unite. În momentul de faţă corporaţiile americane controlează o mare parte dintre întreprinderile canadiene (în unele ramuri deţin pînă la 90 la sută din capital). Peste 50 la sută din schimburile comerciale ale Canadei se fac cu Statele Unite.

În această problemă, ambele partide mari sînt de acord că fără un guvern federal autoritar, mai ales în probleme economice, identitatea naţională a Canadei este în pericol. Dar dezavantajul electoral este de data aceasta de partea partidului de guvernămînt, în special în provinciile vestice care din punct de vedere economic sînt mai legate de Statele Unite decît de restul Canadei. Pregătind însă terenul pentru viitoarea confruntare electorală, guvernul liberal a anunţat în primăvara acestui an crearea unei Corporaţii canadiene de dezvoltare cu un capital de circa 1 miliard de dolari, menită să suplinească eventualul „gol" ce ar putea fi creat prin limitarea afluxului de capital american în economia canadiană. Deşi acţiunea a fost primită cu destulă răceală de cercurile de afaceri iar efectele practice sînt încă de aşteptat, guvernul poate afirma că problema mijloacelor financiare naţionale nu mai este în acelaşi stadiu ca pe timpul guvernului Diefenbaker.

Adăugînd la aceasta exporturile masive de produse agricole contractate de guvernul Pearson în vara acestui an, care vor aduce importante avantaje economice provinciilor vestice, liberalii speră că îşi vor putea îmbunătăţi cît de cît poziţia în această regiune. Este suficient să amintim că din cele 72 de locuri ale provinciilor de la vest de Ontario, în parlamentul federal liberalii deţin doar zece, iar o majoritate parlamentară la care nu ar contribui în măsură suficientă toate provinciile ţării nu va ajuta prea mult la „construirea unei noi Canade", cum sună apelul electoral al premierului Pearson.

În altă ordine de idei, liberalii contează în mare măsură pe divizarea care persistă în ultimii ani în interiorul Partidului conservator, precum şi pe poziţia relativ slabă a liderului său, John Diefenbaker. Contrar însă aşteptărilor, o dată cu anunţarea alegerilor s-a observat o rapidă repliere a conservatorilor de diverse tendinţe precum şi revenirea dizidenţilor în tabăra conducerii partidului.

Totodată, nici unul din partide nu manifestă prea mult entuziasm faţă de eventuala creare a unor forţe nucleare integrate N.A.T.O.

Astfel, deşi nu toţi „rebelii" s-au reîntors în rîndurile partidului, conservatorii reprezintă încă o forţă politică importantă şi nu sînt excluse surprizele. Dar rigiditatea poziţiei lui Diefenbaker în problema Quebecului precum şi amintirea insuccesele economice din timpul guvernării conservatoare nu oferă acestui partid perspective prea bune.

În ceea ce priveşte partidele mai mici, se apreciază că acestea îşi vor menţine în general numărul locurilor în parlament avînd în vedere că platformele electorale ale celor două mari partide nu sînt de aşa natură încît să ducă la o mai mare polarizare a opiniilor. În cazul în care Partidul liberal nu va reuşi să obţină majoritatea absolută, desigur că el se va folosi în continuare de toleranţa partidelor mici, ceea ce va face ca rolul lor să crească.

Potrivit tradiţiei canadiene, problemele de politică externă nu se află în centrul actualei campanii electorale decît în măsura în care ele au o legătură directă cu problemele interne.

Rămîne de văzut dacă ideea premierului Pearson de a fixa alegeri cu doi ani înainte de sfîrşitul legislaturii îi va îndreptăţi speranţele şi dacă va putea obţine mult dorita majoritate parlamentară liberală.

George PODUREANU

Ecluză pe lacul St. Lawrence

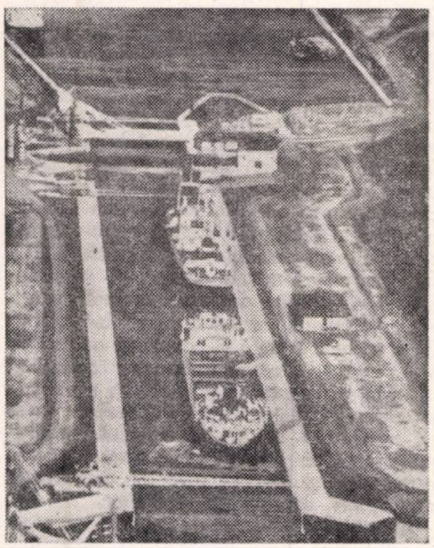

Ritmul campaniei electorale

Campania electorală din Canada constituie o serioasă încercare a rezistenţei fizice : trebuie străbătute distanţe uriaşe timp de ore întregi, variaţiile de climă sînt mari, îndeosebi în actuala perioadă a anului, cînd începe să ningă.

Oricine suferă de inimă se va resimţi curînd. În această campanie, noi am pierdut pînă acum un corespondent parlamentar destul de tînăr, care în urmă cu două săptămîni a avut un atac de cord fatal. Totuşi, Pearson, primul ministru, care are aproape 70 de ani, şi Diefenbaker, conducătorul opoziţiei conservatoare, care şi-a sărbătorit luna trecută a 70-a aniversare, par să prospere în această cursă de şoc.

Într-adevăr, în cursul ultimelor cinci săptămîni, cei care încep să se clatine după o zi de muncă de 12—16 ore, sînt corespondenţii politici, în special dacă, după ce au urmărit campania unui lider politic, au trecut la campania celuilalt. Mai sînt cîteva zile pînă cînd populaţia Canadei va merge la urne, şi ritmul se intensifică.

Să luăm ultima săptămînă, de pildă. Luni după-amiază, Pearson a plecat cu avionul la Sudbury, în nordul provinciei Ontario. Apoi, el a făcut o călătorie de 120 de mile cu automobilul pentru a participa la o întrunire electorală la Blind River, pe lacul Huron, şi de acolo la Elliot Lake, îndepărtatul oraş al uraniului, care a trăit odinioară vremuri mai bune. Ambele localităţi sînt situate în Algoma East, circumscripţia sa electorală.

Marţi toată lumea era în picioare în zorii zilei pentru a se înapoia la Sudbury, capitala mondială a nichelului, cu peisajul ei sumbru de nedescris, format din stînci goale, pămînt otrăvit de chimicale şi pomi ruginiţi, un loc unde se pare că nu creşte nimic. Apoi, toţi am luat din nou avionul spre Londra, o localitate situată în sud-vestul provinciei Ontario. După o întrunire liberală care a avut loc la amiază în această localitate, convoiul lui Pearson, format din aproximativ 15 automobile, a plecat spre centrul industrial Sarnia de pe rîul St. Clair, care desparte Canada de S.U.A. în acest sector. Acolo, primul ministru a rostit un discurs, după care procesiunea a pornit spre localitatea învecinată Wallaceburg, o mică comunitate agricolă, unde mitingul electoral a început cu aproape o oră întîrziere. De acolo am parcurs 80 de mile cu autobuzul, pentru a asculta la miezul nopţii un bilanţ al evenimentelor zilei.

Miercurea a fost consacrată întrunirilor politice în oraşul Toronto şi în jurul lui, şi unui miting monstru în cursul nopţii în suburbia Yorkdale, manifestare destul de haotică, în cursul căreia sistemul de difuzoare s-a defectat şi primul ministru a fost nevoit să scape din mulţime printr-o ieşire laterală. Joi, Pearson a plecat cu un avion cu reacţie la Vancouver, în timp ce presa şi majoritatea personalului său au călătorit cu un venerabil dar confortabil avion care a avut nevoie de aproximativ 9 ore pentru acest zbor. Joi, primul ministru s-a înapoiat la Ottawa, în vederea unor mari întruniri în oraşele Winnipeg, Montreal şi Hamilton din provincia Ontario şi pentru cîteva incursiuni importante în regiunea rurală a provinciei, care deţine poate cheia alegerilor.

Pînă în prezent, în actuala campanie, care pentru primul ministru a început de fapt în primele zile ale lunii octombrie, avionul său a zburat aproximativ 17 000 mile, şi pînă la sfîrşitul campaniei va parcurge peste 25 000 de mile de la o coastă la alta şi înapoi.

Pearson, care este de părere că în Canada campania electorală este mult prea lungă, şi-a redus itinerarul cu aproape două săptămîni şi încearcă să rămînă cîtva timp la Ottawa pentru a se ocupa de probleme de stat.

Campania lui Diefenbaker, a cărei organizare nu a fost atît de bună în alegerile trecute dar de data aceasta ameliorată simţitor, se desfăşoară într-un ritm poate şi mai febril decît cea a primului ministru. De cel puţin cinci săptămîni Diefenbaker călătoreşte aproape încontinuu.

(După **The Times**)

30 de ani de la agresiunea împotriva Etiopiei

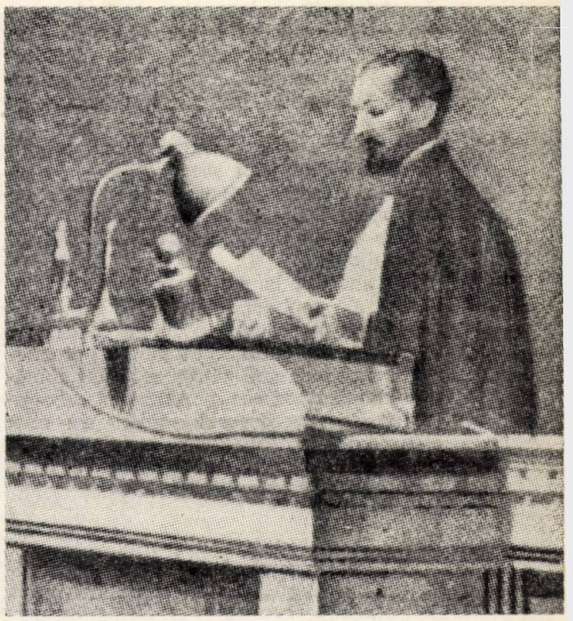

La Geneva, împăratul Etiopiei, Haile Selassie I, la tribuna Societății Națiunilor

Au trecut 30 de ani de la agresiunea fascistă împotriva Etiopiei — străvechi stat african, care prin lupte de secole a reușit să-și păstreze independența și suveranitatea. Războiul împotriva Etiopiei a fost continuarea firească a politicii imperialiste practicată în relațiile internaționale de Italia fascistă. El a constituit unul din simptomele cele mai alarmante ale creșterii vertiginoase a pericolului unei noi conflagrații mondiale.

Tinzînd să soluționeze prin expansiune criza internă a regimului fascist și văzîndu-se „strîmtorat" în Mediterană și Balcani, datorită pozițiilor deținute în această regiune de celelalte mari puteri imperialiste, Mussolini și-a ațintit privirile asupra Etiopiei, a cărei încorporare ar fi permis o „rotunjire" a sferei sale coloniale, aducîndu-i considerabile avantaje materiale și strategice. Pregătirile în vederea acestei agresiuni tipic imperialiste, camuflate la început, iar din 1934 aproape fățișe, se făceau sub pretextul proclamat cu cinism al „civilizării" Etiopiei. Războiul ce se pregătea însemna în realitate o verigă pe calea revizuirii de către puterile fasciste, „prin foc și sabie", a statu quo-ului teritorial legiferat de tratatele internaționale prin care se încheiase primul război mondial. Semnificația conflictului ce se anunța depășea, prin urmare, cadrul relațiilor dintre țările în cauză, situația internațională reclamînd Societății Națiunilor luarea unor măsuri urgente în vederea opririi agresiunii, a apărării tratatelor ce stăteau la însăși temelia organizației.

Desfășurarea evenimentelor și natura relațiilor existente între marile puteri capitaliste au făcut ca posibilitățile unor astfel de acțiuni să devină iluzorii. Încă din timpul pregătirilor pentru atacarea Etiopiei, Mussolini avea motive să considere că nu va întîmpina din partea marilor puteri apusene o opoziție care să-i dejoace planurile. Astfel, în ianuarie 1935, premierul francez Laval a ajuns la o înțelegere cu Mussolini potrivit căreia Franța nu avea să împiedice realizarea planurilor imperialismului italian în Etiopia. În aprilie 1935, la conferința de la Stresa, Anglia și Franța au declarat că se vor opune revizuirii unilaterale a tratatelor în *Europa*, precizarea din urmă fiind propusă de Mussolini și adoptată de ceilalți participanți. În legătură cu acest moment de încurajare a expansiunii fasciste în direcția Africii, W. Churchill relatează în memoriile sale: „...Mussolini credea, nu fără rațiune, că aliații, aprobînd declarația lui, i-au lăsat mîini libere în Etiopia". (W. Churchill, „Mémoires sur la deuxième guerre mondiale", Tome I. „L'orage approche. D'une guerre à l'autre", Paris, 1955, pag. 135). Încurajat în acțiunile sale agresive, călcînd în picioare tratatele internaționale și normele dreptului internațional, fascismul italian a dezlănțuit, la 3 octombrie 1935, un război colonial barbar împotriva poporului etiopian, care s-a ridicat la luptă dreaptă împotriva cotropitorilor.

Agresiunea împotriva Etiopiei a trezit protestul maselor largi populare din numeroase țări ale lumii. De altfel, încă din ajunul atacului forțele democratice și progresiste au condamnat pregătirile de război puse la cale de Mussolini. În septembrie 1935, Conferința internațională pentru apărarea poporului etiopian (Paris), la care au fost reprezentate 120 de organizații obștești din Anglia, Franța și Italia, a protestat împotriva politicii agresive a fascismului italian în Africa și a chemat Societatea Națiunilor să întreprindă acțiuni energice pentru apărarea Etiopiei și salvgardarea păcii. Mișcarea comunistă și muncitorească internațională a demascat cu vehemență războiul de cuceriri coloniale dezlănțuit de fascismul italian. Partidele comuniste din multe țări au chemat masele la luptă împotriva agresiunii fasciste, în ajutorul poporului etiopian. „Războiul care a început în Africa — proclama Congresul antifasciștilor italieni din Bruxelles, convocat din inițiativa Partidului Comunist Italian în octombrie 1935 — nu este un război al Italiei, ci un război al fascismului". Partidele comuniste din S.U.A., Belgia, Polonia, Bulgaria etc., arătînd că agresiunea periclitează grav pacea în lumea întreagă, chemau clasa muncitoare să se unească și să bareze calea agresorilor. În Declarația unui grup de partide comuniste din țările Africii, din octombrie 1935, popoarele lumii erau avertizate că războiul sîngeros împotriva Etiopiei poate să se transforme într-un conflict mondial.

În multe țări ale lumii au avut loc greve de protest împotriva agresiunii fasciste, mitinguri și demonstrații la care au participat sute de mii de oameni. Chiar în prima săptămînă a războiului italo-etiopian au avut loc mitinguri și puternice demonstrații în Franța, Anglia, Suedia, Kenya, Mexic, Grecia și alte țări. Mișcarea de protest a continuat în ultimele luni ale anului 1935 și în 1936. În ianuarie 1936, la un miting organizat la Geneva de către partidele comunist și socialist, 5 000 de cetățeni au protestat împotriva metodelor barbare ale războiului și au cerut aplicarea sancțiunilor împotriva agresorilor. În mai 1936, în India, la Calcutta, au avut loc mari mitinguri și demonstrații de simpatie față de poporul etiopian.

La mișcarea internațională de protest împotriva agresiunii fascismului au participat activ forțele democratice din România. Partidul Comunist din România sublinia în documentele sale că războiul din Africa conținea pericolul unui război mondial, el demasca politica puterilor imperialiste care nu au împiedicat ci au favorizat acțiunile agresive ale Italiei fasciste. Presa comunistă și democratică analiza cauzele și caracterul războiului italo-abisinian, demascînd lozincile false ale propagandei mussoliniene. „Italia — scria la 1 noiembrie 1935 *Steagul Roșu*, ziarul organizației de București a P.C.R. — face războiul sub masca rolului civilizator care trebuie să-l joace în Abisinia și acest lucru îl face cu artilerie, cu tancuri, gaze, avioane, și măcelărirea a mii de vieți". Articole ce exprimau sentimente de solidaritate cu poporul etiopian, angajat într-o luptă grea și inegală împotriva cotropitorilor, au apărut în aproape toate organele de presă democratice ale vremii. În ziarul *Torța*, P. Constantinescu-Iași semna la 3 noiembrie 1935 un articol în care se sublinia că simpatiile lumii întregi sînt de partea poporului etiopian. În același ziar, în articolul din 8 noiembrie al lui Scarlat Callimachi, erau demascate crimele săvîrșite de fasciști în Etiopia.

În perioada războiului italo-etiopian, cînd spectrul unui nou război mondial de-

venea tot mai evident, s-a manifestat cu o deosebită pregnanţă şi personalitatea eminentului diplomat român, Nicolae Titulescu. Prin poziţia sa fermă împotriva agresiunii fascismului italian, N. Titulescu se situează pe un loc de cinste în rîndurile celor care militau pentru oprirea agresorilor cu ajutorul unui sistem eficace de securitate colectivă, pentru menţinerea independenţei şi suveranităţii statelor ameninţate de cotropire, respectarea tratatelor internaţionale.

Referindu-se la manifestările de solidaritate ale opiniei româneşti cu lupta dreaptă a poporului etiopian, Gheorghe Gheorghiu-Dej arăta : „In anii grei ai agresiunii fasciste, cînd vitejia eroicilor luptători etiopieni stîrnea pretutindeni admiraţie şi respect, poporul român s-a aflat alături, din tot sufletul, de nobila luptă a poporului etiopian pentru apărarea independenţei şi suveranităţii sale".

■

O dată agresiunea împotriva Etiopiei devenită fapt împlinit, situaţia internaţională — una din componentele ei principale fiind şi presiunea opiniei publice democratice din lumea întreagă — a reclamat din partea cercurilor guvernamentale ale puterilor occidentale o luare de atitudine, ceea ce s-a resimţit, implicit, şi în poziţia adoptată de către Liga Naţiunilor. La Geneva, Italia a fost declarată vinovată de încălcarea Pactului Ligii şi împotriva guvernului fascist au fost votate sancţiuni economice. Puterile imperialiste însă, preocupate de menţinerea poziţiilor lor din Europa şi de ecoul pe care l-ar avea în coloniile lor africane eventuala înfrîngere a Italiei fasciste, nu doreau să opună agresiunii o rezistenţă reală, eficace. Această politică s-a manifestat cu elocvenţă în înţelegerea din decembrie 1935 între primul ministru al Franţei, Laval, şi ministrul afacerilor externe al Marii Britanii, Hoare, care preconiza „împăcarea" părţilor beligerante prin asemenea concesii teritoriale din partea Etiopiei care ar fi echivalat în fapt cu desfiinţarea ei ca stat. Stîrnind protestul unanim al opiniei democratice din lume, înţelegerea Laval-Hoare nu a putut fi tradusă în practică. Politica de concesii în faţa agresorului s-a reflectat şi în aplicarea sancţiunilor într-o manieră care a minimalizat într-atîta rezultatele lor, încît W. Churchill scria că sancţiunile „nu erau adevărate sancţiuni", Societatea Naţiunilor nedorind prin nimic „să jeneze armata invazionistă italiană" (W. S. Churchill, op. cit., pag. 178).

Cu toate acestea, faptul în sine al votării sancţiunilor a avut o mare semnificaţie : pentru prima dată în istoria ei, Liga Naţiunilor, în locul tărăgănării obişnuite în rezolvarea problemelor importante, a adoptat o hotărîre în care era condamnată agresiunea şi se preconizau anumite măsuri colective împotriva ei. O importantă contribuţie la determinarea votului favorabil acestei hotărîri a adus-o activitatea desfăşurată în cadrul Ligii de către delegaţia Uniunii Sovietice, care a declarat că U.R.S.S. este gata să-şi asume, împreună cu alţi membri ai Ligii Naţiunilor, toate obligaţiile ce izvorăsc din articolul 16 al Pactului care stabilea sancţiunile în caz de agresiune. Pentru luarea unor măsuri hotărîte, menite să bareze calea statelor fasciste, optau şi o serie de ţări europene mici şi mijlocii, îngrijorate de creşterea pericolului unui nou război mondial şi de politica cedării în faţa agresorilor, promovată tot mai accentuat de „marii aliaţi" din Apus.

■

În ceea ce priveşte poziţia la Liga Naţiunilor a delegaţiei române condusă de ministrul afacerilor externe, Nicolae Titulescu, ea reflecta îngrijorarea unor cercuri politice influente din ţară şi a opiniei publice democratice faţă de orientarea agresivă a statelor fasciste, care ameninţa şi România. Străduindu-se să găsească un remediu eficace pe plan internaţional pentru a bara calea statelor fasciste — agresoare, N. Titulescu a militat neobosit şi în cazul concret al agresiunii împotriva Etiopiei, în vederea organizării unei riposte colective.

De-a lungul întregii perioade a „conflictului italo-etiopian" (titlu sub care a figurat războiul în dezbaterile Ligii Naţiunilor) diplomatul român a luptat în mod consecvent pentru eficacitatea măsurilor adoptate împotriva agresorului fascist. Astfel, în cursul dezbaterilor asupra măsurilor împotriva statelor ce au refuzat să participe la sancţiuni împotriva Italiei fasciste, N. Titulescu a criticat proiectul de rezoluţie propus de Marea Britanie, care nu conţinea măsuri eficace împotriva acestor ţări. N. Titulescu arăta că în cazul votării propunerii engleze s-ar crea situaţia cînd „nimic nu se întîmplă aceluia care îşi plăteşte luxul de a călca legile aşezămîntului nostru fundamental" (adică Pactul Ligii Naţiunilor). Referindu-se la protestul vehement al diplomatului român împotriva unei astfel de situaţii, conducătorul delegaţiei sovietice, M. M. Litvinov, a spus : „Domnul Titulescu a rostit un discurs splendid din punct de vedere moral, economic şi politic. Orice cuvînt aş adăuga la ceea ce a spus domnia-sa nu ar face decît să-i micşoreze valoarea". În cadrul dezbaterilor, N. Titulescu a făcut propunerea ca, în scopul asigurării eficacităţii măsurilor colective împotriva agresorului fascist, să se introducă în rezoluţie, ca obligaţie din partea ţărilor neparticipante la sancţiuni, acordarea de asistenţă statelor care au acceptat să suporte anumite greutăţi materiale cauzate de măsurile economice împotriva fascismului italian. Propunerea sa a fost aprobată de către comitet.

În declaraţiile făcute cu acel prilej presei, N. Titulescu a dat precizări ample asupra poziţiei delegaţiei române în problema atitudinii faţă de agresiunea fascistă în Etiopia, subliniind că războiul italo-etiopian trebuie privit „prin prisma unui conflict ce ar putea să izbucnească mîine în Europa". N. Titulescu căuta energic acele soluţii practice care să slujească nu numai scopului apărării drepturilor unui popor atacat, ci şi creării unor condiţii în vederea preîntîmpinării, „prin toate mijloacele omeneşti care ne stau la îndemînă", a unui război de mari proporţii. În cazul cînd pacea va fi „ameninţată aiurea", arăta Titulescu, în hotărîrile privind sancţiunile împotriva Italiei, se vor găsi elementele „unui precedent... de natură a descuraja tendinţele de agresiune". El îşi manifesta convingerea că în eventualitatea unor alte conflicte internaţionale este necesară aplicarea integrală a articolului 16 (nelimitîndu-se sancţiunile numai la cele economice), precum şi luarea de măsuri suplimentare care să menţină pacea în Europa.

Caracteristică pentru poziţia lui N. Titulescu era delimitarea pe care o făcea între poporul italian şi cercurile fasciste conducătoare. Diplomatul român sublinia că sancţiunile vizează actul agresor şi nu poporul italian. „Pentru România, sancţionarea Italiei a fost o încercare cu adevărat dureroasă — spunea ministrul român la sesiunea Ligii Naţiunilor din 26 iunie 1936. Românii au pentru italieni sentimente de amiciţie atît de puternice încît a trebuit toată ortodoxia politică pe care pretind că ţara mea o reprezintă în mijlocul dumneavoastră, pentru a aplica Pactul fără să clintim."

■

În 1936 situaţia internaţională s-a agravat şi mai mult cînd Mussolini, bazîndu-se pe superioritatea numerică şi tehnică a armatei sale şi pe atitudinea de „împăciuire" a marilor puteri occidentale, a desăvîrşit cotropirea Etiopiei, iar Hitler, încălcînd tratatul de la Versailles, a ocupat zona renană. În aceste condiţii s-a deschis la Geneva sesiunea extraordinară a Adunării Ligii Naţiunilor (30 iunie 1936), în timpul căreia a avut loc cunoscutul incident provocat de fascişti.

Împăratul Etiopiei, Haile Selassie I, venit la Geneva cu scopul de a aduce la cunoştinţa Ligii hotărîrea poporului etiopian de a continua lupta şi de a face o ultimă încercare pentru a obţine un sprijin, a luat cuvîntul în faţa Adunării Ligii. În pofida respectului datorat unui înalt for internaţional, cuvîntarea împăratului a fost întreruptă de o obstrucţie organizată de unii ziarişti fascişti italieni, care l-au împiedicat să vorbească. După relatările ziaristei franceze Geneviève Tabouis, scandalul a fost declanşat la semnul consulului italian. A urmat un moment de derută generală, în care nici preşedintele Adunării nu a găsit nimic de spus. Cinstea de a fi protestat energic împotriva gestului huliganic îi aparţine lui N. Titulescu. Iată cum

→

Reproducerea paginii I-a din ziarul L'Idea Popolare, **organ al Partidului Comunist Italian, din 19 octombrie 1935, care cere încetarea agresiunii împotriva Etiopiei.**

L'Idea Popolare

Pace immediata! Via dall'Abissinia!

Proclama a Bruxelles il solenne Congresso degli italiani facendo appello alla solidarietà e all'unità d'azione internazionale

Direttive d'azione

L'APPELLO DEL CONGRESSO

Impressioni di delegati

descrie el însuşi, într-un document inedit, o telegramă cifrată către Ministerul Afacerilor Externe, cele întîmplate : „Ieri (la 1 iulie 1936 — n.a.), în momentul cînd împăratul Etiopiei s-a urcat la tribună cu o atitudine de demnitate desăvîrşită... fluierături puternice au izbucnit din tribune. Preşedintele... probabil pentru a nu se angaja, nu a intervenit de loc. Delegaţii adunării şi-au pierdut capul şi au dat spectacolul unei adevărate ruşini. Cunoscător al situaţiunei şi neavînd cunoştinţa de la cine porneau fluierăturile, am înaintat în mijlocul incintei şi am rostit cuvintele următoare : «Domnule preşedinte, în numele justiţiei vă rog a interveni pentru a face să înceteze asemenea acte». Adunarea întreagă a ovaţionat această declaraţiune".

Intervenţia lui Titulescu — decurgînd din poziţia sa faţă de agresiunea împotriva Etiopiei, reflecta demnitate şi mult curaj dacă ţinem seama mai ales de situaţia ministrului afacerilor externe în acea perioadă. Fasciştii italieni, care cu mult înaintea conflictului şi-au manifestat nemulţumirea faţă de politica ministrului român, au trecut — după intervenţia acestuia în apărarea împăratului Etiopiei — la atacuri violente în presă împotriva lui. Oficiosul Ministerului Afacerilor Externe al Italiei fasciste, *Giornale d'Italia*, scria : „Atîta vreme cît în fruntea politicii externe româneşti va rămîne domnul Titulescu, Italia nu va relua relaţiile amicale cu România".

Conflictul ce a izbucnit între Titulescu şi fasciştii italieni lua un caracter tot mai ameninţător pentru ministrul român. Pe lîngă acţiunile Reichului hitlerist şi dezaprobarea politicii lui Titulescu de către cercurile reacţionare din interiorul ţării, acest conflict a contribuit şi el la înlăturarea eminentului diplomat din viaţa politică a României, în august 1936.

Pentru Etiopia, lăsată fără nici un sprijin, gestul ministrului român şi întreaga sa atitudine faţă de evenimentele din Etiopia au avut o mare semnificaţie. Apreciind importanţa poziţiei adoptate de N. Titulescu, împăratul Etiopiei spunea cu prilejul vizitei pe care a făcut-o anul trecut în ţara noastră : „....nu voi uita niciodată sprijinul curajos pe care l-am primit din partea domnului Titulescu... Ceea ce Titulescu a făcut pentru poporul etiopian este înscris în inimile etiopienilor şi amintirea faptelor sale va trăi veşnic".

Atitudinea lui Titulescu de condamnare a agresiunii fascismului şi de sprijinire a poporului etiopian, fiind într-o anumită măsură o reflectare a opiniei democratice din ţară şi de pe arena mondială, a reprezentat totodată un aport la lupta forţelor antirăzboinice şi antifasciste din anii premergători celui de-al doilea război mondial. Poziţia adoptată de Nicolae Titulescu în apărarea Etiopiei corespundea intereselor poporului român ca şi ale tuturor popoarelor aflate atunci în faţa primejdiei fasciste ; ea corespundea pe deplin intereselor apărării păcii şi securităţii mondiale.

■

Cotropirea vremelnică a teritoriului Etiopiei nu a însemnat sfîrşitul existenţei independente a poporului său iubitor de libertate. Războiul de eliberare împotriva ocupanţilor a continuat timp de 5 ani sub forma unei puternice mişcări de partizani, în condiţii extrem de grele, cu uriaşe pierderi umane şi materiale (în timpul războiului au pierit 760 mii de etiopieni, pierderile materiale ale Etiopiei cifrîndu-se la 779 milioane de dolari). În mai 1941 independenţa naţională a Etiopiei a fost restabilită.

A. NIRI

PUNCTE DE VEDERE

Le Monde
PARIS

■

RĂZBOIUL DIN VIETNAM

Joi dimineaţa la ora 0,30 (ora locală) Vietcongul a lansat atacuri împotriva bazelor de la Da Nang şi Ciu Lai, situate la 620 şi respectiv 570 kilometri nord-est de Saigon. Dacă pierderile în oameni înregistrate de partea americană sînt calificate drept „uşoare", pierderile în materiale sînt grele : 47 de avioane şi elicoptere au fost distruse sau grav deteriorate. La Ciu Lai au pierit doi membri ai Vietcongului, iar la Da Nang 39.

Aceste raiduri au fost precedate de bombardamente de mortiere. Apoi, unităţi de şoc au pătruns în instalaţiile americane. Alte lupte sînt semnalate la Plei Me, pe platourile înalte, şi în apropiere de Saigon. În consecinţă, activitatea militară din Vietnamul de sud nu se înceteneşte : între 16 şi 23 octombrie au fost semnalate 811 „incidente". Această cifră fusese de 675 în cursul săptămînii celei mai „active" din iunie, lună în cursul căreia războiul luase noi proporţii.

Atacurile de la Da Nang şi Ciu Lai, survenite la cîteva ore după ce generalul Maxwell Taylor a făcut în S.U.A. declaraţii optimiste, ne îndeamnă să procedăm la un bilanţ al situaţiei militare din Vietnam, urmărind evoluţia recentă a strategiilor aplicate de cele două tabere.

„A treia etapă"

LA 27 DECEMBRIE 1964, Malcolm W. Browne, ziarist american, laureat al premiului Pulitzer, trimitea de la Saigon următoarea telegramă agenţiei *Associated Press* : „Potrivit afirmaţiilor Vietcongului, partizanii controlează trei pătrimi din teritoriul Vietnamului de sud şi aproape jumătate din populaţia lui. Această declaraţie făcută de Nguyen Huu Tho, preşedintele Comitetului Central al Vietcongului, pare greu de contestat. Tho a adăugat că echilibrul de forţe se deplasează în favoarea Vietcongului, şi această declaraţie coincide de asemenea cu informaţiile ce pot fi obţinute din sursă guvernamentală".

Peste cîteva zile începea marea bătălie de la Binh Gia, la 65 km est de Saigon. La 19 ianuarie 1965, într-o capitală în plină anarhie, guvernul sud-vietnamez declara : „Războiul a intrat într-o fază îndîrjită şi hotărîtoare. Vietcongul şi-a intensificat pretutindeni activitatea şi nu se teme să dea bătălii de mari proporţii".

La sfîrşitul lunii octombrie 1965, optimismul renăştea în rîndul americanilor, pe măsură ce creştea consumul de bombe şi de napalm. „Războiul nu mai poate fi pierdut". Cum s-a ajuns aici ? Şi care este valoarea analizei oficiale actuale ?

Din punct de vedere militar, anul 1965 poate fi împărţit în trei faze, care de altfel se întrepătrund întrucîtva. În prima fază, americanii, incapabili să cîştige războiul în sud, încep de la 6 februarie să bombardeze Vietnamul de nord. În a doua etapă, în cursul primăverii şi la începutul verii, Vietcongul, profitînd de muson, trece la ofensivă cu unităţi mari şi ameninţă să obţină victoria. În sfîrşit, americanii stăvilesc aceste asalturi printr-o sporire formidabilă a potenţialului lor militar terestru şi prin înmulţirea raidurilor aeriene.

La începutul anului 1965, Vietcongul înfruntă o armată guvernamentală demoralizată, din care soldaţii dezertează masiv, care nu are comandanţi, care este conştientă de anarhia de la Saigon. În Vietnamul de sud există 23 000 de americani care, cu excepţia cîtorva „consilieri", nu luptă. În ianuarie serviciile de informaţii află că partizanii se regrupează în unităţi mai mari.

La 6 februarie, replica americană constă într-un prim bombardament asupra Vietnamului de nord. Raidurile din august 1964 fuseseră un răspuns la un incident, real sau presupus, intervenit în golful Tonkinului. Raidul de la 6 februarie este un răspuns la ceea ce Washingtonul numeşte „provocarea" de la Pleiku ; în ajun, Vietcongul atacase tabăra americană de la Holloway, situată pe platourile înalte din apropierea oraşului. Pentru a se răzbuna de acest eşec, americanii „pedepsesc" nordul.

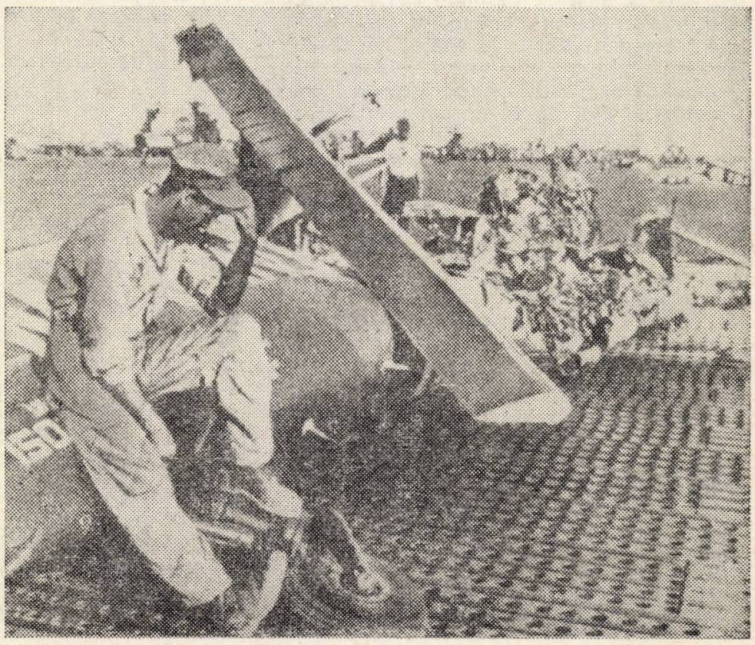

Avion american de vînătoare distrus pe aeroportul „întărit" de la Da Nang, în urma unui atac cu aruncătoarele de grenade dat, prin surprindere, de o unitate a F.N.E. din Vietnamul de sud

Ficțiunea raidurilor-represalii este abandonată încă din martie. În același timp, metodele se înăspresc : bombe cu napalm (începînd de la 15 martie), cu fosfor (20 martie), apoi atacuri fără scop dinainte stabilit (23 martie), distrugerea — sub pretexte strategice — a unor obiective cu caracter economic, și raiduri nocturne (14 aprilie). Începe o nouă fază : ofensiva non-stop.

Această metodă de război, care constă nici mai mult nici mai puțin decît în „a lovi cu măciuca" un popor pentru a înfrînge un altul, înregistrează un eșec total. Vietnamul de nord nu răspunde, mulțumindu-se să utilizeze la maximum apărarea sa antiaeriană. (Între 6 februarie și 10 octombrie 1965 au fost lansate 2 000 de atacuri aeriene împotriva Vietnamului de nord : 1 000 de atacuri de la 6 februarie la 5 august, 1 000 de atacuri de la 6 august la 10 octombrie. Ritmul se accelerează).

Or, scurt timp după această cotitură a războiului, Vietcongul pune în aplicare un plan pregătit cu cîteva luni înainte : el începe atacuri cu unități mari. Debutează „războiul de mișcare".

Primăvara și la începutul verii momentul este favorabil. Totuși se schițează deja strategia pusă în practică de americani la începutul lunii august : intrarea în acțiune a avioanelor cu reacție (19 februarie), debarcarea primelor unități de luptă — pușcașii marini — (7 martie), controlul coastelor de către flota a 7-a.

„Pauza" respectată la sfîrșitul lunii martie de Vietcong nu este decît preludiul marilor atacuri prevăzute și lansate scurt timp mai tîrziu : în nord-vest (18 aprilie), apoi la nord-est de Qui Nhon unde, în ciuda intervenției masive a aviației americane, trei batalioane de partizani rezistă la toate atacurile forțelor guvernamentale. După ocuparea timp de șapte ore a localității Phuoc Binh, la 80 km nord-est de Saigon (11 mai), Vietcongul pregătește ambuscade în apropiere de Ben Cat și în peninsula Camau și, la sfîrșitul lunii, dezlănțuie ofensiva în centrul Vietnamului : presiunea asupra localităților Da Nang și Ciu Lai, bătălia de la Ba Gia (unde au fost uciși peste 500 de soldați din forțele guvernamentale). În cursul acestei ciocniri, se află că corpul 1 de armată a fost nevoit să arunce în luptă ultimele lui rezerve. Această ofensivă durează pînă în august : posturile cad în jurul localităților Pleiku, Kontum, în jurul orașului Saigon ; drumurile sînt tăiate, căile ferate paralizate. Vietcongul încearcă să controleze o centură care se întinde de la Kontum la Qui Nhon, trecînd prin Pleiku și șoseaua națională 19. El nu reușește, deoarece americanii au înțeles că războiul din sud se duce în sud.

Partizanii, regrupați acum în batalioane și regimente, se lovesc de voința americană de a „rezista". Washingtonul pierde speranța de a vedea la Saigon un guvern demn de acest nume (guvernul Quat cade la 12 iunie și puterea o preiau generalii), dar pentru S.U.A. totul se situează de acum încolo pe tărîm militar.

Agenția *France Presse* anunță la 27 iulie noul plan strategic : forțele guvernamentale vor „gira" zonele populate ; americanii își vor păstra bazele și se vor stabili pe platourile înalte. A doua zi, președintele Jonhson anunță trimiterea a încă 5 000 de oameni ; la sfîrșitul lunii august, în Vietnam urmau să fie 90 000 de americani.

Această întărire militară a fost precedată de o angajare prudentă dar reală a „protectorilor" guvernului de la Saigon : de la 325, în ianuarie, „ieșirile" aviației au sporit la 4 700, în aprilie. În mai, 6 000 de pușcași marini înființează noua bază de la Ciu Lai, parașutiștii de la Bien Hoa încep să lupte, flota a 7-a bombardează coastele. Dar luna august constituie linia de demarcație dintre două etape ale războiului : partizanii nu reușesc să-și asigure controlul marilor aglomerații din Vietnamul central înainte de sosirea în septembrie a unor puternice întăriri americane, în special implantarea la An Khe, între Qui Nhon și Pleiku, a diviziei 1-a aeromobile. Trupele Washingtonului dețin poziții puternice la Phu Bai, Da Nang, Ciu Lai, Qui Nhon, Cam Rahn ; ele intervin rapid datorită elicopterelor lor, pornind de la Soc Trang și An Khe, și se aventurează, dar fără rezultate mari, în zona D, la nord de Saigon.

Tactica Vietcongului — „a uza inamicul pe unități întregi" — a permis decimarea a 8—10 batalioane guvernamentale; dar în urma atacurilor neîncetate ale aviației și a construirii bazelor, marile mișcări de trupe au devenit invulnerabile și atacurile victorioase împotriva instalațiilor importante au devenit dificile în etapa actuală. Aceste elemente explică optimismul care domnește în S.U.A. Satisfacția americană impune totuși cîteva observații :

A) Deși afirmă că Vietcongul este speriat de bombardamente, americanii recunosc că efectivele lui cresc.

B) În fața fantasticei puteri de foc a inamicului, Vietcongul continuă lupta. Acest lucru s-a văzut în octombrie, la trecătoarea Phu Cu, în apropiere de Pleiku, la An Khe chiar, la Plei Me, în delta Mekongului, în jurul Saigonului, în zona D. Acestea nu sînt decît cîteva exemple. Partizanii nu au reușit să folosească multă vreme unitățile lor mari, dar nu înseamnă că au revenit la acțiunile întreprinse de o singură companie sau de trăgători izolați. Între 10 și 16 octombrie, ei au pierdut 684 morți și 235 prizonieri, dar au scos din luptă 622 de soldați guvernamentali și 241 americani.

C) Metodele folosite de americani sînt „eficace" în asemenea măsură încît reamintesc expresia folosită în cursul războiului din Algeria : „pacea cimitirelor".

„Dacă acest dispreț total față de convențiile internaționale semnate (de S.U.A.) persistă, războiul din Vietnam va atinge un grad de josnicie și de sălbăticie mai mare decît în celelalte războaie de partizani duse după cel de-al doilea război mondial", scrie Bernard Fall în revista americană *New Republic*.

Întreaga țară este zdruncinată, și numărul refugiaților a ajuns la 700 000. Cu alte cuvinte, răspunsul militar al americanilor constă în a provoca întregii populații suferințe care nu vor fi puse în seama partizanilor ci pe seama agresorului străin. Astfel, strategia americană („Ne aflăm în Vietnam pentru a respecta unul din angajamentele cele mai solemne ale țării", a spus Johnson) duce, simultan cu bombardamente tot mai violente asupra nordului, la evitarea eșecului militar — fără ca prin aceasta să asigure victoria.

D) Fondul problemei, care este politic, nu s-a schimbat cîtuși de puțin. „Vidul" autorităților de la Saigon rămîne total. Nu transportînd copii cu elicoptere sau împărțind populației resturi de săpun oferite de grupul de hoteluri Hilton va reuși Washingtonul să iasă din viespar.

Jacques DECORNOY

Die Presse

unabhängige Zeitung für Österreich

VIENA

ACTUL INSTITUȚIONAL DIN BRAZILIA

INSTITUIREA dictaturii cu scopul de a „salva" democrația este fără îndoială o metodă neobișnuită. Această metodă a fost aplicată acum de mareșalul Castelo Branco, președintele Braziliei. Printr-un act autoritar, acesta a dizolvat partidele politice și a răpit Congresului toate atribuțiile. Împuternicirile pe care Branco și le-a aprobat lui însuși îi dau dreptul să demită deputați și senatori, să anuleze oricui drepturile politice pentru timp de zece ani și să se amestece prin intervenție militară în treburile guvernelor statelor federale, să proclame stare de asediu și să dizolve Congresul.

Luarea de către Castelo Branco a unor asemenea măsuri ar putea părea, la prima vedere, paradoxală. Acest om a preluat în primăvara anului 1964 funcția de președinte al statului.

Pe vremea aceea, Brazilia se afla de fapt în pragul războiului civil. Joao Goulart, care prin demisia lui Janio Quadros ajunsese la conducerea statului, manifesta tendințe de orientare spre stînga. Forțele motrice ale așa-numitei „revoluții" care i se opunea au fost ofițerii mai tineri, în majoritatea cazurilor maiori și colonei, ale căror idei politice se reduceau la combaterea corupției și înlăturarea comuniștilor. Dintre civili, protagonistul era Carlos Lacerda, pe acea vreme guvernator al provinciei Guanabara, o provincie din care face parte și Rio de Janeiro. Răsturnarea lui Goulart și rebeliunea militarilor au fost în bună parte opera lui Lacerda.

În Brazilia se ciocnesc contradicții sociale ca în nici o altă țară a Americii Latine. Dacă ar fi nevoie de un exemplu clasic pentru problemele ce urmau a fi soluționate prin „Alianța pentru progres", Brazilia ar constitui un asemenea exemplu. Populația compusă dintr-un amestec de oameni de rasă neagră, roșie și albă se înmulțește în mod exploziv. 70 de milioane de oameni care locuiesc pe o suprafață de 8,5 milioane km² caută de lucru. Țara, bogată în materii prime, are nevoie de o industrializare rapidă. Totuși, ea nu este suficient de bogată. Consecințele unei economii naționale dezechilibrate, ani îndelungați de gospodărire proastă, în care nu s-a putut realiza o sporire decisivă a producției, au dus la o inflație galopantă.

Demonstrație a studenților și lucrătorilor din Rio de Janeiro împotriva actului instituțional

Inițial Castelo Branco a opus rezistență presiunilor politicienilor de felul lui Lacerda și îndeosebi insistențelor ofițerilor mai tineri. Toți aceștia cereau ascuțirea politicii autoritare. Temporar, Castelo Branco a reușit să se impună. La 3 octombrie au avut loc alegeri libere și secrete în 11 din cele 22 de state federale. Rezultatul a fost zdrobitor pentru „revoluție". Candidatul lui Lacerda, de pildă, a fost înfrînt la Guanabara, și anume de candidatul partidului social-democrat, care deși nu are nimic comun cu marxismul, trebuie considerat totuși un partid de stînga. Este vorba de partidul fostului președinte Kubitscheck.

În această situație Castelo Branco a încercat să mențină forma de guvernămînt constituțională, cu condiția însă ca în Congres să se acorde președintelui o serie de împuterniciri, cum ar fi lărgirea competențelor față de statele federale și anularea drepturilor politice pentru oameni politici adepți ai regimului anterior. Dar numai cîteva ore înaintea votului decisiv în Congres, era cert că majoritatea nu se va pronunța în favoarea acestor împuterniciri. Castelo Branco a preferat să exercite el însuși dictatura în loc să provoace o nouă lovitură de stat a militarilor și preluarea puterii de către forțe radicale.

În prezent urmează să ia ființă un partid nou, concentrat în jurul șefului de stat. Acest partid va avea funcția de a forma opinia publică. „Revoluționarii" își exprimă speranța că în cursul vremii și după ce se va termina perioada legislației de stare excepțională se vor forma noi partide ideologice care nu vor mai avea nimic comun cu „clicile și organizațiile corupte din trecut". Desigur că asemenea încercări de a dicta de sus un sistem politic nou sînt întîmpinate cu scepticism. În orice caz, întoarcerea la democrație este speranța unui viitor îndepărtat.

Johannes EIDLITZ

ПРАВДА

MOSCOVA

RELAȚIILE SOVIETO-JAPONEZE

DE LA ȚĂRMUL sovietic pînă în Japonia este aceeași distanță ca de la Moscova la Leningrad. Drumul de la Niigata pînă la Nahotka este mai scurt decît la porturile japoneze din sudul țării. „Nu știu cum sînteți dv., dar noi japonezii pînă nu de mult nu am înțeles întrutotul importanța acestei apropieri — ne declară primarul orașului Niigata, dl Watanabe. Aceasta s-a întîmplat probabil pentru că am trăit cu spatele la vecini; deși casele erau alături, porțile dădeau în străzi diferite".

Apelul la bună vecinătate, sprijinit la Moscova și Tokio, a spart zidul de neînțelegere și suspiciune rămas încă din perioada antebelică. Atracția spre relații bilaterale a crescut. Mai mult decît atît, este tot mai vizibilă tendința de a perfecționa forma acestor relații, de a le imprima un caracter tot mai trainic. În domeniul comerțului pot fi amintite hotărîrile de a efectua în fiecare an o reuniune economică și de a discuta problemele de perspectivă; pe planul relațiilor sociale — stabilirea unor legături frățești între orașele Niigata și Habarovsk, Maidzura și Nahotka, sau măsuri cu caracter de masă cum ar fi Festivalul tineretului din Baikal, întîlnirile de la Habarovsk.

Nu sute, ci mii de japonezi vizitează anual Uniunea Sovietică, luînd contact direct cu Țara Sovietelor. Se traduc tot mai multe cărți, sînt organizate festivaluri cinematografice. Interesul față de U.R.S.S. crește tot mai mult. Aceste contacte creează înțelegere reciprocă. Oameni de diferite convingeri politice înțeleg tot mai profund importanța unor relații de bună vecinătate cu U.R.S.S. pentru interesele naționale ale Japoniei. Faptul acesta este →

REFLECTOR

Walter Lippmann despre demonstrațiile studențești

Tineretul este direct interesat în felul în care este condusă politica externă, el are chiar un interes cu mult mai mare decît noi ceilalți. Realitatea este însă că în ultimul an — de la alegerile din 1964 și pînă în momentul de față — s-a produs o modificare radicală a politicii față de Vietnam. Această schimbare a apărut fără să fi existat o informare serioasă, fără discuții sincere și dezbateri cu spirit de răspundere la Washington. Acesta este motivul pentru care au avut loc dezbaterile pe teme de politică externă în incinta universităților (teach-in). Au fost încercări făcute de profesori instruiți dar nu pe deplin informați de a umple vidul lăsat de lipsa unei dezbateri oficiale. Și, de la aceste dezbateri din universități, un număr de tineri au ieșit în stradă.

Se poate afirma că nu a existat o suprimare a libertății cuvîntului. Totuși, dezbaterea a fost redusă la un minimum inadecvat în Senat; or, numai în acest for unii oameni din afara ramurii executive au acces la toate informațiile autentice. La originea dificultăților noastre se află tocmai această restrîngere a dezbaterilor în Senat. Președintele nu și-a ascuns dorința de a conduce politica sa externă în Vietnam și în Republica Dominicană fără o reală dezbatere în Senat. El și-a realizat această dorință prin adoptarea unei politici externe pe care opoziția republicană nu o poate critica și apoi, cînd opoziția reală s-a rezumat la liderii propriului său partid, el i-a redus pe aceștia la tăcere în discuții personale.

Numai senatori ca Fulbright, care iau asupra lor sarcina enormă de a cerceta problema respectivă, sînt în situația de a discuta asupra celor întîmplate și au la îndemînă datele pentru a participa la o dezbatere serioasă.

(Din The New York Herald Tribune)

Chile își revizuiește politica externă

Chile și-a folosit „dialogul cu Europa", început în vară cu prilejul călătoriei președintelui Frei în mai multe capitale vest-europene și continuat cu prilejul vizitei oficiale a președintelui Italiei, Saragat, în Chile, pentru a da politicii sale externe o orientare nouă. Acum, observatorii politici au tras următoarele concluzii:

1. Chile dorește să ducă o politică externă independentă, îndeosebi mai puțin legată de Washington.
2. Chile dorește relații mai strînse cu țările în care guvernează partide creștin-democrate.
3. Totodată Chile dorește să întrețină relații bune cu țările est-europene spre care ar putea exporta materii prime, pentru a putea duce o politică comercială mai mobilă.

La aceste trei principii ale unei noi politici externe se adaugă momentul afectiv care a influențat întotdeauna politica a numeroase țări latino-americane: principiul „latinității", buna înțelegere pe baza caracterului latin comun.

În cazul Italiei, politicienii din Chile au mai descoperit și alte trăsături comune: ambele țări au partide marxiste foarte puternice; democrația creștină din Chile ar dori foarte mult să ajungă la o înțelegere cu marxiștii pentru a deveni independentă de ajutorul parlamentar al partidelor tradiționale.

Trăsături comune asemănătoare au fost descoperite de politica externă chiliană cu Franța: și în Franța există grupări și partide marxiste; Franța este și ea o țară „latină"; și Franța a reușit să-și debaraseze politica externă de dependența față de S.U.A.

Frei nu intenționează însă să ducă față de S.U.A. o politică atît de ascuțită ca aceea a Franței. Cu prilejul vizitei lui Saragat a reieșit limpede că subliniindu-și caracterul „latin", Chile poate urmări prin intermediul Italiei o politică independentă față de S.U.A. fără a fi neplăcută pentru Washington. În calitate de pionier pe un asemenea drum, Chile ar putea să îmbogățească politica externă a Americii Latine, cu un element important.

(După Die Welt)

deosebit de vizibil în domeniul relaţiilor economice.

„Niciodată interesul general faţă de perspectivele relaţiilor comerciale japono-sovietice nu a fost atît de mare ca în momentul de faţă". Aceste cuvinte ale ziarului *Mainiţi* reflectă în mod fidel atmosfera din Japonia după întoarcerea delegaţiei economice guvernamentale condusă de Uemura, vicepreşedintele Federaţiei organizaţiei economice, care a făcut o vizită în U.R.S.S.

În 1961 A. I. Mikoian s-a referit la posibilităţile de a spori comerţul anual dintre cele două ţări pînă la un miliard de dolari ; unora acest pronostic li se părea mult prea optimist. Pe atunci, volumul comerţului japono-sovietic se cifra doar la aproximativ 120 de milioane de dolari. Totuşi, în 1963 comerţul înregistra o valoare de 250 milioane de dolari, iar în prezent este de peste 300 milioane de dolari. Actualmente, chiar presa japoneză consideră că cifra de un miliard de dolari reprezintă o perspectivă reală pentru viitorii 5—7 ani.

Nu este vorba însă numai de indicii cantitativi. „Esenţialul este că a avut loc o cotitură în ce priveşte concepţia privitoare la comerţul cu Uniunea Sovietică", declară Kawai, preşedintele firmei Komatsu Saisakuse, care a fost în U.R.S.S. în urmă cu trei ani, în fruntea unui grup de industriaşi japonezi.

Dezvoltarea ca atare a Japoniei impune o depăşire a unilateralităţii relaţiilor ei economice. Iniţial, doar firme disparate manifestau interes faţă de piaţa sovietică. Doar acelea care nu se temeau de sancţiuni economice din partea S.U.A. Dar ele deveneau treptat tot mai numeroase, şi, la un moment dat, cei trei „mari" ai businessului japonez, grupările financiar-industriale Sumitomo, iar începînd din octombrie anul acesta Mitsui şi Mitsubishi, care făceau comerţ cu U.R.S.S. numai prin intermediari, au luat hotărîrea să aibă relaţii comerciale directe cu Uniunea Sovietică.

Iată cum explică motivele acestei hotărîri directorul firmei „Mitsui et. Co.", cel mai vechi şi mai mare concern comercial din Japonia, prin intermediul căruia sînt garantate a zecea parte din exportul şi importul ţării : „Întreţineam relaţii comerciale cu U.R.S.S. prin intermediul firmei „Toho Pussan", întrucît, sincer vorbind, nu eram siguri că lucrurile se vor dezvolta bine. Nu ştiam dacă vom putea găsi un limbaj comun cu parteneri care au un cu totul alt sistem economic şi social. Experienţa anilor trecuţi ne-a demonstrat că acest factor nu poate constitui o piedică. În stadiul actual este vorba despre vînzarea de utilaje pentru uzine întregi şi de aceea sîntem de părere că va fi mai bine dacă „Mitsui" va acţiona direct. Repet, experienţa ultimilor ani ne-a confirmat că deosebirea de sistem social nu poate împiedica un comerţ reciproc avantajos".

În Japonia se vorbeşte mult despre perspectivele comerţului japono-sovietic. Se pune întrebarea în ce măsură colaborarea economică se poate dezvolta pe baza programului sovietic de dezvoltare a regiunilor răsăritene ale U.R.S.S. Ziarul *Yomiuri* scrie : „Dezvoltarea industriei petroliere a Siberiei corespunde intereselor de perspectivă ale economiei japoneze şi va contribui la sporirea volumului comerţului japono-sovietic. Ne aducem aminte cum în 1963, sub presiunea puterilor N.A.T.O., Japonia a renunţat la o mare comandă de ţevi pentru conducte petroliere, şi această comandă a fost luată de alte ţări. Sperăm că guvernul nu va repeta această greşeală".

În presa japoneză se afirmă tot mai mult că „orientarea unilaterală" impusă de Washington afectează interesele naţionale ale Japoniei şi că nu este raţional să renunţi la interese comerciale avantajoase cu o ţară vecină. În lărgirea acestui comerţ sînt interesate regiunile aflate pe litoralul japonez. Se resimte demult necesitatea unei legături aeriene directe Moscova—Tokio, care ar apropia capitala japoneză nu numai de Moscova dar şi de principalele oraşe europene. Chiar în comparaţie cu cele mai bune trasee existente în prezent, peste Polul Nord, drumul de la Tokio la Londra sau Paris s-ar reduce simţitor. „Relaţiile noastre economice tot mai strînse cu Uniunea Sovietică, scrie *Yomiuri*, fac ca acest moment să fie nimerit pentru încheierea unui acord aviatic". Ziarul salută tratativele japono-sovietice care au loc la Tokio în această problemă.

Relaţiile economice reciproc avantajoase asanează atmosfera pentru relaţii bune şi în domeniul politic. În afara apropierii geografice, popoarele noastre au în comun şi năzuinţa spre pace şi ura faţă de război.

Există, bineînţeles, şi numeroşi adversari ai îmbunătăţirii relaţiilor cu Uniunea Sovietică. Există de asemenea unele obstacole mai serioase, cum ar fi, de pildă, aşa-numitul „tratat de securitate", care permite cercurilor militariste americane să menţină pe pămîntul japonez arme îndreptate împotriva U.R.S.S. Nu pot fi subapreciate dificultăţile problemelor încă nesoluţionate rămase din trecut. Dar, chiar şi aşa relaţiile japono-sovietice, cu condiţia unor eforturi comune, ar putea deveni un bun exemplu de coexistenţă paşnică a statelor cu sisteme sociale diferite. U.R.S.S. şi Japonia pot trăi una alături de alta ca buni vecini.

V. OVCINNIKOV

LE NOUVEL
OBSERVATEUR
PARIS

MOMENT CRITIC PENTRU PARTIDUL LUI BRANDT

„TOTUL s-a dus dracului", îmi mărturisiseră cîţiva socialişti vest-germani, consternaţi de recenta campanie electorală. Într-adevăr, social-democraţia germană părea să fi căzut în oportunismul cel mai plat şi să fi renunţat la obiectivele ei politice şi sociale. Şi toate acestea pentru a pierde, în cele din urmă, alegerile din 1965.

De ani de zile, social-democraţii germani evitau orice referire la un socialism fie chiar şi moderat. Partidul lor se transformase într-un partid democrat fără vlagă, „de tip american", şi vindea reţete în loc să ofere un program. Conducătorii lor cădeau într-un naţionalism de cea mai proastă speţă, iar Herbert Wehner, preşedintele adjunct al partidului şi adevăratul lui patron, proclama, făcînd aluzie la fostele teritorii germane restituite Poloniei : „Vom lupta pentru fiecare metru patrat de pămînt german".

În timp ce sindicatele luptau împotriva legilor excepţionale, conducătorii P.S.D. apărau aceste legi elaborate de guvernul creştin-democrat, legi care prevăd suspendarea unor importante libertăţi democratice „în caz de pericol grav pentru ţară". În sfîrşit, P.S.D. înlăturase din rîndurile lui pe „utopiştii marxişti" (în special stu-

ZIARE DESPRE ZIARE

Singurul ziar „eretic" din Berlinul occidental este obligat să reintre în rînduri

Cu 18 luni în urmă, **Spandauer Volksblatt,** un mic ziar local din cartierul muncitoresc al Berlinului occidental, şi-a schimbat linia politică : coeditorul şi girantul său Schasiepen a hotărît să facă din el singurul ziar neconformist din Berlin, pronunţîndu-se împotriva războiului rece şi în favoarea unui liberalism şi unui realism al căror timp părea să fi venit. Toate spiritele liberale din Berlinul occidental şi în special scriitorul Gunter Grass susţineau această tentativă. Foarte curînd, vreo 30 de publicişti cu orizonturi politice şi intelectuale diferite deveneau colaboratori permanenţi ai ziarului **Spandauer Volksblatt** şi aceasta cu o plăcere cu atît mai mare cu cît noua formulă se bucurase imediat de o bună primire în rîndurile tineretului studenţesc, în cercurile intelectuale şi în unele cercuri sindicale.

Este adevărat că noua redacţie politică, sub impulsul lui Reisner, tînăr redactor de curînd angajat, se atingea de numeroase tabu-uri : frontiera Oder-Niesse, trecutul nazist al unor profesori şi rectori ai universităţilor vest-germane, organizaţiile de refugiaţi... În plus, **Spandauer Volksblatt** susţinea în mod activ „politica paşilor mici" a lui Willy Brandt şi devenea tribuna nemulţumiţilor din interiorul partidului social-democrat berlinez.

Inamicii pe care **Spandauer Volksblatt** şi-i crea astfel s-au regrupat grabnic. Curînd s-a format un front în care Axel Springer (care controlează el singur nouă zecimi din presa vest-berlineză) se găsea aliat cu Kurt Matik, preşedintele Federaţiei social-democrate din Berlinul occidental, prea puţin înclinat spre spiritul de destindere. Prima lovitură i s-a dat ziarului **Spandauer Volksblatt** în iulie : Schasiepen, directorul politic al ziarului şi promotorul „noii linii", a fost concediat. S-a pus apoi problema de a fi eliminate treptat celelalte „elemente supărătoare" cu atît mai mult cu cît Hans Hoeppner, redactorul şef al ziarului, care de la început şi-a manifestat opoziţia faţă de orice experienţă, i-a declarat a doua zi după alegerile din septembrie lui Reisner că, întrucît alegătorul german s-a pronunţat în mod clar pentru conservatorism, ar trebui să se pună capăt „plutirii în norii unei stîngi inexistente".

La sfîrşitul săptămînii trecute, Reisner a fost informat verbal de Lezinsky că foarte curînd funcţia sa de redactor politic va lua sfîrşit. Imediat, 95 la sută dintre colaboratorii permanenţi ai ziarului, şi aproape toţi redactorii s-au declarat solidari cu Reisner şi şi-au anunţat intenţia de a înceta orice colaborare în cazul în care concedierea lui Reisner ar deveni un fapt împlinit. Toate au fost însă în zadar : Reisner a fost informat printr-o scrisoare că deşi contractul său expiră la 31 decembrie, accesul în redacţie îi este interzis încă de pe acum.

Puţin după aceea s-a aflat că aripa dreaptă a P.S.D. insistase pe lîngă redacţie pentru ca elementele neconformiste să fie îndepărtate.

Victoria conservatorismului va fi fost aşadar totală ; în Germania federală, crima de anticonformism este singura care nu se iartă.

(După **Le Monde**)

O demonstrație a studenților americani, pe străzile New York-ului, împotriva acțiunilor agresive ale S.U.A. în Vietnam

denți și profesori). Pe scurt, devenise de nerecunoscut.

Astăzi se petrec lucruri noi : în P.S.D., în special în Berlinul occidental, este agitație. Harry Ristock, consilier municipal din Berlin și fost secretar al tineretului socialist, este acela care a dat semnalul de alarmă, publicînd, împreună cu cîțiva prieteni din aripa stîngă socialistă, un lung document intitulat „Analiza electorală" și care constituie un act de acuzare a întregii politici social-democrate din ultimii ani. În document se spune printre altele : „Partidul a renunțat la unele din rațiunile esențiale ale existenței noastre. El și-a plecat spinarea, s-a tîrît în fața tuturor reprezentanților ideologiei burgheze. În fața reacționarilor creștin-democrați el nu a propus nimic valabil poporului german. El a înșelat sindicatele, care sînt aliatele noastre firești, pe tărîm economic și social, și în privința gravei probleme a înarmării atomice".

În document, Herbert Wehner este atacat cu vehemență : „Reproșurile pe care le-a adresat lui Erhard pentru că a reacționat «moale» la discursul lui Cyrankiewicz (în care acesta afirma caracterul definitiv al frontierei Oder-Niesse) reprezintă o rușine pentru partidul nostru".

Acest document, acest adevărat „strigăt de revoltă" oglindește, desigur, ideile stîngii partidului, înăbușită de aparatul de partid. Dar ceea ce îi dă o importanță deosebită este că pare să fi „deșteptat" un întreg sector al partidului, care nu se situează la stînga, dar care, neliniștit și el de viitorul P.S.D., dorește să fie „radical și liberal" în sensul progresist al cuvîntului.

Difuzată în cîteva sute de exemplare, „Analiza electorală" a lui Harry Ristock a avut în cercurile socialiste efectul unui „picior în spate". Ea a provocat la Berlin o mulțime de ședințe și de discuții pătimașe la care au participat nu numai „gaulliștii" dar și un mare număr de oameni cu importante răspunderi în administrația orașului și care sînt colaboratorii cei mai apropiați ai lui Willy Brandt.

Senatorul Horst Korber (care a negociat acordul cu privire la permisele de trecere din sectorul occidental în sectorul răsăritean al Berlinului) a cerut renunțarea la „anticomunismul militant" și stabilirea de relații diplomatice cu toate țările răsăritene ; Egon Baler, șeful serviciului de presă al lui Willy Brandt, s-a pronunțat în același sens ; profesorul Richard Löwenthal, prieten intim al primarului Berlinului occidental, a propovăduit, contrar poziției oficiale a social-democrației, renunțarea la teritoriile răsăritene ; iar senatorul Stein, responsabil pentru problemele culturale ale Berlinului occidental, a luat poziție în mod violent împotriva lui „Wehner și a prietenilor săi care oferă o imagine denaturată a socialismului german".

Cît despre Willy Brandt, într-un discurs rostit scurt timp după publicarea „Analizei electorale" și a doua zi după cîteva ședințe agitate ale partidului său, departe de a ceda îndemnurilor lui Wehner care cerea „măsuri de ordine" împotriva opozanților, a exclamat în fața a 1 200 de activiști ai partidului care l-au aplaudat furtunos : „Discuția înăuntrul partidului nostru nu este interzisă ; dimpotrivă, este de dorit, deoarece contribuie la clarificarea ideilor noastre".

Astfel, fără să aprobe în mod explicit criticile, Brandt se solidarizează, în felul lui, cu acei care le formulează.

Willy Brandt a spus recent unui prieten : „În momentul în care Biserica protestantă declară în mod răspicat că linia Oder-Niesse trebuie să fie considerată drept frontieră definitivă, social-democrația nu trebuie să susțină teze care reprezintă un naționalism periculos". Iar la ședința activiștilor partidului său care a avut loc în Berlinul occidental, el a exclamat : „Sarcina noastră nu este să facem viața mai ușoară guvernului. Vom apăra cu energie revendicările noastre față de guvern".

Este un ton nou. Trebuie să așteptăm urmarea ; dar ceea ce s-a petrecut în ultimele zile ar putea foarte bine să anunțe o scindare a partidului care, desigur, se simte frustrat de o victorie electorală, dar care, mai mult încă, se simte frustrat de rațiunea existenței lui.

Gerard SANDOZ

REFLECTOR

Tiparul automat

Primul ziar a cărui tipărire se face în mod automat a început să apară la Reading, în Anglia. Imprimat în sistem offset, cu un tiraj inițial de 40 000 de exemplare, **New Reading Evening Post** devine astfel cel mai modern cotidian din lume. Cîțiva operatori alimentează o mașină automată capabilă să descifreze benzile perforate, să recunoască tipul și dimensiunea caracterelor de literă, să ajusteze alinierea rîndurilor, să despartă cuvintele la sfîrșit de rînd și să emită o copie pentru corectură. Operatorii pot corecta orice greșeală printr-o simplă apăsare pe claviatură. Cînd robotul „nu înțelege" ceva, se aprinde un bec roșu și se imprimă un semn de exclamare.

Cosmonauții în ajutorul meteorologiei

Într-un raport recent publicat de Organizația meteorologică mondială, se întrevede posibilitatea participării cosmonauților la proiecte meteorologice, executarea observațiilor de către un meteorolog calificat aflat la bordul navelor cosmice, ba chiar stabilirea unui observator meteorologic pe suprafața lunii. Încă de la sfîrșitul acestui an sau începutul anului 1966, vor începe să funcționeze sateliții operaționali Tiros, care vor furniza zilnic fotografii ale straturilor de nori în toate punctele globului. Durata revoluțiilor noului satelit Tiros în jurul Pămîntului va fi de 113 minute, la o altitudine de 1 200 km. Datele transmise de sateliți vor fi culese și analizate de centrele meteorologice de la Moscova, Washington și Melbourne, stabilite în cadrul Veghei Meteorologice Mondiale.

Printre alte mijloace menite să umple lacunele actualei rețele de observații, raportul preconizează plasarea unor stații oceanografice fixe, folosirea unor stații automate în regiunile izolate și utilizarea unor baloane cu plafon constant (mai ales în emisfera sudică).

Încă la sfîrșitul acestei luni va avea loc la Moscova un ciclu de studii dedicat aplicării metodei numerice la prevederea timpului și utilizarea, în acest scop, a mașinilor.

Cel mai mare port al lumii

Pînă anul trecut New Yorkul deținea două recorduri mondiale absolute — era orașul cu cea mai mare populație și avea cel mai dezvoltat trafic portuar de pretutindeni. Primul record, deținut timp de 30 de ani, i-a fost smuls de Tokio, capitala Japoniei, care, după ultimele statistici, are — fără suburbii — 10 600 000 de locuitori, în timp ce uriașul de pe malul vestic al Atlanticului are „abia" 10 200 000. Dar New Yorkul și-a păstrat, neclintit, cel de al doilea record — este, în continuare, cel mai mare port din lume. La cheiurile sale ancorează 26 000 de vapoare pe an, deci cam 71 pe zi. Un număr de 170 de companii de navigație participă la acest uriaș trafic. Mărfurile încărcate și descărcate din vapoarele care trec prin portul New York sînt transportate zilnic de : 600 de trenuri, 10 000 de autocamioane și 200 de avioane. În port activează permanent : 500 de societăți de transport, 160 de consulate și birouri comerciale străine, 150 de companii de asigurare, 70 de întreprinderi de ambalat mărfuri, 182 de antrepozite, 650 de birouri de comisioane vamale. Vapoarele aduc și iau din portul New York 9—10 000 de călători pe zi. În timpul verii marile plaje ale orașului sînt deservite, între altele, și de 6 000 vaporașe de agrement, care circulă zilnic. Activitatea portului este supravegheată nu numai de poliția terestră, care are în sector peste 1500 de oameni, ci și de poliția aeriană, care patrulează permanent deasupra zonei, cu 5 elicoptere.

O zi de grevă a docherilor din portul New York — și sînt multe zile pe an cînd activitatea acestui port este paralizată de astfel de greve — blochează circulația cîtorva sute de mii de tone de mărfuri și costă peste 10 000 000 de dolari.

În ceea ce privește traficul de călători, activitatea portului New York este în continuă scădere din cauza aviației, care-i „fură", anual, peste 5 000 000 de clienți.

THE CHRISTIAN SCIENCE MONITOR
BOSTON

O FORȚĂ PERMANENTĂ A O.S.A.

În capitalele din întreaga Americă Latină se discută în contradictoriu asupra propunerii S.U.A. de creare a unei forțe militare permanente pentru această emisferă. Un număr de țări nu doresc să aibă nimic de-a face cu ea. Altele au îndoieli. Deoarece neîncrederea este puternică, Washingtonul și-a schimbat oarecum atitudinea.

ÎN MOD semnificativ, S.U.A. și-au schimbat poziția față de problema explozivă a creării unei forțe militare colective în America Latină. Oficialitățile din Washington continuă să afirme că o asemenea forță este necesară. Dar ele și-au slăbit presiunile asupra celorlalte țări din emisferă în vederea unei asemenea acțiuni rapide.

În iunie, oficialitățile afirmau că sînt hotărîte ca la conferința interamericană la nivel înalt, ce urma să aibă loc la Rio de Janeiro la 4 august, să obțină aprobarea acestei idei. Dar conferința — deja amînată de la data inițială de 20 mai — a fost din nou amînată, de data aceasta pentru 17 noiembrie. Și de atunci a devenit clar că sprijinul pentru o asemenea forță nu a crescut.

Crearea ei a fost propusă de Washington la scurt timp după răscoala dominicană. Președintele Johnson și-a atras multe critici în emisferă atunci cînd, în noaptea de 28 aprilie, a trimis pușcași marini americani la Santo Domingo; el a încercat să potolească aceste critici, determinînd Organizația Statelor Americane (O.S.A.) să creeze acolo un grup interamerican.

După zece zile de tocmeli aprige, ambasadorul S.U.A. la O.S.A., Ellsworth Bunker, a reușit să obțină aprobarea O.S.A. El avea nevoie de 14 voturi — pentru toate problemele de fond este necesară o majoritate de două treimi din cei 20 de membri ai O.S.A. — și le-a obținut cu cele mai mari eforturi.

Aceasta se petrecea la 6 mai. Dar votul se referea numai la o forță colectivă la Santo-Domingo. Cînd Washingtonul a început să ceară o forță permanentă, multe capitale latino-americane au dat înapoi.

În lunile următoare, a devenit vădit că S.U.A. ar întîmpina cele mai mari dificultăți pentru a obține 14 voturi la Rio de Janeiro. Fără 14 voturi, propunerea ar fi respinsă, și prestigiul american ar înregistra o scădere simțitoare.

Totuși, oficialitățile din Washington continuă să stabilească amănuntele unei forțe permanente în speranța unei acțiuni viitoare. Ele prevăd ca fiecare țară să creeze pe propriul lor teritoriu unități de rezervă care să fie la nevoie gata de acțiune. Nu s-a hotărît încă cine anume va stabili momentul în care să fie folosite aceste unități.

Înainte de votul crucial de la 6 mai, ambasadorul Bunker era încredințat că va obține 15 voturi. Dar în ultimul moment, Venezuela s-a abținut. În felul acesta a rămas minimul de 14 voturi, socotindu-l și pe ambasadorul de atunci al Republicii Dominicane, care reprezenta în mod vizibil junta militară din țara sa. De atunci, ambasadorul dominican a fost înlocuit, președintele provizoriu, Hector Garcia Godoy numindu-l pe Milton Messina — și se consideră cert că Messina nu va aproba nici o rezoluție privind o forță permanentă. Guvernul Godoy, a cărui existență este nu numai provizorie dar și precară, nu dorește de loc să dea impresia că s-ar sprijini pe S.U.A. în cadrul O.S.A.

De asemenea se așteaptă ca, în cazul în care propunerea S.U.A. este pusă la vot la Rio de Janeiro, noul ministru de externe dominican să se abțină. Aceasta ar reduce majoritatea americană la 13 voturi.

Este mai mult decît posibil ca Venezuela să sprijine din nou Washingtonul la Rio de Janeiro — dar aprobarea ei va fi contracarată de dezaprobarea Columbiei, care în ultimele săptămîni a criticat în mod fățiș această idee. Schimbarea de poziție a Columbiei este semnificativă: la 6 mai ea a votat cu S.U.A. și delegatul columbian a contribuit mult la victoria lui Bunker.

Astfel, Washingtonului îi rămîn 13 voturi, poate 12, și eventual chiar și mai puține. Alte cîteva țări care au votat afirmativ la 6 mai nutresc îndoieli. Printre ele se numără Costa Rica. Există, după cum se știe, un nucleu al opoziției: Mexic, Chile, Peru, Uruguay, Ecuador. Pentru aceste state, principiul neintervenției este sfînt: nici o țară suverană nu trebuie să permită intervenția din afară. Ele afirmă că hotărîrea președintelui de a trimite pușcași marini la Santo Domingo a fost un dezastru pentru principiul neintervenției.

Unii prevăd că și conducătorii reacționari din America Latină ar putea să facă uz de forța propusă de S.U.A. pentru a se menține la putere în cazul unei crize.

Columbia nutrește îndoieli de natură juridică. Ea consideră că în baza Cartei O.S.A. nu este posibilă crearea unei forțe militare. Alte delegații afirmă, de asemenea, că O.S.A. nu a fost înființată pentru a conduce emisfera, ci doar pentru a-i acorda ajutor.

În orice caz, oficialitățile din Washington au hotărît că nu este momentul unei acțiuni pripite. Ele continuă să spere că se va acționa în viitor; multe vor depinde de amănuntele exacte ale propunerilor lor cu privire la modalitatea de creare a forței permanente.

David K. WILLIS

NEW YORK Herald Tribune

„ALEGERILE SINISTRE DE LA NEW YORK"

ENERGICUL John V. Lindsay și adepții săi sperau să transforme alegerile de primar din orașul New York într-o cruciadă inspirată. Dar ele se dovedesc a fi o afacere sinistră, plină de semne rău prevestitoare.

Cei care fac pronosticuri nu sînt de acord, pentru moment, care din principalii doi candidați are cele mai mari șanse, Unii afirmă că învingătorul va fi în mod cert democratul experimentat Abraham Beame. Unii afirmă că Lindsay, candidînd ca independent cu sprijin din partea liberalilor, îl va învinge în mod cert pe Beame în cele din urmă.

În ambele cazuri perspectivele nu sînt tocmai încurajatoare. Orașul New York se află în pragul falimentului. Toate serviciile publice sînt într-o stare jalnică. Orașul este murdar, pe străzi și în metrouri ești amenințat de bandiți. Pe scurt, este cazul tipic al uriașei aglomerații urbane din S.U.A. ale cărei probleme au scăpat de sub control.

Este inadmisibil ca Beame să trateze aceste probleme cu mentalitatea unui om grijuliu care adună bănuții pe nota de plată a unui restaurant. Lindsay promite în mod real, în comparație cu adversarul său.

Dar Lindsay nu s-a dovedit a fi omul cu dîrzenia, ingeniozitatea și lărgimea de vederi necesare pentru a îndrepta un oraș gigantic și apropae falimentar pe o cale cu totul nouă.

Dacă cineva — poate Lindsay — nu reușește să îndrepte New Yorkul pe o cale complet nouă, este absolut cert că în viitorul apropiat criza urbană va intra într-o fază superacută. De aceea ar putea să devină absolut inevitabile tot felul de măsuri drastice și neplăcute, de pildă o intervenție federală mult mai îndrăzneață și mai amplă.

Ceea ce dă alegerilor o nuanță de-a dreptul sinistră este rolul cheie jucat de candidatul conservator William F. Buckley. În calitate de candidat, Buckley a fost mai dibaci și mai activ decît oricare din rivalii săi. Dar aceasta nu schimbă faptul că el vorbește în numele dreptei radicale. El este unul din acei care încearcă de ani de zile să impună politicii americane un sistem nou și cu totul retrograd.

Tocmai acesta era obiectivul intrării lui Buckley în cursa din New York.

Dacă Buckley va reuși să sustragă suficiente voturi de la Lindsay, în orice caz el nu va izbuti să-l înfrîngă decît cu ajutorul lui Beame. O asemenea victorie negativă a lui Buckley ar afecta în același timp destul de profund partidul republican.

După un succes de acest gen al lui Buckley, partidul ar avea în mod cert tendința să se îndrepte spre neogoldwaterism.

Acest lucru ar fi nu numai neplăcut, dar de-a dreptul grav. Dar cuvîntul „sinistru" nu începe să fie complet justificat decît atunci cînd examinăm natura sprijinului de care se bucură Buckley. Extremiștii de dreapta de tip texan nu sînt cîtuși de puțin un lucru obișnuit la New York.

Foarte abil, Buckley a făcut apel la prejudecățile acestor oameni, intensificate deja de problema segregației de facto în școli (dimpotrivă, Lindsay poate să obțină în rîndul alegătorilor negri rezultate mai bune decît oricare republican din New York în actuala generație).

De aceea, dacă Buckley ar obține un mare număr de voturi, așa cum se așteaptă acum autorii de pronosticuri, aceasta ar putea să însemne un eșec într-adevăr înspăimîntător pentru cauza creării unei atmosfere sănătoase în sistemul școlar urban din nordul țării.

Ar fi groaznic dacă politicienii municipali ar fi determinați să creadă că se pot obține voturile multor alegători șovăielnici prin genul de poziție adoptată de Buckley la New York și în mod mai fățiș de Louise Day Hicks la Boston. În general, alegerile din New York inspiră tocmai contrariul încrederii.

Joseph ALSOP

N.R. Articolul a fost scris înainte de alegerea noului primar.

Profil

ZAKARIA MOHIEDDIN

Numirea prin decret prezidențial a lui Zakaria Mohieddin ca prim-ministru al Republicii Arabe Unite se datorește, potrivit unor comentatori, intenției de a impulsiona dezvoltarea țării : „În martie a.c. Nasser stabilise un termen de șase luni în vederea încheierii lucrărilor preliminare pentru realizarea unei profunde reforme de stat. Aceasta urma să inițieze în primul rînd o etapă nouă a dezvoltării economice (...) Exact în ziua expirării acestui termen, Nasser a acceptat cererea de demisie a cabinetului egiptean și a împuternicit pe unul din cei mai apropiați colaboratori ai săi, Zakaria Mohieddin, cu formarea noului guvern. Declarația guvernamentală se ocupă aproape exclusiv de problemele politicii economice și planificării" (Frankfurter Allgemeine).

Remanierea guvernului era deci așteptată de mai multă vreme, însă alegerea momentului pentru efectuarea ei (ultimele zile ale lui septembrie), imediat ulterior descoperirii unui complot antiguvernamental pus la cale de organizația extremistă Frații musulmani, i-a determinat pe observatori să stabilească o corelație între aceste două evenimente. (Vreme de un deceniu, perioadă în care a deținut funcția de ministru al afacerilor interne, Mohieddin s-a făcut cunoscut prin adoptarea unor măsuri deosebit de eficace împotriva organizației Frații musulmani.)

Fiu al unui proprietar agricol din Kafr Shukr (Egiptul inferior), Zakaria Mohieddin, care are acum 47 de ani, **a absolvit în 1937 Școala militară, iar apoi Academia statului major general. În 1939 el se întîlnește pentru prima oară cu Gamal Abdel Nasser în localitatea Mangabad ; peste un an, alături de actualul șef al statului și de Abdel Hakim Amer și Salah Salem, Zakaria Mohieddin va face parte din nucleul organizației „Ofițerilor liberi", a cărei operă a fost răsturnarea regimului regelui Faruk. Mohieddin a fost unul dintre participanții cei mai activi la elaborarea planului loviturii militare antimonarhice de la 13 iulie 1952.**

După această dată lui Mohieddin i s-au încredințat importante funcții guvernamentale: ministru de interne al Egiptului și, după formarea R.A.U. (1958), ministru de interne al R.A.U. În 1960 el a devenit președintele Consiliului suprem pentru finanțarea și construcția barajului de la Assuan. Peste un an a fost numit vicepreședinte al R.A.U., iar între 1962—1964 a deținut funcția de membru al Consiliului prezidențial al R.A.U. și al Consiliului apărării naționale. Apoi a ocupat funcția de președinte al Comisiei pentru controlul reorganizării aparatului de stat.

Membru a numeroase delegații ale țării sale la diferite reuniuni internaționale, Mohieddin a condus în două rînduri delegația R.A.U. la conferințele șefilor de state arabe.

Anul acesta el l-a întovărășit pe președintele Nasser în vizitele oficiale ale șefului statului în Arabia Saudită, Uniunea Sovietică, Iugoslavia și Maroc.

Din declarația-program a guvernului Mohieddin au reținut atenția mai ales pasajele privitoare la obiectivele legate de dezvoltarea economică a țării : respectarea obiectivelor planului economic, creșterea nivelului de eficiență a aparatului administrativ, frînarea expansiunii demografice.

În ceea ce privește linia politicii externe pe care guvernul Mohieddin o va urma, Le Monde **scria la cîteva zile după formarea cabinetului : „...opțiunile fundamentale, mai ales în problemele de politică externă, rămîn neschimbate..."**

C. V.

Fișier

Centrul internațional de studii pentru conservarea și restaurarea bunurilor culturale

Din Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură (U.N.E.S.C.O.) fac parte numeroase organisme internaționale, printre care se numără și Centrul internațional de studii pentru conservarea și restaurarea bunurilor culturale.

Înființat în 1952, cu ocazia celei de-a IX-a sesiuni a U.N.E.S.C.O., Centrul, al cărui sediu se află la Roma, are drept scop, așa cum specifică statutul său, colectarea și studierea problemelor tehnice ; conservarea și restaurarea bunurilor culturale ; coordonarea și extinderea cercetărilor ; instruirea specialiștilor și tehnicienilor în acest domeniu de cercetări.

Organizație interguvernamentală, din Centrul internațional de studii pentru conservarea și restaurarea bunurilor culturale fac parte ca membri diferite state. În prezent numărul lor este de 34, printre care și Republica Socialistă România, el fiind deschis, totodată, și instituțiilor particulare.

Structura organizatorică a Centrului este asemănătoare cu aceea a organizațiilor din sistemul Națiunilor Unite.

Forul suprem este **Adunarea Generală** a tuturor membrilor care se întrunește în sesiuni ordinare o dată la 2 ani.

Consiliul Centrului, ales de către Adunarea Generală, se compune din șase membri (statutul prevede că pot fi aleși și mai mulți).

Secretariatul, în frunte cu un secretar general, care se ocupă de treburile curente ale Centrului.

Această organizație colaborează cu U.N.E.S.C.O. și cu celelalte instituții internaționale de conservare a lucrărilor istorice și artistice. Activitatea sa practică constă în acordarea de consultații privind conservarea bunurilor culturale ; ea organizează în colaborare cu Universitatea din Roma, cursuri de specializare și instructaj internațional de restaurare ; oferă sprijin pentru specializarea tehnicienilor.

Centrul dispune de o bibliotecă, de un serviciu de documentare și, de asemenea, de cîteva publicații : Climatologia și conservarea în muzee ; Conservarea picturii murale ; Lupta împotriva insectelor care devastează operele de artă etc.

Limbile oficiale în cadrul Centrului sînt engleza și franceza.

Președinte în funcțiune al Centrului este suedezul Frederic Gysin, iar vicepreședinte, polonezul Stanislav Lorenz.

I. C.

Presa acum 50 de ani

Le Matin reproduce după presa germană unele știri care reflectă situația internă îngrijorătoare din Germania. Lipsa de alimente devine tot mai acută ; sînt cazuri cînd pentru a obține o infimă cantitate de produse alimentare publicul așteaptă cîte 10—12 ore. Populația din Chemnitz a luat cu asalt o prăvălie cu coloniale. Cu toată severitatea cenzurii — relatează Le Matin *— presa germană nu a putut să nu amintească aceste fapte grave și pe care guvernul le consideră o adevărată primejdie.*

■

Se telegrafiază din Stockholm că premiul Nobel pentru medicină pe anul 1914 a fost atribuit doctorului Robert Barany, profesor la Universitatea din Viena.

■

În după-amiaza zilei de 18 octombrie, în Capitală a avut loc o nouă întrunire socialistă pentru pace și de înfierare a războiului. Deși, după cum relatează presa, timpul a fost ploios, asistența a fost numeroasă. Primul dintre vorbitori a fost I. C. Frimu. „Războiul, care durează de aproape un an și jumătate, a scos în evidență și mai bine diferența dintre proletariat și oligarhie" — a spus el. După ce a prezentat tabloul situației grele a maselor, agravată și mai mult ca urmare a pregătirilor de război, I. C. Frimu a declarat : „Datoria făcută cu prilejul războiului — fie că vom avea ori nu război — este de 900 de milioane, care împreună cu celelalte se urcă la 2 miliarde ; ea se va răsfrînge asupra vieții celor mulți ; deci trebuie neapărat îmbunătățite situațiile acelora ce vor suporta greul. Trebuie să li se dea dreptul de control, libertatea suverană a dreptului de vot și situația economică de pe urma căreia se poate cîștiga atît cît îi va cere noua situație. Partidul social-democrat, partizan al drepturilor, libertății și egalității omului, este în drept să ducă acțiunea contra războiului, căci el cere și vrea reforme ; de aceea să se asocieze toți aceia care doresc binele țării, libertate de gîndire și vot, precum și o stare economică mai echitabilă".

În încheiere, D. Marinescu, care a prezidat întrunirea, a dat citire unei moțiuni în care se spune printre altele :

„Muncitorii și cetățenii Capitalei, adunați astăzi 18 octombrie 1915 în întrunire publică : Reînnoiesc protestările lor contra tuturor afițătorilor la război și a presei care vrea război cu orice preț ; (...)

Vestejesc purtarea fățarnică a guvernului, care duminica trecută s-a făcut complice cu războinicii, tolerîndu-le să ocupe ore întregi străzile și piețele publice, pe cînd muncitorilor și cetățenilor care sînt pentru pace și neutralitate li se interzice orice manifestație pe străzile orașului ; (...)

Afirmă voința nestrămutată de a lupta cu toată energia pentru ca reforma electorală pe baza votului universal și împroprietărirea țăranilor să se înfăptuiască cît mai grabnic.

Jos războiul ; Trăiască pacea ; Trăiască reformele ; Trăiască socialismul !"

Participanții au aprobat prin aclamații textul moțiunii, după care întrunirea s-a încheiat prin intonarea Internaționalei.

■

A fost dată în exploatare prima linie telefonică între New York și San Francisco pe o lungime de peste 11 000 km, echipată cu conductori de cupru. Prima convorbire a avut loc între Alexander Graham Bell, inventatorul telefonului, și colaboratorul său apropiat dr. Watson. Revista Scientific American *care publică această știre precizează că o convorbire asemănătoare avusese loc cu 39 de ani în urmă la Boston, între aceleași persoane. Diferența era esențială. Bell chema din sărăcăcioasa sa cameră de inventator neapreciat pe prietenul său care se afla pe coridorul alăturat.*

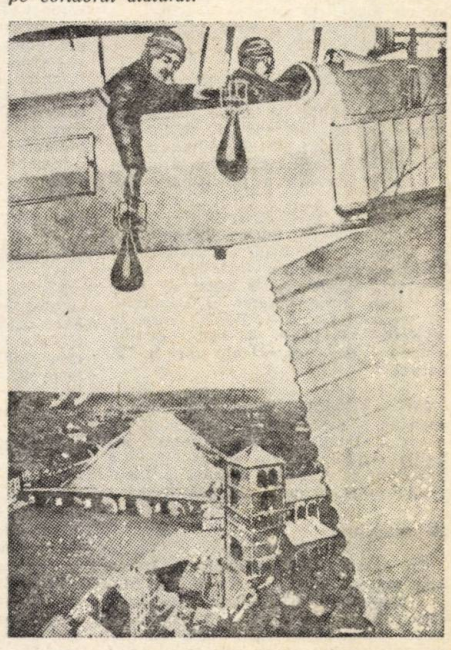

1915. Începuturile bombardamentului din avion

BREVIAR

27 octombrie

Președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Chivu Stoica, a primit pe trimisul extraordinar și ministrul plenipotențiar al Afganistanului în Republica Socialistă România, Mohammed Aref, care i-a prezentat scrisorile de acreditare.

A sosit la Phenian, la invitația guvernului Republicii Populare Democrate Coreene, tovarășul Gheorghe Apostol, prim-vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, care face o vizită în R. P. D. Coreeană.

În aceeași zi, tovarășul Gheorghe Apostol și persoanele care-l însoțesc au depus o coroană la Monumentul Eroilor Armatei Populare Coreene.

Seara, tovarășul Gheorghe Apostol a avut o întrevedere cu tovarășul Kim Ir, la sediul Cabinetului de Miniștri al R.P.D. Coreene.

A părăsit Capitala, plecînd la Belgrad, o delegație militară, condusă de generalul de armată Leontin Sălăjan, ministrul forțelor armate ale Republicii Socialiste România, care, la invitația locțiitorului comandantului suprem al forțelor armate — secretar de stat pentru apărarea națională a Republicii Socialiste Federative Iugoslavia, generalul de armată Ivan Gosniak, va face o vizită oficială și prietenească în această țară.

În aceeași zi delegația a sosit la Belgrad.

În cursul zilei, oaspeții români au făcut o vizită secretarului de stat pentru apărarea națională al R.S.F.I. Apoi membrii delegației au depus o coroană de flori la Monumentul Eroului Necunoscut de pe muntele Avala.

Secretarul de stat pentru apărarea națională a oferit un prînz în cinstea delegației militare române.

Seara, la Casa Centrală a Armatei din Belgrad, secretarul de stat pentru apărarea națională al R.S.F.I. a oferit o recepție în cinstea delegației militare române.

În cadrul sesiunii Comitetului executiv al Institutului Internațional de Teatru, care a avut loc la Paris, artistul poporului Radu Beligan, președintele Centrului român al I.T.I., a fost ales vicepreședinte al acestei organizații internaționale.

28 octombrie

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, a primit în audiență pe ambasadorul extraordinar și plenipotențiar al Republicii Populare Ungare la București, Jozsef Vince, la cererea acestuia.

Cu acest prilej a avut loc o discuție prietenească.

Tovarășul Chivu Stoica, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, a trimis domnului Cemal Gürsel, președintele Republicii Turcia, o telegramă de felicitare cu prilejul sărbătorii naționale turce — a 42-a aniversare a proclamării Republicii.

S-a reîntors la București, venind de la Varșovia, delegația de activiști ai P.C.R., condusă de tovarășul Constantin Dăscălescu, membru al C.C. al P.C.R., prim-secretar al Comitetului regional Galați al P.C.R., care, la invitația P.M.U.P., a fost într-un schimb de experiență în R. P. Polonă.

Cu prilejul Zilei drapelului austriac, sărbătoarea națională a Austriei, Institutul român pentru relațiile culturale cu străinătatea a organizat la Casa de cultură a Institutului o seară culturală austriacă.

29 octombrie

Cu ocazia zilei naționale a Iranului, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Chivu Stoica, a adresat Șahinșahului Arya Mehr-Mohammed Reza Pahlevi felicitări, precum și cele mai bune urări pentru poporul iranian.

În răspunsul său, Șahinșahul Arya Mehr-Mohammed Reza Pahlevi a mulțumit președintelui Consiliului de Stat, Chivu Stoica, pentru mesajul adresat, transmițînd totodată poporului român călduroase urări de prosperitate.

Vineri dimineața, tovarășul Gheorghe Apostol, prim-vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, a fost oaspetele muncitorilor, tehnicienilor și inginerilor de la uzina metalurgică din Kansen, cetate a metalului coreean. Mitingul care a avut loc aici și la care au participat peste 10 000 de oameni a prilejuit o puternică manifestare a prieteniei româno-coreene.

În după-amiaza aceleiași zile, tovarășul Gheorghe Apostol a vizitat sistemul de irigații de la Ki Yang, din apropierea Kansenului.

Delegația Marii Adunări Naționale, condusă de deputatul Ion Pas, a fost primită de președintele federal Franz Jonas. Cu acest prilej, președintele Austriei a remarcat progresele economice obținute de țara noastră și și-a exprimat satisfacția pentru dezvoltarea ascendentă a relațiilor dintre România și Austria.

În aceeași zi, delegația Marii Adunări Naționale s-a întîlnit, în clădirea parlamentului, cu deputați ai Consiliului Național al Austriei, cu care a avut un schimb de păreri legate de activitatea parlamentară din cele două țări.

Consiliul Național al Austriei a oferit o recepție în cinstea parlamentarilor români.

Cu prilejul sărbătorii naționale a Turciei — ziua proclamării republicii — ambasadorul acestei țări la București, Semsettin Arif Mardin, a oferit o recepție în saloanele ambasadei.

30 octombrie

S-a înapoiat în Capitală, venind de la Viena, delegația Marii Adunări Naționale, condusă de deputatul Ion Pas, care, la invitația Consiliului Național al Austriei, a făcut o vizită prietenească în această țară. Din delegație au făcut parte deputații Emil Bobu, prof. Traian Ionașcu, ing. Petre Turcu, prof. Ion Creangă, Mircea Rebreanu și Ion Cristoloveanu.

La invitația Consiliului național al femeilor din Republica Socialistă România, au sosit în țară, pentru o vizită de prietenie, Vida Marke, secretară generală a Congresului național al femeilor din Sierra Leone, și Elena Diaz, activistă a organizației de femei din Chile.

Delegația de ziariști români, care, la invitația Ministerului Afacerilor Externe finlandez, a făcut o vizită oficială de 10 zile în Finlanda, s-a înapoiat în Capitală. Delegația, condusă de Gheorghe Dolgu, redactor-șef adjunct al revistei **Viața Economică**, a vizitat obiective industriale din domeniul construcțiilor de mașini și navale, rafinăria de petrol din Naantali, fabrici de celuloză și hîrtie, stațiuni de cercetări agricole, instituții culturale, localități turistice, precum și Laponia, regiunea de nord a Finlandei.

Membrii delegației au avut o convorbire cu Ahti Karjalainen, ministrul afacerilor externe al Finlandei, și au fost primiți la Parlamentul finlandez.

31 octombrie

S-a înapoiat în țară delegația Consiliului național al femeilor, condusă de tovarășa Suzana Gîdea, președinta C.N.F., care a participat la sesiunea Consiliului F.D.I.F. ținută la Salzburg între 26—29 octombrie 1965.

1 noiembrie

Prim-vicepreședintele Consiliului de Miniștri, Emil Bodnaraș, a primit delegația Uniunii Asociațiilor de combatanți din războiul de eliberare națională a Iugoslaviei, condusă de Vlada Zecevici, membru al Prezidiului Comitetului Federal al Uniunii.

Președintele Comitetului organizatoric al veteranilor din războiul antifascist, general de armată Iacob Teclu, a primit delegația Uniunii Asociațiilor de combatanți din războiul de eliberare națională a Iugoslaviei, condusă de Vlada Zecevici, membru al Prezidiului Comitetului Federal al Uniunii.

2 noiembrie

Cu ocazia primei aniversări a proclamării independenței Republicii Zambia, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Chivu Stoica, a adresat președintelui Republicii Zambia, Kenneth David Kaunda, sincere felicitări și cele mai bune urări poporului zambian.

În răspunsul său, președintele Kenneth David Kaunda a mulțumit președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Chivu Stoica, pentru mesajul adresat, exprimînd dorința ca relațiile prietenești dintre popoarele român și zambian să se dezvolte în continuare.

Președintele Marii Adunări Naționale, Ștefan Voitec, a adresat președintelui Camerei Comunelor din Marea Britanie, dr. Horace King, o telegramă de felicitare cu ocazia alegerii sale în această funcție.

A părăsit Capitala plecînd la Copenhaga tov. Gheorghe Roșu, membru al C.C. al P.C.R., prim-secretar al Comitetului regional Bacău al P.C.R., care va participa la lucrările celui de-al XXII-lea Congres al P.C. din Danemarca.

La invitația Marii Adunări Naționale, a sosit în Capitală o delegație a parlamentului englez. Delegația este condusă de Ian Mikardo, deputat în Camera Comunelor, membru al Comitetului Național executiv al partidului laburist, membru al grupului parlamentar pentru relații de prietenie Marea Britanie-România. Din delegație fac parte deputații N. G. Carmichael (laburist), J. Brewis (conservator), sir Eric Errington (conservator), M. Giles (conservator), A. E. Hunter (laburist).

POȘTA REDACȚIEI

Titus Mircea Mărgineanu — București. **Sîntem de acord atît cu aprecierile dv. despre necesitatea de a avea în continuare „o informare cît mai bogată și completă în legătură cu desfășurarea evenimentelor politice, cu o preocupare specială pentru calitatea tuturor comentariilor și articolelor" cît și cu deziderатul prietenului dv. de a le însoți de ilustrații cît mai atrăgătoare.**

În numărul de față al revistei evocăm un conflict internațional de la care s-au împlinit 30 de ani: agresiunea împotriva Etiopiei. Despre diferendele în curs obișnuim să publicăm articole pe măsura desfășurării lor. Recitind colecția revistei veți găsi, credem, unele exemplificări interesante pentru lucrarea dv. de diplomă. Nu dispunem de un catalog bibliografic care să vă poată fi de folos, dar vă stăm cu plăcere la dispoziție pentru unele indicații suplimentare.

■

Octavian Marinescu — Brăila. **Puteți urmări în acest număr al revistei evoluția evenimentelor din Sudan. Despre Congo am scris în numerele precedente și, bineînțeles, vom mai reveni.**

■

S. Rozenboim —Bacău. **Ne-ați scris înainte de a fi citit numărul 44 al revistei în care, într-un articol reprodus după ziarul** Le Monde, **se arată că guvernul francez nu preconizează — așa cum ar reieși din articolul ziarului** New York Times **la care vă referiți dv. — o asociere militară nenucleară cu Germania occidentală. Întrebarea dv. despre motivele pentru care Franța consideră că integrarea în cadrul N.A.T.O. înseamnă de fapt subordonare față de S.U.A. au fost explicate în mai multe rînduri în revista noastră.**

■

Vasile Mihăescu — Suceava. **După cum ați avut desigur prilejul să vedeți, problema hîrtiei de copertă s-a rezolvat.**

Diferența pe care ne-o semnalați între cele două cifre nu este după părerea noastră atît de mare încît să merite o atenție deosebită din partea nespecialiștilor.

■

I. Roșca — Cîmpia Turzii. **Mulți oameni de pe întreg globul împărtășesc indignarea dv. în legătură cu atentatul săvîrșit împotriva marelui cîntăreț de culoare Paul Robeson. Pînă acum nu s-a aflat cine au fost răufăcătorii și ca atare nu s-a precizat dacă este vorba, așa cum credeți dv., de „o nouă operă a rasiștilor din S.U.A., care nu se știesc să se dedea la tot felul de provocări".**

■

Iordan Ioan Alois — Sibiu. **Datele și cifrele cuprinse în articolul din revista** Lumea **nr. 19 (80) — cum se face oare că ne întrebați de-abia acum? — sînt exacte.**

■

Prof. Ioan Fl. Brînzaș — Oradea. **Vă mulțumim pentru aprecieri și pentru bunele urări. Numărul din revistă din anul 1963 care vă lipsește din colecție este epuizat. Cele două numere din 1965 vi le vom trimite prin poștă.**

■

Prof. D. Constantinide — Timișul de Sus. **Articolul trimis de dv. nu mai este de data aceasta ceea ce ne propunem noi să publicăm cu prilejul comemorării.**

■

C. Mihăilescu — București. **Pentru materialul care vă interesează credem că ar fi indicat să vă adresați comisiei române pentru U.N.E.S.C.O.**

■

Simion Danilevici — Gura Humorului. **Am citit cu interes aprecierile dv. În legătură cu problema pe care o ridicați vedeți mai sus răspunsul dat unui cititor din Suceava.**

■

Mircea Popp — București. **În anul 1961 populația Șanhaiului era estimată la aproximativ 10 000 000 de locuitori.**

lumea

Săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariștilor din Republica Socialistă România

Redactor șef GEORGE IVAȘCU

Redacția și administrația: București, Piața Scînteii 1, Tel. 17.60.10

Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

O producție a studiourilor sovietice

Scenariul : Iuri Gherman
Regia : Iuri Gurin
V. Berenștein
Imaginea : M. Kirilov
Muzica : Mark Fradkin

CREDEȚI-MĂ, OAMENI!

Cu : Kirill Lavrov, Vladimir Samoilov, Vsevold Kuznetov, Irina Bunina, S.Cekan, S. Platnikov

COMBINATUL CHIMIC

LUMEA — PUBLICITATE

VICTORIA

ORAŞUL VICTORIA

METANOL DE SINTEZĂ
FORMOL TEHNIC
RĂŞINI UREO-FORMALDEHIDICE

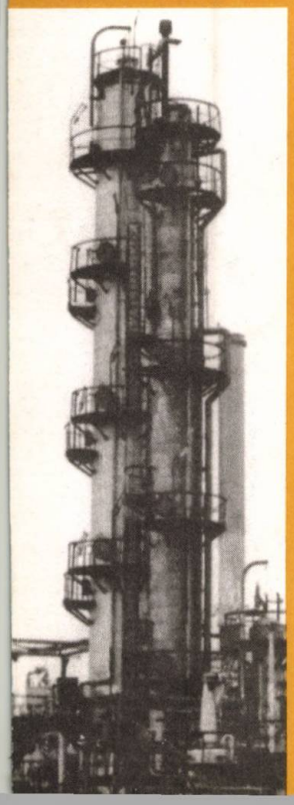

- adezivi pentru industria lemnului
- Urelit C pentru panele şi placaje cu încleiere la cald
- Urelit R pentru panele şi placaje cu încleiere la rece
- Urelit P pentru plăci aglomerate

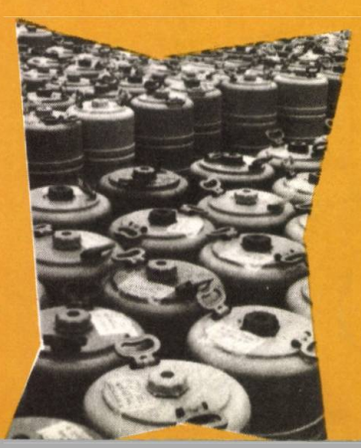

2 lei

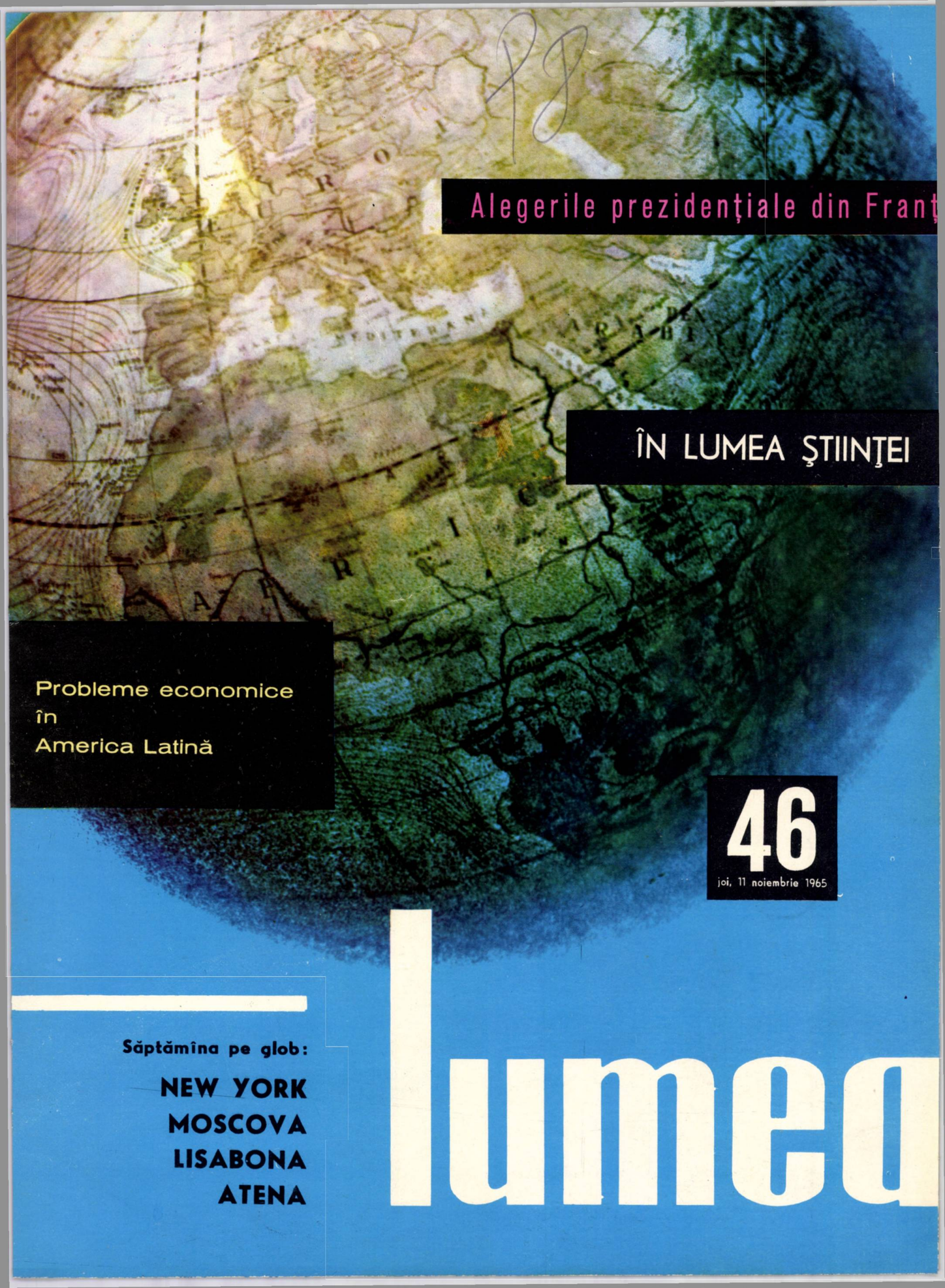

Alegerile prezidențiale din Franț

ÎN LUMEA ŞTIINŢEI

Probleme economice
în
America Latină

46
joi, 11 noiembrie 1965

lumea

Săptămîna pe glob:

NEW YORK
MOSCOVA
LISABONA
ATENA

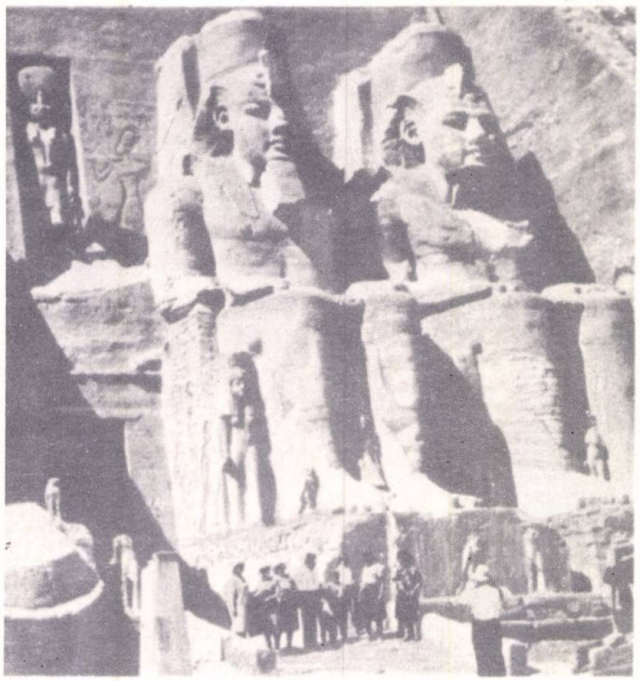

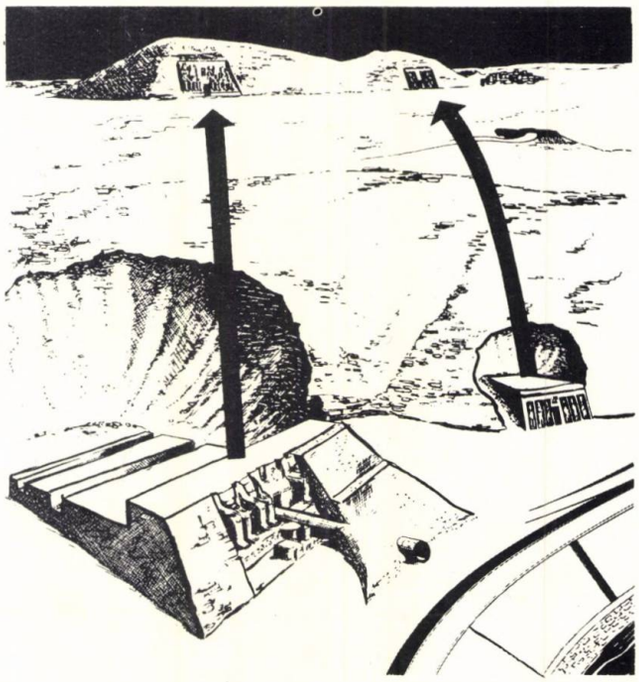

Abu Simbel va fi salvat

Paralel cu construirea barajului de la Assuan au început lucrările organizate de U.N.E.S.C.O. pentru salvarea monumentelor de la Abu Simbel, al căror vechi amplasament se va afla sub nivelul viitor al apelor Nilului.

Cinci mii de experți, tehnicieni și lucrători din numeroase țări vor folosi, timp de cinci ani, mijloace tehnice moderne pentru a înălța ambele temple, cel mare (mormîntul lui Ramses al II-lea) și cel mic (mormîntul soției sale, Nefertari), la 65 metri deasupra locului unde au fost construite acum 3 200 de ani.

În fotografia pe care o publicăm sus, în stînga, se vede fațada templului mare ; în schița din dreapta, se descrie ansamblul lucrărilor : actualul amplasament al templelor și locul unde vor fi înălțate. Pentru translația aceasta a fost nevoie să se disloce 300 000 tone de stîncă. Templele cu un volum de 15 000 tone de gresie sculptată vor fi decupate în blocuri de 20–30 tone. Fiecare bloc va fi impregnat cu substanțe plastice, pentru a se evita deteriorările, și ridicat cu macarale foarte puternice pînă la noua așezare.

În fotografiile de jos se vede capul lui Ramses al II-lea ; a fost tăiat primul bloc (7,50 metri înălțime, 25 tone greutate) ; macaraua înalță prețiosul monument.

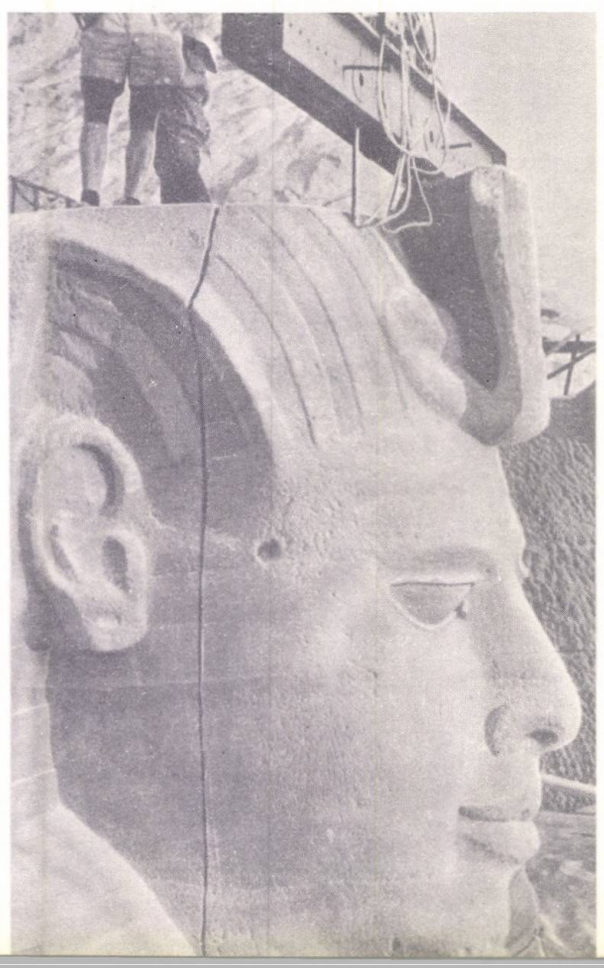

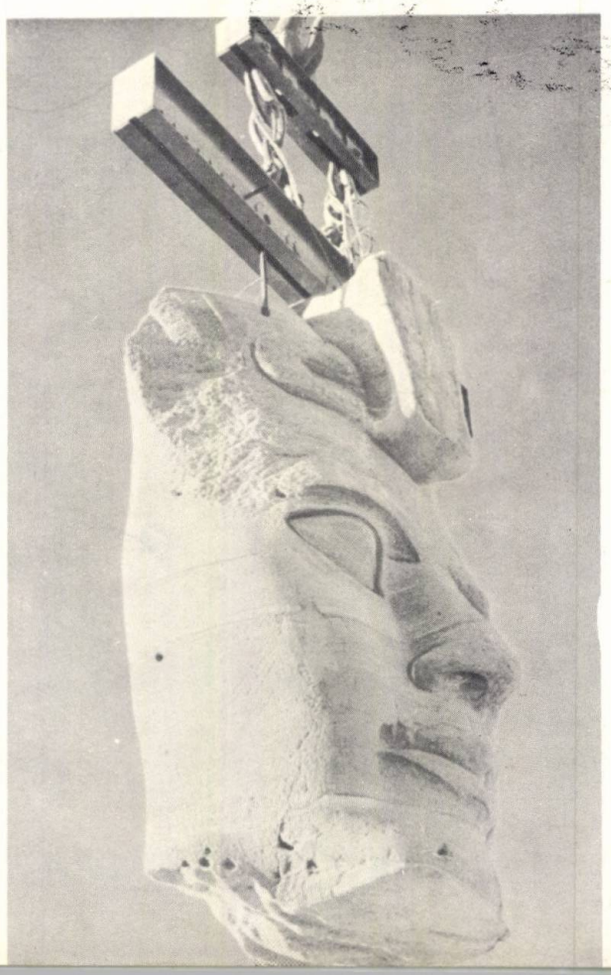

Anul III
Nr. 46 (107)

Joi
11 noiembrie
1965

sumar

LUMEA ÎNTR-O SĂPTĂMÎNĂ

2 NEW YORK — Lucrările sesiunii O.N.U. **C. Sebastian**
3 MOSCOVA — Sărbătorirea zilei de 7 Noiembrie. **N. Pătrașcu**
4 PARIS — După anunțarea candidaturii. **Florica Șelmaru**
6 LONDRA — Mesajul tronului. **Felicia Antip**
7 ATENA — Înainte de sesiunea parlamentului. **C. Alexandroaie**
8 ROMA — În preajma congresului P.S.I. **Radu Pascal**
9 ISTANBUL — Programul noului guvern. **Kemal Sami**
10 OTTAWA — Nici o schimbare. **Ștefan Cornu**
TOKIO — Un „vot surpriză".
11 LISABONA — O farsă electorală. **Corneliu Vlad**
12 DJAKARTA. Evoluția situației.
TEL-AVIV — După alegeri

ARTICOLE, REPORTAJE

13 S.U.A. — Reluarea unei inscenări judiciare. **M. Oișteanu**
14 Probleme economice în America Latină. **Eugen Prahoveanu**
16 A fi primar la New York. **Eugen Preda**
18 Conferința pentru Guyana britanică. **John Gritten**
24 Speakerul Camerei Comunelor

ÎN LUMEA ȘTIINȚEI

20 Strămoșii rachetelor orbitale
21 O mărturie a timpului nostru. **René Centassi**

LUMEA ÎN CĂRȚI ȘI REVISTE

22 Jean Ziegler : „Contrarevoluția în Africa". **Ileana Nicolaescu**

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ

25—30 The New Republic, Mondo Nuovo, Stern, Combat, Jeune Afrique, The Christian Science Monitor, Politika, Paris Match, The Times

PROFIL

31 Abdel Salam Aref

FIȘIER

31 Comisia internațională pentru explorarea științifică a Mării Mediterane

BREVIAR, POȘTA REDACȚIEI

Adunarea Generală a O.N.U.

dezbate problema recunoașterii drepturilor legitime ale R. P. Chineze (pag. 2), în Anglia a început noua sesiune parlamentară (pag. 6), președintele de Gaulle a anunțat că va candida în alegerile de la 5 decembrie (pag. 4), a devenit cunoscut programul noului guvern turc (pag. 9), au avut loc alegeri în Canada (pag. 10), Portugalia (pag. 11) și Izrael (pag. 12), la Londra se desfășoară conferința pentru acordarea independenței Guyanei britanice (pag. 18).

La Montevideo

s-a întrunit Consiliul Asociației latino-americane a comerțului liber. Lucrările au fost dominate de contradicțiile generate de planurile de „integrare economică" a statelor Americii de Sud (pag. 14).

New York-ul

are, pentru prima oară după mulți ani, un primar republican. John Lindsay va trebui să facă față unor sarcini extrem de dificile (pag. 16). Walter Lippmann comentează semnificația politică a acestei alegeri.

Africa

a fost studiată de sociologul elvețian Jean Ziegler sub aspectul principalelor puncte de sprijin ale dominației rasiste pe acest continent. El înfățișează structura și dinamica forțelor contrarevoluționare care se opun eliberării depline a continentului negru (pag. 22).

„Preistoria"

cuceririi spațiului cosmic cuprinde numeroase pagini puțin cunoscute (pag. 20). Ce vor afla, peste 6 000 de ani, urmașii noștri despre civilizația secolului XX ? (pag. 21).

NEW YORK

Corespondență
de la C. SEBASTIAN

Lucrările sesiunii O.N.U.

Paralel cu acțiunile care au avut loc la Londra și Salisbury, Adunarea Generală a O.N.U. a dezbătut, timp de aproape trei săptămîni, problema Rhodesiei de sud. Delegațiile au fost unanime în a aprecia importanța și urgența acestei probleme, căreia i s-a dat, de altfel, prioritate în dezbaterile din Comitetul pentru teritoriile sub tutelă și neautonome. Cele peste 50 de intervenții, înregistrate în cadrul dezbaterilor generale și în legătură cu cele două proiecte de rezoluție, atestă interesul major pe care l-au manifestat majoritatea delegațiilor statelor membre ale O.N.U. față de problema Rhodesiei de sud.

În prima rezoluție cu privire la problema Rhodesiei de sud pentru care au votat 107 delegații, Adunarea Generală a condamnat orice încercare din partea autorităților sud-rhodesiene de a obține independența prin mijloace ilegale în scopul de a perpetua puterea minorității și a cerut Angliei și celorlalte state membre ale O.N.U. să nu accepte o declarație unilaterală a independenței.

Singura soluție a problemei, susținută de marea majoritate a delegațiilor, preconizează ca în Rhodesia de sud să se ia măsuri hotărîte pentru aplicarea prevederilor declarației cu privire la decolonizare prin transferarea puterii către majoritatea populației și acordarea unei independențe reale. „În cazul Rhodesiei de sud — sublinia reprezentantul Algeriei — dificultățile pot fi depășite numai dacă se permite forțelor patriotice să-și desfășoare activitatea politică și să participe la discuțiile asupra viitorului țării". În acest context au fost apreciate și negocierile pe care le desfășoară Anglia în vederea rezolvării actualei crize. Reprezentantul Yemenului ca și mulți alți vorbitori au declarat că „nici un fel de negocieri nu pot duce la o rezolvare acceptabilă atîta timp cît adevăratii reprezentanți ai populației africane nu participă la ele".

Numeroasele sugestii și opinii exprimate în dezbaterile din Comitetul al IV-lea al Adunării Generale și-au găsit reflectare în cel de-al doilea proiect de rezoluție prezentat de 56 de delegații africane și asiatice. Adunarea Generală a adoptat acest proiect cu 82 de voturi pentru, 9 voturi împotrivă și 18 abțineri.

Rezoluția cere Marii Britanii să recurgă la toate mijloacele pentru a impune în colonia ei — Rhodesia de sud — o constituție întemeiată pe sufragiul universal, după principiul „un om, un vot" și avertizează că O.N.U. se va opune oricărei declarații de independență care nu va fi bazată pe votul universal.

Marea majoritate a delegațiilor statelor membre ale O.N.U. a subliniat că este necesară o poziție fermă și imediată din partea puterii administrante, pentru a opri cursul periculos al situației din Rhodesia de sud. Anglia poate să ia măsuri pentru a împiedica apariția unui nou stat rasist, ea are răspunderea pentru ca în Rhodesia să fie aplicate prevederile Cartei O.N.U. și ale declarației cu privire la decolonizare, în conformitate cu interesele populației africane.

■

O altă problemă luată în discuție de Adunarea Generală a fost situația din Aden. Rezoluția în această problemă propusă de 45 de țări afro-asiatice și adoptată cu 90 de voturi pentru, condamnă încercările Marii Britanii de a instaura în Aden un regim nereprezentativ și reafirmă dreptul poporului acestei țări la autodeterminare. Ea cere guvernului britanic să ridice starea de asediu, să pună capăt tuturor măsurilor represive împotriva poporului din Aden și să-și retragă baza militară de pe acest teritoriu. În încheiere, rezoluția cere tuturor popoarelor să acorde sprijin populației din această colonie pentru ca să obțină independența și atrage atenția Consiliului de Securitate asupra „situației periculoase" care domnește în această regiune de pe glob ca urmare a acțiunilor militare ale Marii Britanii.

■

Consiliul de Securitate și-a continuat dezbaterile consacrate situației din coloniile portugheze din Africa și adoptării textului unei noi rezoluții privind conflictul indiano-pakistanez. Membrii Consiliului de Securitate au fost însă nevoiți, în după-amiaza zilei de joi, să întrerupă aceste dezbateri și să ia în discuție o nouă problemă. Reprezentantul Turciei, Orhan Erlap, a cerut întrunirea de urgență a Consiliului pentru a evoca evenimentele care au avut loc la Famagusta. El a declarat că cipriotii greci ar fi responsabili pentru aceste incidente. La rîndul său, ministrul de externe al Ciprului a acuzat pe cipriotii turci pentru provocarea incidentelor, afirmînd că, în prezent, la Famagusta domnește ordinea.

În comitete au continuat dezbaterile pe marginea diferitelor probleme : în Comitetul economic și financiar a fost luat în discuție un proiect de rezoluție prezentat de 14 țări, printre care și România, referitor la activitatea O.N.U. în domeniul științei și tehnicii ; iar în Comitetul pentru problemele sociale, umanitare și culturale s-au încheiat dezbaterile pe marginea punctului intitulat „situația locuințelor, construcțiilor de locuințe și sistematizării" prin adoptarea unei rezoluții în care se recomandă statelor membre să acorde o atenție deosebită acestei probleme.

Luni după-amiază în ședința plenară a Adunării Generale a început discutarea punctului de pe ordinea de zi intitulat „restabilirea drepturilor legitime ale R.P. Chineze la O.N.U.", punct înscris pe agenda actualei sesiuni la cererea unui grup de țări, printre care și România. După cum se știe, de la o sesiune la alta a crescut numărul celor care recunosc necesitatea înlăturării neîntîrziate a anomaliei existente.

Din cei 101 șefi de delegații care au luat cuvîntul, în cadrul dezbaterilor din actuala sesiune a Adunării Generale numai 9, în afară de Statele Unite, s-au pronunțat net împotriva restabilirii drepturilor legitime ale Chinei populare la O.N.U. Arătînd că România a susținut înscrierea pe ordinea de zi a acestui punct, șeful delegației române, Corneliu Mănescu, ministrul afacerilor externe, a subliniat că refuzul de a restitui R.P. Chineze, una din marile fondatoare ale O.N.U., locul ce i se cuvine constituie o ilegalitate, ce se întoarce împotriva organizației, rezolvarea marilor probleme internaționale fiind greu de conceput în condițiile în care O.N.U. este lipsită de contribuția reprezentanților unui sfert din populația globului.

În marea majoritate a intervențiilor care au fost rostite pînă acum, a fost subliniată necesitatea rezolvării urgente a acestei probleme. „Deosebirile în sistemele social-politice — a declarat reprezentantul Cambodgiei — nu pot constitui un pretext pentru neadmiterea R. P. Chineze în O.N.U. Drepturile legitime ale acestei țări trebuie să fie restabilite neîntîrziat, iar aceia care doresc întărirea Națiunilor Unite să acționeze în această direcție". Reprezentantul Uniunii Sovietice a subliniat în intervenția sa că problema restabilirii drepturilor legitime ale R. P. Chineze în O.N.U. a fost timp de 15 ani obiectul unei lupte în Organizația Națiunilor Unite. „Dacă ea nu va fi rezolvată, a declarat el, securitatea internațională va fi slăbită, iar principiul universalității va fi în continuare violat". Singurii care s-au opus pînă în prezent rezolvării acestei probleme au fost reprezentantul S.U.A. și ciankaișistul. Delegații care au luat cuvîntul în ședința de marți dimineața au arătat, printre altele, că „Organizația Națiunilor Unite nu poate să-și îndeplinească rolul care îi revine în menținerea păcii și securității internaționale atîta timp cît nu va fi cu adevărat democratică" (reprezentantul Algeriei) și au subliniat că „este de neconceput ca în timp ce noi state sînt admise în fiecare an, un stat membru fondator al Națiunilor Unite și membru permanent al Consiliului de Securitate să fie împiedicat să-și ocupe locul legal" (reprezentantul Cehoslovaciei), atrăgînd atenția asupra faptului că „problemele Asiei și ale dezarmării nu pot fi soluționate fără participarea R. P. Chineze" (reprezentantul Somaliei).

■

Iată situația voturilor între 1952—1964, în problema reprezentării R. P. Chineze la O.N.U. Din tabel reiese creșterea continuă a numărului de state favorabile recunoașterii drepturilor legitime ale R. P. Chineze și scăderea procentului de voturi împotrivă.

Anul	voturi pentru	procent împotrivă
1952	7	85%
1953	10	81%
1954	11	79%
1955	12	77%
1956	24	66%
1957	27	63%
1958	28	61%
1959	29	60%
1960	34	43%
1961	36	42%
1962	42	51%
1963	41	52%
1964	Nu s-a discutat	

New York, 10 noiembrie